

**UCHWAŁA Nr XIX/142/2012
Rady Miejskiej w Suszu
z dnia 14 sierpnia 2012r.**

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Susz na lata 2012-2016.

Na podstawie art. 18 ust.1 i 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142 poz.1591, z późniejszymi zmianami) uchwala się, co następuje:

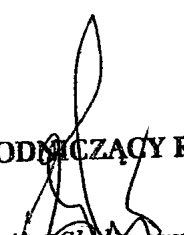
§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Susz na lata 2012-2016 w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXX/221/2009 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 9 września 2009r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Susz na lata 2009-2016.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Susza.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zbigniew Skolmowski

Uzasadnienie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Susz na lata 2012-2016 (LPR) powstał jako aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Susz przyjętego do realizacji uchwałą nr XXXIV/221/2009 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 9 września 2009 r. Stanowi dokument opracowany w sposób umożliwiający wprowadzanie korekt i uzupełnień przez cały okres realizacji.

Istotnym czynnikiem podjęcia prac aktualizacyjnych to dostosowanie programu rewitalizacji do aktualnych wymogów zewnętrznych, warunkujących dostęp do finansowej pomocy dla projektów zawartych w LPR ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju w ramach konkursu z zakresu Osi Priorytetowej Rozwój, Restrykturyzacja, Rewitalizacja Miast. Możliwość pozyskania funduszy między innymi na zagospodarowanie plaży miejskiej.

Aktualizacja LPR była realizowana przez powołany w tym celu zespół zadaniowy (zarządzenie nr 81/2012 z dnia 18.06.2012 r. Burmistrza Susza).

Aktualny kształt Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Susz na lata 2012 - 2016 powstał w wyniku konsultacji z partnerami społecznymi i gospodarczymi.

Uchwalenie zaktualizowanego LPR przez Radę Miejską umożliwi ubieganie się o pomoc finansową z wyżej wymienionego źródła.

BURMISTRZ
Krzysztof Pietrzykowski

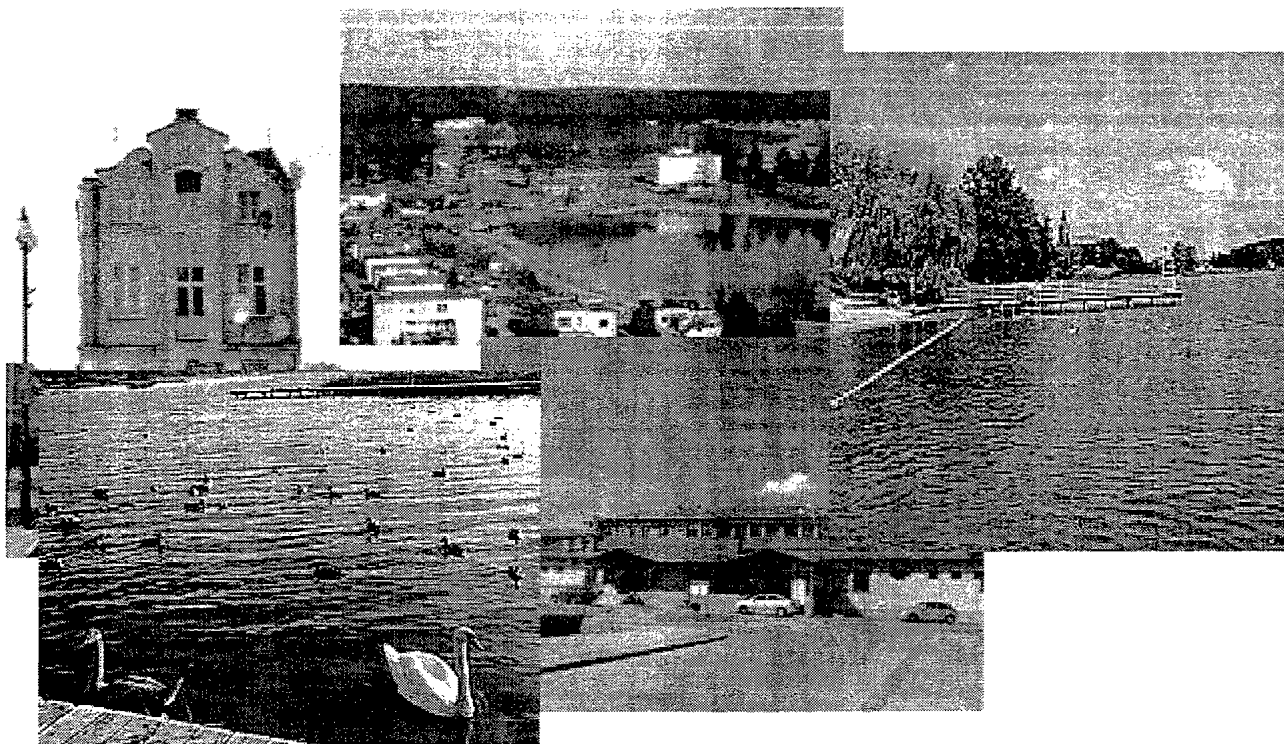

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

*Zatwierdzone przez Radę Miejską
nr XIX/142/2012 z dnia 16.08.2012 r.*

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA SUSZ

na lata 2012 - 2016

URZĄD MIEJSKI W SUSZU

ul. J. Wybickiego 6, 14-240 Susz

Tel. (+48 - 55) 2786015

Tel. (+48 - 55) 2786111

Fax (+48 - 55) 2786222

e-mail: susz@susz.pl

Olsztyn 2012

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Regionalnego Funduszu Rozwoju w Olsztynie

**"Abym uznając prawdę drugiego
człowieka
umiał ją ze swoją pogodzić".**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
1. Informacje podstawowe	7
1.1. Definicja rewitalizacji.	7
1.2. Cel programu.	8
1.3. Położenie i powierzchnia.	10
1.4. Liczba mieszkańców obszaru.	13
2. Diagnoza sytuacji przestrzenno – społeczno - gospodarczej miasta Susz	15
2.1. Sfera przestrzenna	15
2.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne.	15
2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska.	17
2.1.3. Baza noclegowa.	21
2.1.4. Uwarunkowania kulturowe.	22
2.1.4.1. Ochrona konserwatorska – granice stref.	23
2.1.5. Obiekty użyteczności publicznej.	25
2.1.6. Działalność Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	28
2.1.7. Własność gruntów i budynków.	32
2.1.8. Infrastruktura techniczna.	33
2.1.8.1 Drogi	33
2.1.8.2 Sieć wodociągowa.	39
2.1.8.3 Sieć kanalizacyjna.	40
2.1.8.4. Sieć energetyczna.	41
2.1.8.5. Sieć ciepłownicza	43
2.1.8.6. Sieć gazowa.	44
2.1.8.7. Składowanie odpadów.	45
2.1.9. Identyfikacja problemów.	46
2.2. Strefa Gospodarcza	48
2.2.1. Główni pracodawcy.	48
2.2.2. Struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie miasta Susza.	49
2.2.3. Ilość podmiotów gospodarczych w danych sektorach/trendy.	51
2.2.4. Przedsiębiorczość mieszkańców Susza.	51
2.2.5. Identyfikacja problemów.	53
2.3. Sfera społeczna.	54
2.3.1. Struktura demograficzna i społeczna/trendy.	54
2.3.2. Rynek Pracy.	57
2.3.3. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji.	67
2.3.4. Przestępczość w Suszu i okolicach.	70
2.3.5. Organizacje pozarządowe.	74
2.3.6. Identyfikacja problemów.	76
2.4. Strefa mieszkaniowa.	80
2.4.1. Stan zasobów mieszkaniowych.	80
2.4.2. Stan użytkowania mieszkań.	82
2.5. Analiza SWOT obszaru programu rewitalizacji.	90
3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta i regionu.	94
3.1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015.	94
3.2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności).	95

3.3. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013.	98
3.4. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.	100
3.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.	101
3.6 Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej.	102
3.7.Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005 – 2025.	104
3.8. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury 2004- 2013.....	105
3.9. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020.	107
3.10. Regionalny Program Operacyjny Warmia-Mazury na lata 2007-2013.	110
3.11. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014.....	113
3.12. Strategią Rozwoju Kultury w Województwie Warmińsko-Mazurskim do roku 2015.....	113
3.13. Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko-Mazurskim.....	114
3.14. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.	114
4. Podstawowe założenia przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	119
4.1. Wyznaczenie granic obszarów zdegradowanych (rewitalizacji) i uzasadnienie określenia granic zdegradowanego obszaru.	119
4.1.1. Metodologia sposobu uzyskania i wyznaczania obszarów zdegradowanych.....	119
4.1.2. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.....	124
4.1.2.1. I obszar projektu rewitalizacji:	124
4.1.2.2. II obszar projektu rewitalizacji.	129
4.1.3. Analiza wyników badań ankietowych, „Jakość życia mieszkańców Susza”.....	138
4.1.3.1. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego respondentów.	140
4.1.3.2. Subiektywna ocena własnego stanu zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.....	146
4.1.3.3. Subiektywna percepcja sytuacji materialnej oraz warunków mieszkaniowych respondentów.	148
4.1.3.4. Formy spędzania czasu wolnego mieszkańców Susza.	151
4.1.3.5. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.	153
5. Planowane zadania w latach 2012-2016 na obszarze rewitalizowanym.	158
5.1. Planowane zadania przestrzenne (techniczno - materialne), gospodarcze oraz społeczne na obszarze rewitalizowanym.....	158
6. Plan finansowy realizacji rewitalizacji - źródła finansowania programu rewitalizacji.	168
7. System wdrażania.....	170
8. System monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.....	171
8.1. System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz.....	171
8.2. Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz.....	173
8.3. Ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	175
8.4. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.....	176

WSTĘP

Program rewitalizacji - oznacza opracowany, przyjęty i koordynowany przez gminę wieloletni program działań w sferze przestrzennej, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki zmierzający do wyprowadzenia obszaru z sytuacji kryzysowej oraz stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru.

Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Susz został opracowany zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji Departamentu Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego i obejmuje lata 2009-2015. Dokument został opracowany zgodnie z wytycznymi udzielenia wsparcia w ramach Osi Priorytetowej **„Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast”** Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013.

Program ten ma na celu zapoczątkowanie dynamicznych działań zgrupowanych wokół celu głównego Osi Priorytetowej, jakim jest *„Wzmocnienie miast o wysokim potencjale rozwojowym, jako atrakcyjnych centrów przedsiębiorczości, usług i zamieszkania”*.

W warunkach kryzysu gospodarczego konieczne jest stworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji, którego celem jest określenie przestrzennych warunków do zrównoważonego rozwoju miasta i poprawy warunków życia mieszkańców miasta Susz, poprzez podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta oraz zaakcentowanie istniejących walorów turystycznych. Działania te będą skierowane na wyeliminowanie przyczyn i skutków zaniedbań degradacji obszarów, aktywizację procesu społeczno - gospodarczego oraz przestrzenno – technicznego na obszarach zdegradowanych w obrębie miasta Susz. Polegać one będą na kompleksowych działaniach technicznych, społecznych i ekonomicznych mających na celu zmianę funkcji, ich ożywienie, przywrócenie dawnej świetności oraz zapewnienie rozwoju obszarów miejskich.

W ramach tego działania wspierane będą projekty zwiększające atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną terenów rewitalizowanych, dotyczące ich zagospodarowania i wprowadzenia nowych funkcji gospodarczych i społecznych. Dofinansowanie obejmie przygotowanie istniejących obiektów na potrzeby działalności gospodarczej i społecznej poprzez modernizację i adaptację zabudowy oraz budowę nowych obiektów, niezbędnych dla kompleksowości przedsięwzięcia.

Obszary poddawane rewitalizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji zostały wyznaczone przez samorząd gminny. Dokonując wyboru granicy rewitalizowanego obszaru zostały wzięte pod uwagę kryteria określone w wytycznych Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji.

Na potrzeby niniejszego Programu pozyskano dane w oparciu o badania fokusowe oraz badania ankietowe, które zostały opracowane przy współpracy partnerów społecznych, instytucji społecznych i gospodarczych zaproszonych do wyrażania opinii oraz mieszkańców miasta. Analiza społeczno-gospodarcza opiera się także na danych statystycznych dzięki temu powstający dokument zawiera zintegrowane – społeczne i gospodarcze podejście do zmian jakościowych w Suszu poprzez kompleksowe działania techniczne, społeczne i ekonomiczne.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz stanowi dokument opracowany w sposób elastyczny umożliwiający wprowadzenie korekt i uzupełnień przez cały okres jego realizacji, co jest niezbędne do zapewnienia skuteczności Programu w dynamicznie zmieniających się uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

1. Informacje podstawowe

1.1. Definicja rewitalizacji.

Rewitalizacja - oznacza proces zmian przestrzennych, technicznych, społecznych i gospodarczych podjętych w interesie publicznym, których celem jest wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej, przywrócenie mu dawnych funkcji oraz stworzenie warunków do jego dalszego rozwoju z wykorzystaniem jego cech endogenicznych.

Łacińskie słowo „rewitalizacja” oznacza przywrócenie życia i sił witalnych. To pojęcie, przeniesione z medycyny na grunt polityki rozwoju regionalnego, łączy działania z zakresu planowania przestrzennego, budownictwa, ekonomii i polityki socjalnej. W kontekście obszarów miejskich przez rewitalizację będziemy rozumieć ponowne ożywienie procesów społeczno – gospodarczych, które popadły w stagnację. „Generalnym celem odnowy miast jest zapewnienie harmonijnego i wielostronnego rozwoju miasta poprzez adaptację starych zasobów do nowych potrzeb, co zapewnia poprawę warunków życia w mieście, ochronę i zachowanie tych zasobów, integrację form historycznych i współczesnych oraz wykonanie standardów nowych i starych zasobów (...)”¹. Kompleksowy program rewitalizacyjny musi obejmować działania infrastrukturalne, architektoniczno – urbanistyczne, ekologiczno – przestrzenne, rozpatrywane z szeroko rozumianej perspektywy społecznej.

Potrzebę tworzenia Programu Rewitalizacji miasta Susz uzasadnia fakt degradacji obszarów miejskich i przemysłowych. Proces degradacji obszarów zurbanizowanych jest skutkiem wieloletnich zaniedbań wobec infrastruktury oraz brakiem spójnej wizji rozwoju terenu w przyszłości. Aktualna sytuacja jest również wynikiem wieloletnich zaniedbań epoki komunistycznej oraz trudnych dla gospodarki pierwszych lat po zmianie ustroju. W związku z tym dzisiejsze obszary zdegradowane przez wiele lat rozbudowywały się chaotycznie, a rozwój nie uwzględniał przyszłych potencjalnych potrzeb mieszkańców. Zaniedbania w kwestii remontowo – budowlanej na obszarach zdegradowanych są szczególnie dotkliwe, ponieważ obniżają atrakcyjność, a tym samym wartość tych terenów. Ponadto obszary wymagające rewitalizacji zamieszkują najczęściej osoby niewydolne

¹ K. Skalik „Problemy rewitalizacji” (w:) „Gospodarka przestrzenna gmin. Poradnik T III”, Fundusz Współpracy – Brytyjski Fundusz Know – How, Kraków 1998, s. 153.

ekonomicznie, korzystające z pomocy społecznej lub dotknięte patologią, co dodatkowo obciąża budżet gminy i pogłębia kryzys gospodarczy dzielnic. W tej sytuacji mamy do czynienia ze stopniowym „ubożeniem” terenów, które bez pomocy „z zewnątrz” nie są zdolne do samoistnej regeneracji.

Złożona problematyka przestrzenno - społeczno – gospodarcza obszarów zdegradowanych, to nie jedyna bariera w procesie rewitalizacyjnym. Często podjęcie działań rewitalizacyjnych dodatkowo komplikuje niejasna sytuacja własności gruntów i nieruchomości oraz ograniczenia w regulacji czynszu. Pewne utrudnienia związane są także z ograniczeniami prawnymi dotyczącymi obiektów wpisanych do konserwatorskiego rejestru zabytków.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012 – 2016.r. w swojej strukturze będzie zawierał:

- podstawowe informacje;
- diagnozę sytuacji przestrzenno – społeczno - gospodarczej miasta Susz
- analizę SWOT dla obszaru projektu rewitalizacji;
- analizę wyników badań ankietowych „Jakość życia mieszkańców Susza”;
- nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta Susz;
- założenia programu rewitalizacji i wyznaczenie obszarów zdegradowanych objętych projektem rewitalizacji;
- planowane działania na obszarze rewitalizacji;
- plan finansowy realizacji rewitalizacji oraz źródła finansowania programu rewitalizacji;
- system wdrażania;
- system monitorowania i oceny komunikacji społecznej.

1.2. Cel programu.

Celem głównym „Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz – na lata 2012 – 2016” jest stworzenie przestrzennych warunków do zrównoważonego rozwoju miasta i poprawy warunków życia mieszkańców Susza.

Celem programu jest zainicjowanie przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, które zainicjują proces wyprowadzenia wyznaczonych

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

obszarów ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie im nowej, jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do ich rozwoju.

Celami szczegółowymi ww. programu są przede wszystkim:

- rewitalizacja substancji architektonicznej,
- zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytkowej, zmierzające do ochrony układu urbanistycznego Susza, w szczególności rynku wraz z przyległymi uliczkami,
- odnowa zdegradowanych osiedli mieszkaniowych
- remonty nieruchomości i modernizacja infrastruktury publicznej umożliwiającej rozwój działalności społecznej, kulturalnej, sportowej, zdrowotnej mieszkańców Susza,
- zwiększenie atrakcyjności miasta Susza dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych,
- aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców.

Wskaźniki osiągnięć celu programu Rewitalizacji.

Realizacja przedstawionego celu Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie miała długoterminowe korzyści, które zostaną osiągnięte, dzięki podjętym działaniom inwestycyjnym. Wybór wskaźników jest niezbędny w celu osiągnięcia zamierzonych zadań oraz efektów. Wskaźniki stanowią miarę osiągnięcia celu, które przyczynią się bezpośrednio do powstania rezultatów, korzyści dla Beneficjentów. Pomiar wskaźników przeprowadzony zostanie w pierwszej fazie realizacji Programu oraz na zakończenie jego realizacji w 2016 roku.

Wskaźniki realizacji celów Programu Rewitalizacji		
Lp.	Wskaźnik	Jednostka
PRODUKTY		
1	Powierzchnia przestrzeni publicznej poddana rewitalizacji	m2
2	Liczba zabytkowych budynków poddanych rewitalizacji	szt.
3	Liczba budynków mieszkalnych poddanych remontowi	szt.
4	Powierzchnia powstałych ciągów pieszych	m2
5	Powierzchnia powstałych ciągów drogowych	m2
6	Budowa infrastruktury technicznej	szt./m
7	Powierzchnia zagospodarowanego terenu turystyczno - rekreacyjnego	m2
8	Powierzchnia zmodernizowanych parkingów i ulic	szt.
9	Powierzchnia nowych ciągów komunikacyjnych	m2

REZULTATY		
1	Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektu	szt.
2	Liczba osób objęta programem społecznym	szt.
3	Liczba mieszkań posiadających lepsze warunki mieszkaniowe	szt.
4	Liczba osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	osoby
5	Liczba nowych ofert w zakresie turystyki i rekreacji	szt.
6	Liczba nowo powstałych działalności gospodarczych	szt.
ODDZIAŁYWANIA		
1	Zmniejszenie liczby bezrobotnych na terenie miasta	-
2	Zmniejszenie liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej	-
3	Zmniejszenie poziomu przestępczości na terenie miasta	-
4	Wzrost liczby turystów, w tym zagranicznych	-
5	Utrzymanie liczby mieszkańców miasta	-
6	Wzrost podmiotów gospodarczych na terenie miasta	-
7	Poprawa atrakcyjności turystycznej miasta	-
8	Stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorstw działających zgodnie z zasadami poszanowania środowiska	-
9	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych	-
10	Zwiększenie spójności społeczno-gospodarczej	-
11	Zapewnienie konkurencyjności i promocja regionu	-
12	Wzrost bezpieczeństwa osób korzystających z nowo powstałej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej	-

Źródło: wyniki prac Zespołu ds. Rewitalizacji.

1.3. Położenie i powierzchnia.

Gmina Susz położone jest w zachodniej części województwa Warmińsko-Mazurskiego, w odległości 25 km od miasta Iława (stolica Pojezierza Iławskiego) i około 100 km od stolicy województwa miasta Olsztyna. Susz leży nad Jeziorem Suskim na trasie linii kolejowej Warszawa Wschodnia – Gdańsk Główny. Przez miasto przebiegają dwie drogi wojewódzkie droga 521 pomiędzy Iławą a Kwidzynem oraz droga 515 pomiędzy Iławą a Dzierzgoniem. Drogi te tworzą korzystne połączenie z regionalną i krajową siecią komunikacyjną. Susz zamieszkuje 5 860 osób, miasto posiada 4 osiedla, gęstość zaludnienia 839 os/km². Udział gminy w podatku od osób fizycznych w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 639,76. Wysokość Dochodów własnych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca 3 043,34. Susz jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej. Położenie gminy i miasta Susz w krainie Pojezierza Iławskiego i sąsiedztwo z województwem pomorskim daje duże możliwości rozwoju przestrzennego.

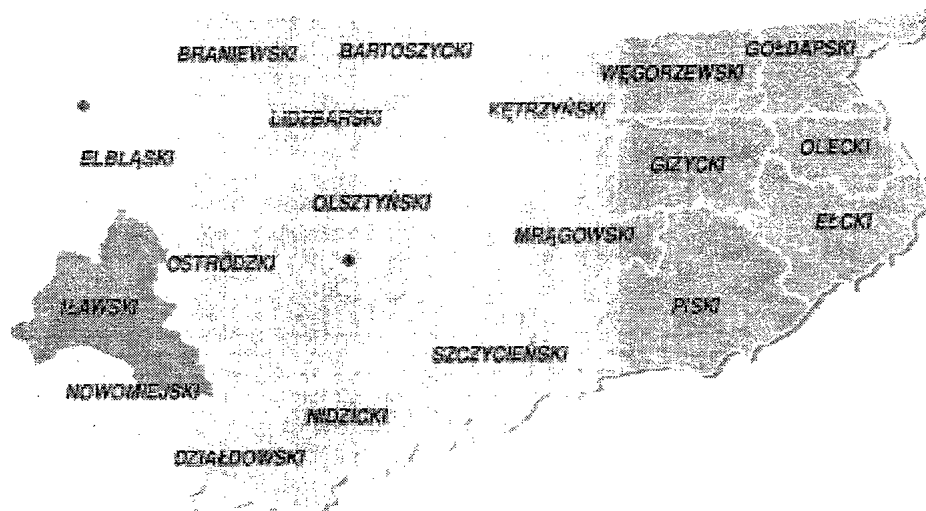

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Suwałki na lata 2012-2016

Powierzchnia gminy Suwałki wynosi 25 905 ha, co stanowi 18,7% powierzchni powiatu iławskiego i 1,1% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto Suwałki zajmuje powierzchnię 6,67 km². Znaczną część stanowią użytki rolne, które zajmują łącznie 14 873 ha, lasy i grunty leśne 7 936 ha oraz pozostałe grunty i nieużytki 3 086 ha. (dane GUS za 2010 r.).

Mapa 1. Położenie powiatu iławskiego na tle województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: zasoby internetowe.

Mapa 2. Położenie miasta Suwałki na tle powiatu iławskiego.

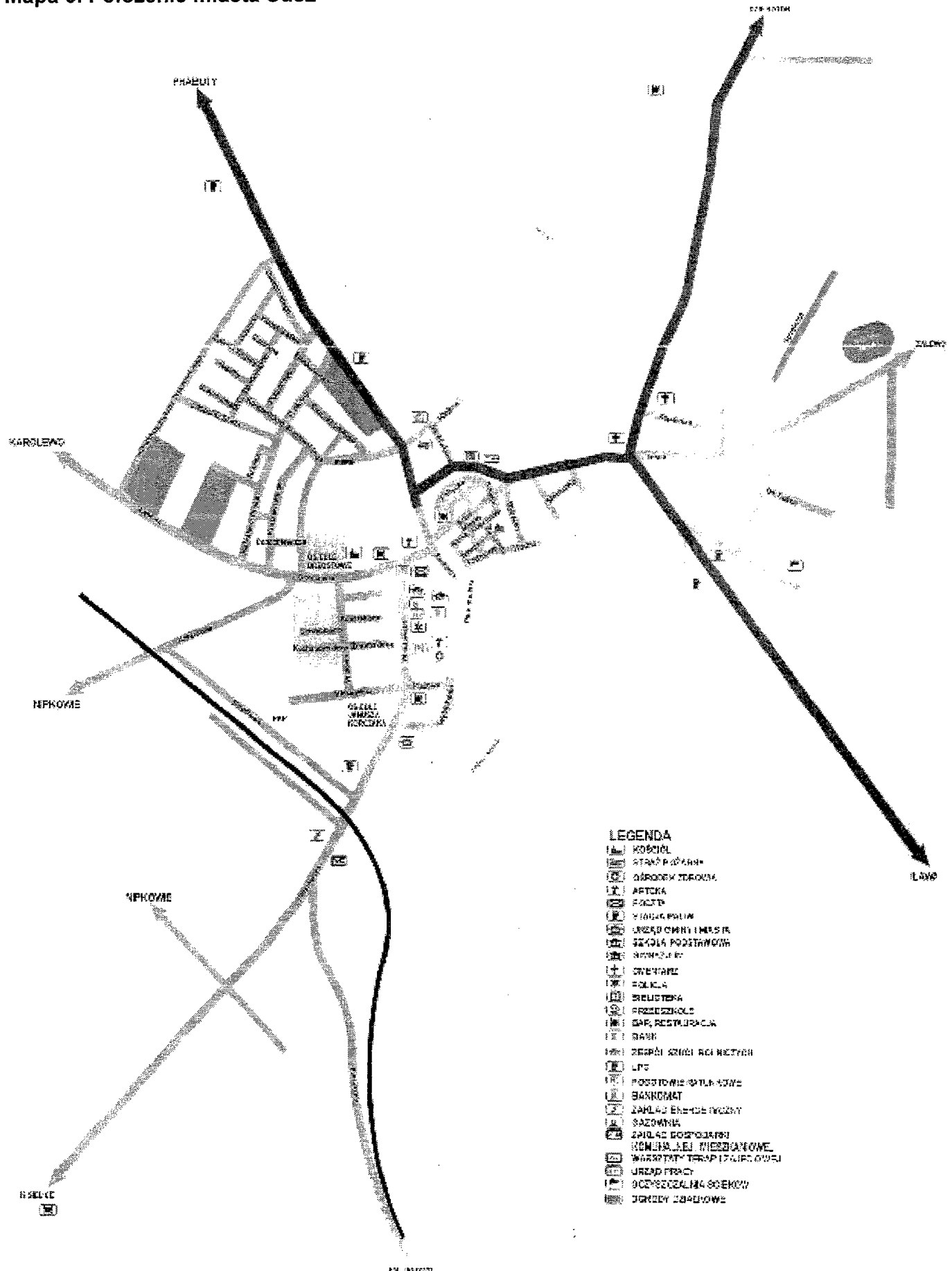

Źródło: zasoby internetowe

Mapa 3. Położenie miasta Susz

1.4. Liczba mieszkańców obszaru.

Według danych GUS w 2011 r. Susz zamieszkiwało 5860 osób, z czego 49,5% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 oznacza to wzrost liczby ludności o 0,36 %. Współczynnik feminizacji w 2011 utrzymuje się na niezbyt wysokim poziomie (98 kobiet na 100 mężczyzn).

Tab. 1. Ludność miasta Susz w latach 2005 - 2011.

Rok	Stan ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania ogółem stan na 31	W tym:		Małżeństw ogółem	Urodzenia żywe ogółem	Zgony ogółem	Przyrost naturalny ogółem
		mężczyźni	kobiety				
2005	5860	2922	2938	33	53	59	9
2006	5847	2902	2945	42	53	43	10
2007	5820	2880	2940	37	73	58	10
2008	5860	2905	2955	52	77	45	29
2009	5878	2918	2960	37	66	46	33
2010	5839	2908	2931	32	64	56	18
2011	5860	2957	2903	26	73	49	28

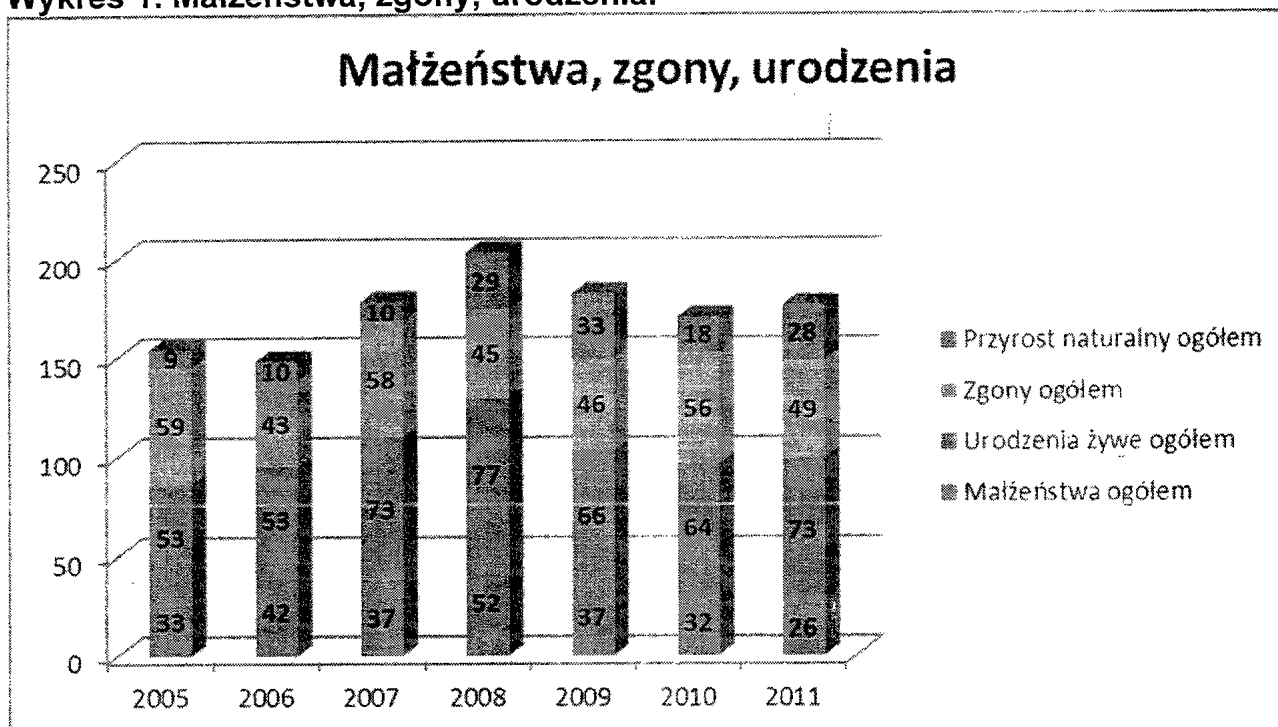
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

W badanym okresie liczba ludności miasta Susza wzrastała za wyjątkiem roku 2007 i 2010. Dzięki wyższemu przyrostowi naturalnemu od 2008 liczba mieszkańców ponownie wzrasta za wyjątkiem 2010 r, w którym to widoczny jest wyraźny spadek. W roku 2010 saldo migracji w ruchu wewnętrznym wyniosło – 46. Od 2005 roku migracja w ruchu wewnętrznym nie posiadała wartości dodanej, jednak w 2008 roku miała wartość tylko -1. Niezależnie od szeregu innych czynników, wiąże się to ze stosunkowo dynamicznym rozwojem miasta, z napływem inwestycji i spadkiem bezrobocia na terenie Susza w latach 2008-2010. Jednak 2011 rok przyniósł ponowny wzrost liczby osób bezrobotnych.

Wykres 1. Małżeństwa, zgony, urodzenia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl.

2. Diagnoza sytuacji przestrzenno – społeczno - gospodarczej miasta Susz.

2.1. Sfera przestrzenna

2.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne.

Miasto Susz charakteryzuje się układem koncentrycznym. Zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest w okolicach centrum miasta z przewagą terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

Na terenie miasta występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna – zarówno blokowa, jak i zwarta zabudowa miejska, w tym na obszarze tzw. Starego Miasta.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej znajdują się w części miasta wzdłuż ulic: Józefa Ignacego Kraszewskiego, Bolesława Prusa, Prabuckiej, Stare Miasto, Łąkowej, Ławskiej, Leśnej, Kopernika, Os. Leśne. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej znajdują się przeważnie przy ulicy Piastowskiej, Mickiewicza, Kajki, Św. Floriana, Słowiańskiej, Koszarowej, Os. Korczaka, Os. Brzostowe.

Dla terenów zabudowy rekreacyjno - wypoczynkowej przeznaczone są tereny w mieście tj. tereny przylegające do jez. Suskiego, lasy, parki; poza miastem tj. lasy, parki.

Dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży przeznaczone są tereny: Przedszkola, Szkoły Podstawowej, Gimnazjum, Zespołu Szkół, Centrum Sportu i Rekreacji.

Bezpośrednio do centrum miasta przylegają obiekty działalności usługowej, m.in. wzdłuż ulic Piastowskiej, Stare Miasto, co związane jest z codzienną aktywnością mieszkańców. Śródmieście skupia także tereny obiektów sakralnych (bożnica, kościół, Centrum Kultury Chrześcijańskiej), a także zabytkowe domy i kamienice. W północnej części miasta znajdują się 2 cmentarze komunalne.

Tereny przemysłowe zlokalizowane są w południowej części miasta, wzdłuż ulic Piastowskiej, Dworcowej częściowo Koszarowej. Północno – wschodnia i północno – środkowa część miasta jest bezpośrednio powiązana z drogą wojewódzką nr 515 i 521. Obszary funkcji produkcyjnych, położone po obu stronach linii kolejowej Warszawa-Gdańsk. Zewnętrzny układ komunikacyjny odbywa się na

ulicach: Piastowskiej, Koszarowej, Prabuckiej, Kajki, Iławskiej, Pieniężnego, Leśnej, (ulice wyjazdowe z miasta).

Kolejnym elementem zagospodarowania przestrzennego miasta są tereny zielone, z których najbardziej okazały jest park nad jeziorem Suskim, park w śródmieściu, alejka wokół jeziora. Obrzeża miasta, a w szczególności część południowa i wschodnia to tereny lasów. Na obszarze gminy stan ładu przestrzennego uwarunkowany jest w dużej mierze czynnikami historycznymi, a w szczególności zniszczeniami wojennymi z roku 1945 oraz przekształceniami okresu powojennego.

Historyczne centrum miasta Susz, tzw. Stare Miasto, w wyniku zniszczeń wojennych nie tylko utraciło znaczna ilość substancji budowlanej, ale równie pozbyło się wielu funkcji centralnych na rzecz innych części miasta, głównie terenów w kierunku dworca kolejowego. Na dotychczasową strukturę przestrzenną została nałożona nowa struktura funkcjonalna, co skutkowało różnorodnymi przekształceniami substancji miejskiej, powodującymi zaburzenie czytelności struktury miasta i w konsekwencji pewien chaos przestrzenny w jego zabudowie.

Prowadzone działania w zakresie rewitalizacji Starego Miasta i jego otoczenia, w tym Parku Miejskiego nad jeziorem Suskim, ułatwiają przywracanie właściwej struktury funkcjonalnej, co umożliwi kształtowanie zabudowy miasta zgodnie z zasadami ładu przestrzennego.

Obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną na podstawie przepisów związanych z ochroną dóbr kultury stanowią budynki wpisane do rejestru zabytków przy ulicy Piastowskiej 13 oraz Słowiańskiej 12, a także będące w ewidencji zabytków: budynek szkoły podstawowej przy ulicy Piastowskiej 3 oraz Piastowskiej 5 wraz z salą gimnastyczną, budynek usługowy przy Piastowskiej 7, dom mieszkalny przy Piastowskiej 15, Słowiańskiej 20 i 22, budynek mieszkalny z usługami na parterze przy Słowiańskiej 26 i 28.

Stare Miasto w Suszu, jako element struktury zagospodarowania przestrzennego jednostki gminnej stanowi w jej obszarze znaczący ośrodek koncentracji funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych. Pełni też rolę węzła dróg wojewódzkich nr 515 i 521. W strukturę zagospodarowania przestrzennego miasta wchodzi następujące elementy:

- obszar historyczny zabudowy miasta lokacyjnego wraz z zabudową powstałą

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

w II połowie XIX wieku i I połowie XX wieku między miastem lokacyjnym a dworcem kolejowym - koncentracja infrastruktury społecznej miasta, w tym usług publicznych,

- obszar zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- obszar dominacji zabudowy jednorodzinnej,
- obszary funkcji produkcyjnych, położone po obu stronach linii kolejowej Warszawa-Gdańsk,
- odosobnienie w strukturze urbanistycznej miasta obszary funkcji produkcyjnych oraz publicznych,
- ciąg ekologiczny jeziora Suskiego wymagający rewitalizacji,

Plan zagospodarowania przestrzennego określa granice strefy ochrony konserwatorskiej A oraz strefy ochrony archeologicznej.

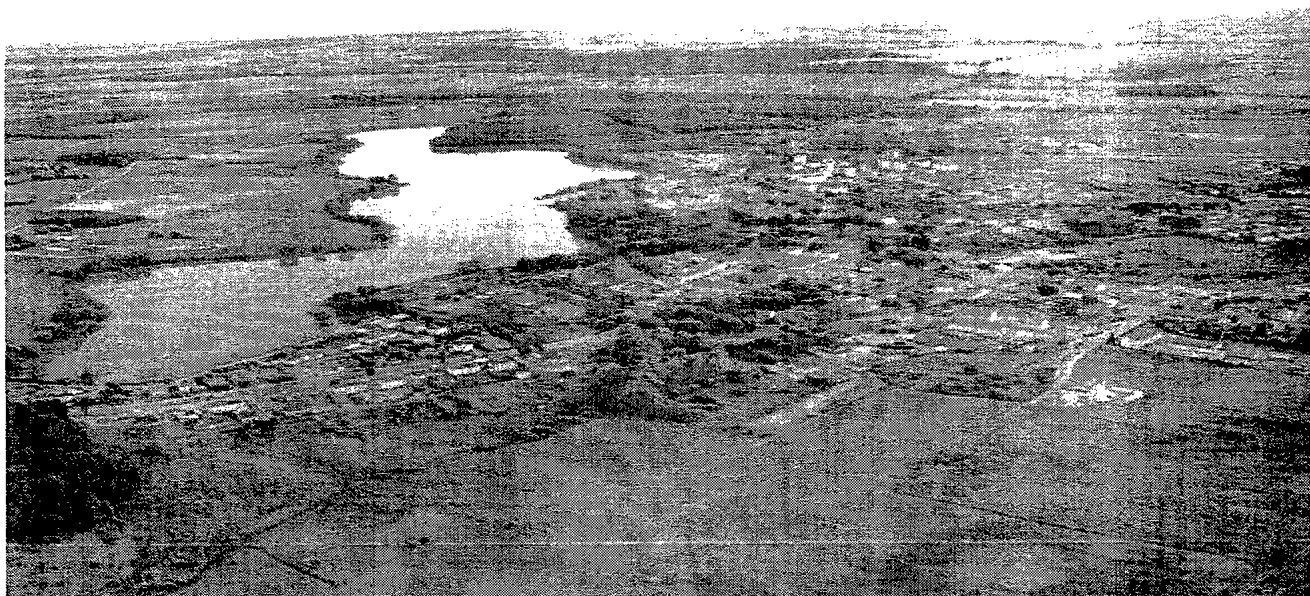
2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska.

Zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego, w tym wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, gleb i rzeźby terenu, są związane głównie z gospodarczą działalnością człowieka. Do form degradacji środowiska zalicza się także odpady komunalne i przemysłowe, zagrożenie hałasem oraz inne, np. awarie ekologiczne, chemiczne itp.

Susz to malownicze miasteczko położone na wzgórzu, do którego przylega jezioro Suskie, usytuowane w dorzeczu rzeki Liwy na Pojezierzu Iławskim. Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy, częściowo też teren gminy pokrywa się z Parkiem Krajobrazowym Pojezierza Iławskiego, a przez to z Europejską Siecią Ekologiczną NATURA 2000.

Strona 17 z 20

Źródło: Urząd Miejski w Suszu (widok na jezioro Suskie z „lotu ptaka”)

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe na terenie gminy obejmują rzeki, jeziora, bagna i mokradła oraz rowy melioracyjne. Przez teren gminy przebiega dział wodny I rzędu, oddzielający dorzecze Wisły od dorzecza rzeki Elbląg. Dorzecze Wisły obejmuje 97% powierzchni gminy, przy czym większa część (75% powierzchni gminy) stanowi dorzecze Liwy, przepływającej przez teren gminy, natomiast pozostała część (22% powierzchni w południowo-wschodniej części gminy) stanowi dorzecze Osy, odwadniane przez jej prawobrzeżne dopływy – Osówkę i Gardeje. 3% powierzchni gminy (północny skrawek w okolicach wsi Bornice) należy do dorzecza rzeki Dzierżgoń, tj. górnego odcinka rzeki Elbląg. Ważnym elementem systemu wodnego gminy są jeziora, występujące przede wszystkim w jej wschodniej części. Pod względem pochodzenia są to głównie polodowcowe jeziora wytopiskowe oraz rynnowe. Dodatkowo granica gminy przylega do brzegów czterech innych jezior (Badze, Burgale, Grażymowskie, Łabędzie), co także wpływa na gospodarkę wodną gminy.

Jezioro Suskie, położone w mieście, jest zbiornikiem odwadnianym przez rzekę Liwę. Jezioro ma wydłużony kształt na kierunku północ-południe, a w jego otoczeniu spory udział mają tereny zurbanizowane. Jezioro było obciążone przez wiele lat ściekami miejskimi, co negatywnie wpłynęło na stan jego czystości – w roku 2001 jego wody były pozaklasowe. Na naprawę tej sytuacji składają się inwestycje w sieć kanalizacji sanitarnej, a także budowa kolektorów deszczowych w celu wyeliminowania przelewu ścieków do jeziora w okresie większych opadów.

Zlewnia jeziora jest w 60% zagospodarowana rolniczo, 27% stanowią lasy, a 13% terenu jest zurbanizowane. Jezioro nie posiada naturalnych dopływów powierzchniowych. Tereny zlewni są odwadniane niewielkimi rowami melioracyjnymi. Jezioro Suskie zaliczyć trzeba do zbiorników mało odpornych na wpływy z zewnątrz (III kategoria podatności). Decydują o tym przede wszystkim niewielka głębokość średnia i mała pojemność misy jeziorowej. Badania wykonane w latach 2000 i 2001 wykazały, że jezioro Suskie należy zaliczyć do zbiorników silnie zanieczyszczonych, pozaklasowych. Większość branych pod uwagę znacznie przekraczała kryteria ustalone dla III klasy.

W obecnym stanie jezioro Suskie jest degradowane, chociaż miasto podejmuje kosztowne działania na rzecz poprawy czystości wód, (co rocznie jezioro jest oczyszczane). Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny prowadzi nadzór, nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli. Po zapoznaniu się ze sprawozdaniami rocznymi z badania wody w Suszu woda oceniana jest, jako przydatna do kąpieli.

Działania mogące poprawić stan jeziora zostały określone w Programie Ochrony Środowiska, w którym rozważa się:

1. Utworzenie formy ochrony pod nazwą użytki ekologiczne jezioro Suskie – akwen i tereny przyległe,
2. Rozwój Eko - agroturystyki,
3. Renaturyzacja zniszczonych cennych ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, szczególnie wodno-błotnych i rzecznych.
4. Respektowanie potrzeb ochrony krajobrazu podczas prowadzenia inwestycji liniowych.

Dobry stan wód będzie zrealizowany, poprzez;

1. **Uporządkowanie obrzeża Jeziora Suskiego, stworzenie systemu zieleni publicznej o funkcjach rekreacyjnych,**
2. Rekultywację zdegradowanych systemów wodnych m.in. jeziora Suskiego metodą inaktywacji fosforu lub inną.
3. Budowę i modernizację systemów kanalizacji, m.in. poprzez:

- budowę systemów kanalizacji sanitarnej, w pierwszej kolejności w miejscowościach zwodociągowanych, położonych na obszarach występowania zbiorników wód podziemnych bez izolacji, w miejscowościach

przylegających do Susza,

- wyposażenie istniejących sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające oraz budowa systemów kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych,
- wymiana odcinków sieci kanalizacji deszczowej będących w złym stanie technicznym,

Zanieczyszczenie powietrza

W rejonie gminy stan powietrza związany jest z ilością zanieczyszczeń emitowanych głównie przez:

1. szlaki komunikacyjne,
2. kotłownie CO,
3. źródła tzw. emisji niskiej:
  - lokalne kotłownie,
  - indywidualne systemy grzewcze,
4. zakłady hodowlane – fermy,
5. zakłady przemysłowe,
  - obiekty gospodarki komunalnej :
  - oczyszczalnie ścieków
  - składowisko odpadów.

Największym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy są kotłownie CO: w Suszu (zaopatruje 40 % mieszkańców miasta w ciepło sieciowe).

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń będzie możliwe, kiedy zostaną zrealizowane zamierzenia zawarte w Programie Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Susz w celu

11: Czyste powietrze tj.:

- zamiana kotłowni węglowych na mniej obciążające atmosferę,
- instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych, zastosowanie automatyki,
- stosowanie technologii energooszczędnych i źródeł alternatywnych,
- dalsza gazyfikacja gminy,
- ograniczenie emisji spalin ze środków transportu,
- stosowanie form transportu (w tym publicznego) mało obciążającego powietrze atmosferyczne,
- usprawnienie systemu komunikacyjnego (obwodnice, modernizacja dróg),

- ograniczenie ruchu kołowego w obrębie Starego Miasta w Suszu,
- budowa ścieżki rowerowej wokół Jeziora Suskiego.

6. Opracowanie gminnego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii.

2.1.3. Baza noclegowa.

Bazę noclegową stan na koniec 2011 roku miasta Susz na tle województwa i powiatu przedstawia poniższa tabela:

Tab. 2. Potencjał turystyczny miasta Susz na tle powiatu i województwa:

Jednostka administracyjna	Obiekty	Miejsca noclegowe	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych
	Dane dotyczą obiektów całorocznych i sezonowych w 2011r.		ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym	
Miasto Susz	1	35	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Powiat iławski	27	12 520	135 640	1 054	240 760	3 140	10,83%
Województwo warmińsko-mazurskie	449	26 420	629 570	144 700	892 210	361 077	23,83%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl.

Miasto Susz ma bardzo małą bazę noclegową – dysponuje zaledwie jednym obiektem, gdzie znajduje się 35 miejsc noclegowych (na 27 obiektów w całym powiecie iławskim).

Ilość i jakość lokali gastronomicznych w Suszu z punktu widzenia turysty jest niewystarczająca.

Miasto Susz posiada walory przyrodnicze, które niewątpliwie są atutem, jednak jego potencjał turystyczny jest nie do końca wykorzystywany, a nadbrzeża jeziora Suskiego niezagospodarowane. Miejsca sprzyjające rozwojowi turystyki i przedsiębiorczości szczególnego charakteru nabierają latem, kiedy pojawiają się pierwsi turyści i podróżni. Wówczas najlepiej można docenić walory małego miasta, gdzie zaczyna się sezon imprez plenerowych, które mają już długą tradycję i przyciągają zainteresowanych turystów swoją niepowtarzalną atmosferą. Pomimo świetnej lokalizacji dla obsługi ruchu turystycznego, działalność gospodarcza prowadzona jest na niskim poziomie a istniejące tereny zielone nie są do końca wykorzystywane na rozwój turystyki w mieście.

2.1.4. Uwarunkowania kulturowe.

Na terenie miasta Susz znajdują się obiekty o dużym znaczeniu kulturowym. Większość z nich jest usytuowana na obszarze Starego Miasta.

Zabytkowe obiekty miasta Susz

Susz miasto		Kościół parafialny p.w. św. Rozalii przy ul. Słowiańskiej	267/93
		Dzwon wieżowy z 1927 r.	B-256
		Układ urbanistyczny	A-190/T
		Pozostałości murów obronnych	A-505/E
		Miejskie mury obronne	1161
		Grodzisko wczesnośredniowieczne wyżynne	AA-50
		Sanktuarium pod wezwaniem ś w. Antoniego Padewskiego przy ul. Kościelnej – (gotyk) (zabytek klasy „0”) pochodzący z XIVw. Średniowieczny kościół może poszczycić się doskonale zachowanymi freskami, barokowym ołtarzem i lożą kolatorską rodu Finkensteinów ozdobioną scenami biblijnymi. a w nim: -łoża kolatorska z początków XVII w — renesansowa, -obrazy olejne na desce na balustradzie łoży, -ambona z końca XVII w, -chorągiew żałobna z XVIII w, -gotycka grupa Ukrzyżowania z XV w.	276/57/515/96
		Domy Podmurna 3 i 9	1162,A-189/T
		Budynek poczty wraz z ogrodzeniem i działką nr 103 przy	525/97

ul. Słowiańskiej nr 4	
Dom mieszkalny Stary Rynek nr 1	518/96
Dawna Bożnica Żydowska przy ul. Wąskiej nr 5	524/97
Wieża ciśnień przy ul. Kopernika	A-1658/0
Gazownia (obecnie rozdzielnia gazu) przy ul. Kajki 7	A-1686/0
Układ urbanistyczny	5/77
Budynek Środowiskowego Domu Samopomocy	A 160 T

2.1.4.1. Ochrona konserwatorska – granice stref.

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Suwałki zostały wyznaczone następujące strefy ochrony konserwatorskiej

A, B, E, K, W i OW, w których należy prowadzić działania konserwatorskie stosownie do stopnia ochrony.

Strefa ochrony konserwatorskiej A obejmuje obszar Starego Miasta z murami obronnymi i śladami fosy. Podstawowe działania konserwatorskie w tej strefie obejmują:

- zachowanie historycznych podziałów działek,
- oczyszczenie z elementów zniekształcających,
- restauracje obiektów zabytkowych oraz o lokalnej wartości kulturowej,
- restauracje i konserwacje krajobrazowych założeń przestrzennych i układów zieleni,
- wymóg uzgadniania z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich projektów w zakresie bryły i elewacji budynków.

Ponadto, w związku z prawie całkowitym zniszczeniem zabudowy na terenie dawnego Starego Miasta, rewaloryzacja układu przestrzennego powinna nawiązywać, pod względem kubatury, bryły i usytuowania budynków, do charakteru tej części miasta przed zniszczeniem. Postuluje się nawiązanie w nowych projektach do opracowywanego wcześniej projektu zabudowy Starego Miasta.

Strefa ochrony konserwatorskiej B obejmuje na terenie miasta obszar:

- przedmieścia prabuckiego w obrębie zabudowy ulicy Prabuckiej od skrzyżowania z ulicą Słowiańską, obejmującą trzy obustronne posesje na północ od skrzyżowania z ulicami Polną i Wiejską, kwartał ujęty ulicami

Wiejska i Św. Floriana wraz z blokiem nr 2 oraz terenem gazowni po ulice Kajki,

- przedmieścia ławskiego w obrębie zabudowy ulicy Ławskiej,
- w obrębie zabudowy posesji ulicy Piastowskiej od ulicy Mickiewicza po skrzyżowanie z ulicą Słowiańską,
- w obrębie zabudowy posesji ulicy Słowiańskiej od ulicy Willowej po ulicę Parkową,
- na terenie osiedla domków kolonijnych w obrębie ulic Pułaskiego i Sikorskiego, na ulicy Żeromskiego i po północnej stronie ulicy Mickiewicza,
- na terenie dawnych koszar kirasjerów przy ul. Koszarowej,
- na terenie dawnych cmentarzy przy rozjeździe dróg na Ławę, Zalewo i Stary Targ.

Podstawowe działania konserwatorskie w tej strefie obejmują:

- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania,
- restauracje i modernizacje obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnych funkcji do wartości zabytkowej obiektu,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie skali i bryły budynku,
- zaznaczenie ewentualnych śladów nieistniejących fragmentów historycznej kompozycji przestrzennej,
- wymóg uzgodnienia wszelkich projektów architektonicznych z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w zakresie bryły i elewacji budynków.

Strefa ochrony ekspozycji E obejmuje obszar dookoła Starego Miasta, ograniczony ulicami Kajki, Prabucką, Parkową, Wodną, parkiem miejskim i groblą u podnóża miasta od wschodu.

Strefa ochrony krajobrazu K obejmuje obszar od wschodniej strony miasta wraz z jeziorem Suskim do lokalnej drogi w obrębie wsi Adamowo, od północy ograniczony polną drogą będącą przedłużeniem ulicy Wiejskiej do strumienia na wysokości cmentarza. Podstawowe działania konserwatorskie w tej strefie obejmują:

- restauracje zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, z ewentualnym częściowym odtworzeniem,
- uwolnienie obszaru od elementów dysharmonizujących,

- zwiększenie lub wprowadzenie funkcji ogólnospołecznych pod warunkiem należytego zabezpieczenia zabytkowych wartości.

Strefa ścisłej ochrony archeologicznej W obejmuje obszar Starego Miasta, teren dawnego zamku.

Podstawowe działania konserwatorskie w tej strefie obejmują:

- zakaz wszelkiej działalności budowlanej, nie związanej z rewaloryzacją tych terenów, bez uprzednich badań archeologicznych,
- dopuszczenie ograniczonych działań prowadzących do zachowania fragmentów zabytkowych, względnie zaznaczenia ich śladów, jednakże dopiero po przeprowadzeniu szczegółowych badań archeologicznych,
- dopuszczenie inwestycji dopiero po przebadaniu stanowisk i wykreśleniu ich z rejestru zabytków.

Strefa obserwacji archeologicznej OW obejmuje obszar przedmieść Ławskiego oraz Prabuckiego i teren nad brzegiem jeziora Suskiego. Działalność inwestycyjną w tej strefie należy prowadzić pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, w zakresie wymaganym przepisami odrębnymi. W przypadku stwierdzenia reliktywów archeologicznych prace winny być przerwane, natomiast teren udostępniony do badań archeologicznych. W strefie tej należy unikać lokalizacji obiektów wielkokubaturowych i wymagających szczególnych warunków posadowienia.

2.1.5. Obiekty użyteczności publicznej.

1. Suski Ośrodek Kultury

2. Publiczna Biblioteka

3. Centrum Sportu i Rekreacji

4. Centrum Kultury Chrześcijańskiej

1. Suski Ośrodek Kultury prowadzi działalność kulturalną o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, co jest ważnym elementem promocji miasta w regionie i w kraju. Głównym celem jego działalności jest stymulowanie oraz wspieranie aktywnego i kreatywnego uczestnictwa w kulturze mieszkańców gminy i miasta.

Zadania Suskiego Ośrodka Kultury to przede wszystkim:

- wychowanie i edukacja i upowszechnianie kultury,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie i udostępnianie dóbr kultury,

- integrowanie społeczności lokalnej poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania środowiskowych wartości kulturowych,
- stwarzanie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- rozpoznanie, rozbudzenie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- wspieranie organizacji ruchu kulturalnego (w tym grup defaworyzowanych),
- współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach i zadaniach w kraju i zagranicą,
- organizowanie koncertów zespołów muzycznych i spektakli teatralnych, a także konkursów i przeglądów,
- organizacja imprez rekreacyjno – sportowych.

Suski Ośrodek Kultury skupia przede wszystkim dzieci i młodzież (w tym przede wszystkim szkolną), które podejmują aktywną działalność w różnych formach, w tym kół i sekcji zainteresowań (w tym muzyki, teatru, recytacji).

Oprócz imprez okazjonalnych ośrodek organizuje także imprezy cykliczne, w których udział bierze około 25 000 osób rocznie. Największą popularnością cieszą się:

- DNI SUSZA,
- dożynki,
- letnie koncerty,
- spotkania plenerowe,
- pożegnanie wakacji,
- przeglądy i festiwale ,
- koncerty amatorskich i zawodowych zespołów muzycznych,
- festyny wakacyjne,
- imprezy sportowo – rekreacyjne (siatkówka plażowa, koszykówka).

W celu podniesienia standardu, jakości i ilości organizowanych imprez, aby odpowiednio kształtować i rozwijać życie kulturalne Susza, niezbędna jest także scena plenerowa przy jeziorze. W ten sposób SOK docierał będzie do większej liczby osób zainteresowanych tego typu imprezami. Jest to najbardziej uniwersalna droga popularyzacji i upowszechniania kultury, która ożywi miasto i życie mieszkańców. Każda taka impreza jest lokalnym i ponadlokalnym wydarzeniem umożliwiającym

prezentację miasta Susz. Profesjonalne wyposażenie umożliwi także organizację większych imprez o charakterze regionalnym. Jak wynika z zebranych informacji, pracownicy SOK dysponują doświadczeniem w animacji kultury na bardzo wysokim poziomie, co jest gwarantem, że inwestycja w rozwój infrastruktury kulturalnej w postaci sceny plenerowej oraz rozbudowy kompleksu sportowo – rekreacyjnego przyniosłaby dla miasta pozytywne efekty i korzyści. W ten sposób dostęp do kultury byłby bardziej powszechny i uniwersalny, przyniosłby korzyści wszystkim mieszkańcom niezależnie od wieku, poziomu wykształcenia i statusu materialnego. Jakość życia mieszkańców uległaby zdecydowanej poprawie.

Spotkania plenerowe spowodowałyby także rozpowszechnienie działalności SOK w innych dziedzinach jego funkcjonowania, zdecydowanie wpłynęłoby to na zintegrowanie społeczności lokalnej, co przyniosłoby wymierne korzyści dla każdej grupy społecznej.

2. Biblioteka Publiczna posiada dwie filie w Bałoszycach i Redakach. Obejmuje czytelnię oraz wypożyczalnię książek zlokalizowaną w Bibliotece. Biblioteka dysponuje ponad 40 000 woluminów.

3. Centrum Sportu i Rekreacji działa zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 26.07.2007 r. CSiR jest organizatorem życia sportowego w Suszu. Organizuje zawody, turnieje oraz ligi dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Organizuje zajęcia sekcjach sportowych: kickboxing, tenis stołowy, a także aerobiku, piłki siatkowej, halowej piłki nożnej. Centrum Sportu i Rekreacji wypełniając swoje zadania statutowe służy społeczności Susza, inspirując działania sportowo - rekreacyjne, jednocześnie wypracowuje własne metody działania zmierzające do koordynacji życia sportowo - rekreacyjnego w gminie. Ścisłe kontakty z organizacjami, stowarzyszeniami, klubami sportowymi pozwalają na rozeznanie, co dzieje się w tej dziedzinie życia, a także, jakie jest zapotrzebowanie społeczne na tego typu działalność. CS iR administruje takimi obiektami jak:

- Hala sportowo - widowiskowa, ul. Piastowska 5c, trybuny 300 miejsc, sala treningowa 22m x 44m, sauna, siłownia, zaplecze socjalne, sala do ćwiczeń korekcyjnych, sala do aerobiku, sala do tenisa stołowego, sala konferencyjna;
- Plaża Miejska nad jeziorem Suskim, boisko do plażowej piłki siatkowej,
- Stadion Miejski ul. Wybickiego, boisko do piłki nożnej, bieżnia 400 metrów,

- Stadion Miejski ul. Leśna, boisko do piłki nożnej, bieżnia, kort tenisowy, boiska do piłki siatkowej,
- Boiska sportowe.

Co roku odbywają się na terenie gminy i miasta Susz różnego rodzaju festyny sportowo – rekreacyjne, kulturalne, turnieje piłkarskie.

Od 1990 roku na terenie gminy Susz odbywają się ogólnopolskie zawody sportowe w triathlonie o randze Mistrzostw Polski lub Pucharu Polski, a w 1998 odbył się w Suszu Puchar Europy w tej dyscyplinie sportu.

4. Centrum Kultury Chrześcijańskiej zajmuje się przygotowaniem dzieci do sakramentów (i Komunia, Bierzmowanie), organizacja występów artystycznych (Jasełka), spotkania grup parafialnych, zjazdy księży.

2.1.6. Działalność Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej w zakresie ustalonym ustawą.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,

- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów ośłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną gminy Susz. Wykonuje zadania własne oraz zlecone z zakresu pomocy społecznej i zabezpieczenia socjalnego ludzi najbardziej tego potrzebujących. W ramach zadań własnych finansowane są najczęściej następujące formy pomocy dla mieszkańców gminy Susz:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe.

Ośrodek realizuje także zadania zlecone w zakresie świadczeń rodzinnych (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka) i funduszu alimentacyjnego.

Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu wychodząc naprzeciw potrzebom społeczności lokalnej prowadzi różnego rodzaju projekty aktywizujące. Obecnie trwa realizacja V-tej edycji projektu „**Kompleksowy program aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin dotkniętych wykluczeniem społecznym na terenie Gminy i Miasta Susz**”.

Aktualnie w Suszu głównym powodem przyznania świadczeń z pomocy społecznej jest bezrobocie. Łagodzenie skutków i walka z bezrobociem jest jednym z najtrudniejszych zadań stojących przed władzami gminy oraz organami pomocy

społecznej. Problemy społeczne Susza wynikają także z innych problemów występujących w rodzinach, a mianowicie: nadużywania alkoholu czy bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, co w efekcie prowadzi do ubóstwa.

Tab.3. Powody przyznania pomocy społecznej.

Powody trudnej sytuacji życiowej		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ubóstwo	liczba rodzin	8	22	62	134	690	829	816
	liczba osób w rodzinach	60	92	232	489	2508	2843	2682
Sieroctwo	liczba rodzin	0	0	0	0	0	0	0
	liczba osób w rodzinach	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	liczba rodzin	7	8	5	5	5	7	8
	liczba osób w rodzinach	9	13	5	5	5	7	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	liczba rodzin	19	16	18	5	3	4	0
	liczba osób w rodzinach	67	58	71	14	15	17	0
Bezrobocie	liczba rodzin	856	815	675	591	733	790	793
	liczba osób w rodzinach	3270	3046	2516	2144	2700	2803	2733
Niepełnosprawność	liczba rodzin	194	217	213	233	344	393	393
	liczba osób w rodzinach	643	675	598	650	1005	1137	1084
Długotrwała choroba	liczba rodzin	25	84	146	262	382	400	336
	liczba osób w rodzinach	101	233	407	796	1238	1269	997
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wych. i prowadzeniu gosp. dom.	liczba rodzin	0	1	0	2	3	11	7
	liczba osób w rodzinach	0	1	0	10	12	39	18
Alkoholizm	liczba rodzin	3	3	4	10	23	36	35
	liczba osób w rodzinach	6	6	10	21	68	101	88
Narkomania	liczba rodzin	0	0	0	0	1	1	1
	liczba osób w rodzinach	0	0	0	0	4	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	liczba rodzin	6	4	5	7	9	14	15
	liczba osób w rodzinach	11	9	5	14	15	21	18

Źródło: Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu

Z powyższego zestawienia wynika, że zasadniczym powodem korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Marginalna skala dotyczy problemów bezdomności, narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Jednym z najbardziej niepokojących problemów jest także wzrost liczby osób niepełnosprawnych i dotkniętych długotrwałą chorobą.

Na terenie Susza istnieją także inne jednostki realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej.

W Suszu przy ulicy Ławskiej znajduje się Dom Pomocy Społecznej, w którym przebywają dzieci z upośledzeniem umysłowym. Dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi zorganizowano Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Kościelnej. Funkcję administratora tego obiektu powierzono Stowarzyszeniu Rozwoju Wsi Bratian. Głównym celem działalności ŚDS jest poprawa, jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi, ich usamodzielnienie i powstrzymanie postępującej regresji poprzez zapewnienie tym osobom, wsparcia w postaci opieki i rehabilitacji niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Bardzo ważnym elementem aktywizacji tych osób jest prowadzenie terapii zajęciowej w pracowniach: kulinarnej, zielarsko – ogrodniczej, teatralno – muzycznej, plastycznej, informatycznej, rehabilitacyjnej.

W mieście funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Rozwoju i Przedsiębiorczości Ziemi Suskiej. Głównym celem prowadzonej działalności jest pomoc osobom niepełnosprawnym z terenu gminy Susz w zdobyciu umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym, w tym korzystania z usług instytucji publicznych, zachowania się w miejscach publicznych, samodzielności, udziału w konkursach sportowych, recytatorskich, plastycznych, itp., a także w ogniskach integracyjnych, współpracy w grupach. Zajęcia prowadzone w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej stwarzają możliwość aktywizacji fizycznej osób niepełnosprawnych, a także zdobycia przez nie umiejętności odnalezienia się i czynnego uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.

2.1.7. Własność gruntów i budynków.

Przy realizacji założeń programu rewitalizacji sprawa własności gruntów i budynków nie będzie stanowiła problemu, program odbudowy starej tkanki urbanistycznej może zostać wdrażany bez konfliktów wynikających ze stosunków własnościowych gruntów i budynków.

Własność gruntów i budynków na terenie Miasta Susz na dzień 31.12.2011 r. stanowi powierzchnię 212 ha. Mienie komunalne obejmuje:

- działki budowlane – 5 ha;

- działki rolne, ogrody – 89 ha;
- lasy i nieużytki – 9 ha;
- tereny zielone – 3 ha;
- tereny różne - 1 ha;
- cmentarz komunalny – 4 ha;
- drogi i ulice – 24 ha;
- tereny kolejowe – 2 ha;
- rowy – 1 ha.

W skład mienia miasta wchodzi następujące obiekty:

- budynki mieszkalne - 80
- budynki użytkowe (Urząd Miejski, Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Hala Sportowa, Centrum Zarządzania Kryzysowego, Świetlica) - 6
- budynki gospodarcze – 47
- kotłownia – 1

2.1.8. Infrastruktura techniczna.

Infrastruktura techniczna spaja w jedną całość wszystkie elementy w układzie urbanistycznym miasta. Jej znaczenie w procesie wielofunkcyjnego rozwoju społeczno - gospodarczego wynika z faktu, iż stanowi ona podstawę wszelkiej działalności gospodarczej, warunkując jej zakres, strukturę i przestrzenne rozmieszczenie. W tym kontekście, poziom rozwoju infrastruktury decydować może o atrakcyjności miasta, a więc stanowić o szansach lub barierach jego dalszego rozwoju.

2.1.8.1 Drogi

Infrastruktura drogowa

Odległość miasta Susz od dużych ośrodków miejskich północnej części Polski wynosi: od Elbląga 74 km, od Olsztyna – stolicy województwa – 100 km, a od Gdańska – stolicy sąsiedniego województwa pomorskiego – 100 km. Odległości te, w powiązaniu z odległością od ww. dróg A-1 i S-5, stwarzają szanse dla lokalizacji nowych inwestycji, przy czym jest to zawsze uzależnione od stanu powiązań

komunikacyjnych. W przypadku powyższych miast, połączenia z nimi realizowane są zasadniczo przez drogi wojewódzkie do miast powiatowych i dalej drogi krajowe, stąd uwarunkowania w tym zakresie są podobne jak dla powiązań z ośrodkami subregionalnymi.

Drogi gminne liczą 51 km długości (z tego 14 km w mieście). Wśród dróg gminnych jest 16,4 km (z tego 11,1 km w mieście) dróg o nawierzchni twardej, 16,4 km (z tego 11,1 km w mieście) dróg o nawierzchni ulepszonej oraz 9,6 km dróg o nawierzchni gruntowej, przy czym obecnie drogi te są przedmiotem działań modernizacyjnych, realizowanych m.in. przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

Nieodpowiedni stan nawierzchni dróg dotyczy głównie terenów miasta Susz wzdłuż ulic przelotowych oraz terenów wiejskich wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu, w tym dróg wojewódzkich Malbork – Susz, Prabuty – Kamieniec i Kwidzyn – Iława oraz drogi powiatowej do Kisielic.

Przez teren gminy i miasta przebiega ogółem 247 km dróg publicznych w tym:

- drogi wojewódzkie - 32 km - o nawierzchni twardej,
- drogi powiatowe - 97,7 km (- 57 w mieście),

z tego:

- nawierzchni twardej - 83,1 km,
- nawierzchni ulepszonej - 3,6 km (w mieście 1,8km),
- nawierzchni gruntowej - 11,20km (0,3 km w mieście) - drogi gminne - 51 km (5 km w mieście),
- nawierzchni twardej - 11,5 km (3,8 km w mieście),
- nawierzchni ulepszonej - 14,4 km (0,9 km w mieście),
- nawierzchni gruntowej - 24,5 km.

Ogólna powierzchnia dróg publicznych o twardej nawierzchni wynosi 753,2 tys. m²:

- drogi wojewódzkie- 192 tys. m² pow.
- drogi powiatowe - 498 tys. m² pow.
- drogi gminne - 63,2 tys. m² pow.

Gęstość sieci dróg publicznych o twardej nawierzchni ogółem dla gminy wynosi 4,7km²:

- drogi wojewódzkie - 1,24 km / 10 km² pow.
- drogi powiatowe - 3,22 km / 10 km² pow.
- drogi gminne - 0,28 km / 10 km² pow.

Stan techniczny dróg publicznych o twardej nawierzchni:

- drogi wojewódzkie i gminne – przeciętny,
- drogi powiatowe – zły,

Na terenie miasta Susza występują trzy kategorie dróg:

- drogi wojewódzkie – stanowią połączenia z innymi miastami w regionie, kształtują tym samym rozwój lokalnej przestrzeni gospodarczej. Łączna długość dróg wojewódzkich w Suszu o nawierzchni utwardzonej wynosi 3.218 mb. Wykaz ulic zaliczonych do dróg wojewódzkich przebiegających przez miasto Susz przedstawia poniższa tabela.

Tab.4. Drogi wojewódzkie przebiegające przez miasto Susz

LP.	Nazwa ulicy	Długość (mb)
1	Łławska	1.040
2	Pieniężnego	775
3	Kajki	337
4	Prabucka	1.066
Razem		3.218 mb

Źródło: dane Wojewódzkiego Zarządu Dróg

Drogi wojewódzkie liczą na obszarze gminy 32 km długości i obejmują odcinki następujących dróg:

- droga nr 515 Malbork – Susz, przebiegająca w mieście Susz ulica Pieniężnego,
- droga nr 520 Prabuty – Kamieniec,
- droga nr 521 Kwidzyn – Łława, przebiegająca w mieście Susz ulicami Prabucka (odcinek do ulicy Kajki), Kajki i Łławska (odcinek od ulicy Kajki).

Wszystkie drogi wojewódzkie posiadają nawierzchnie twarda.

- drogi powiatowe – na terenie miasta Susza jest ich 6. Łączna ich długość wynosi 5.556 mb. Do najdłuższej z dróg powiatowych w mieście zalicza się ulica Piastowska.

Tab.5. Drogi powiatowe przebiegające przez miasto Susz.

LP.	Nazwa ulicy	Długość (mb)	Powierzchnia (m ²)
1	Leśna – Nr 1307 N	1200	10800
2	Piastowska – Nr 1910 N	2036	13396
3	Piaskowa – Nr 2829 N	1000	10000
4	Słowiańska – Nr 1277 N	650	7800
5	Koszarowa – Nr 1277 N	570	5700
6	Prabucka Nr 1277 N	100	1200
RAZEM		5.556	48.896

Źródło: Dane Powiatowego Zarządu Dróg w Łławie

- drogi gminne – w Suszu funkcjonuje 60 dróg miejskich o łącznej długości 14.167mb. Powierzchnia całkowita wynosi 155.902 m², powierzchnia ulic 108.354,50 m², natomiast powierzchnia chodników 18.188 m².

Tab.6. Drogi gminne Susza.

Lp.	Nazwa ulicy	Długość (mb)	Powierzchnia całkowita ulic m ²	Powierzchnia całkowita jezdni m ²	Powierzchnia chodnika m ²
1.	Bałtycka 143523 N	254	5.808	663	576
2.	W. Broniewskiego 143524 N	143	1.658	858	298
3.	Iławska 143525 N	180	2.222	1.080	562
4.	Słowiańska 143542 N	130	2.501	910	780
5.	Kościelna 143527 N	95	923	428	285
6.	Konopnickiej 143526 N	114	1.379	570	-
7.	Łąkowa 143530 N	600	7.100	3.600	356
8.	Mickiewicza 143531 N	180	4.594	900	604
9.	B. Prusa 143536 N	465	4.432	2.790	839
10.	Osi. Leśne /wysyp+ oczysz/ 143532 N	600	2.937 1.543	3.756	-
11.	Polna 143535 N	296	2.638	1.590	188
12.	Pułaskiego 143537 N	309	1.969	1.337	632
13.	Podmurze 143534 N	60	635	252	142
14.	Rybacka	187	1.170	486	-
15.	P. Skargi 143541 N	283	2.182	1.698	234
16.	Sikorskiego 143540 N	290	4.774	2.354	1.029
17.	Wybickiego 143547 N	275	3.356	1.375	300
18.	Sienkiewicza 143539 N	109	801	535	183
19.	Kraszewskiego 143529 N	420	4.511	2.505	720
20.	Wiejska 143544 N	294	2.130	1.342	738
21.	Willowa 143545 N	364	3.100	1.966	751
22.	Kochanowskiego	54	728	612	-
23.	Św. Floriana 143543 N	138	1.424	828	218
24.	Os. Korczaka /S. M. -Susz/	260	4.670	1.430	-

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

25	Słoneczna 143501	200	2000	1866	134
26	Plażowa b/ N	120	1200	920	280
27	Parkowa 143503	110	990	957	33
28	Stare Miasto 143533	240	2720	1.000	720
29	Wąska 143504	100	1000	724	200
30	Kościuszki 143505	75	750	750	-
31	Szewska 143506	117	877	837	40
32	Kopernika 143507	265	2650	1900	750
33	Konarskiego 143508	82	492	492	-
34	Żeromskiego 143509	106	848	746	102
35	Banachewicza 143510	74	660	408	164
36	Tuwima 143511	105	630	630	-
37	Staffa 143512	354	7080	7.080	-
38	Galla Anonima 143513	124	1488	1.488	-
39	C. Skłodowskiej 143514	308	3696	1.848	924
40	Jagielly 143515	120	1440	1.440	-
41	Żwirki i Wigury 143516	145	1740	1.740	-
42	Żwirki i Wigury 143516	56	728	728	-
43	Gdańska 143518	be.245	2940	2.180	760
44	Konstytucji 3-Maja 143519	176	2112	992	633
45	Sucharskiego 143520	250	3000	1.484	1.295
46	Wyszyńskiego 143521	915	13020	1.1482	806,9
47	Oś. Brzostowe 143522	652	5789	5288	361
48	Dworcowa b/N	750	7500	5920	1.550
49	Słowackiego b/N	60	720	720	-
50	Akacyjowa b/N	330	1.740	1.740	-
51	Wodna	as.130	1035	650	-
52.	(Os Prabuckie ulice nowe) Mikołaja Reja	169	1.900	1.900	-

53.	Adam Asnyk	150	900	900	-
54.	Jan Brzechwa	140	1.400	1.400	-
55.	Czesław Miłosz	217	1.572	1.572	-
56.	<u>/ul. nowe od Prabuckiej/ Kasztanowa</u>	154	1.694	1.694	-
57.	Lipowa	301	2.409	2.409	-
58.	Klonowa	119	1.309	1.309	-
59.	<u>/od ul. Koszarowej/ Jaśminowa</u>	241	2.651	2.651	-
60.	Kalinowa	367	4.037	4.037	-
	RAZEM:	<u>14.167 mb</u>	<u>m² 155.902</u>	<u>m² 108.354,50</u>	<u>m² 18.188,2</u>

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Suszu

Wzrastające natężenie ruchu samochodowego, związane ze wzrostem wskaźnika motoryzacji, jest szczególnie odczuwalne na drogach wojewódzkich, a zwłaszcza w ciągu drogi nr 521 Kwidzyn – Ława. Drogi te winny posiadać docelowo klasę główną (G), natomiast pozostałe drogi układu podstawowego (tj. większość dróg powiatowych) klasę zbiorczą (Z). Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie właściwych parametrów dla drogi powiatowej Susz – Kisielice. Osobną kwestią jest przebieg dróg, zwłaszcza wojewódzkich, które obecnie prowadzą przez centrum miasta Susz. Jest to uciążliwe dla jego mieszkańców, a sytuacja będzie ulegać dalszemu pogorszeniu wraz ze wzrostem natężenia ruchu. Rozwiązanie tej sytuacji wymaga budowy obwodnicy przy jednoczesnym rozpatrywaniu wszystkich dostępnych wariantów i możliwości modernizacji dróg, minimalizujące potencjalny wpływ na chronione siedliska.

Transport kolejowy i autobusowy

Przez obszar gminy przebiega dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa o długości 14 km. Jest to linia magistralna dostosowana do prędkości powyżej 100 km/h. Na terenie gminy znajdują się dwa przystanki kolejowe pasażersko- towarowo - przeładunkowe (Susz i Redaki).

Gęstość eksploatowanych sieci kolejowych na 10 km² powierzchni wynosi - 0,54 km, a gęstość stacji przystanków - 0,077 km.

Miasto Susz posiada bezpośrednie połączenie kolejowe z:

- - miastem Ława - siedzibą powiatu,
- - miastem Olsztyn - siedzibą województwa,

- - miastem Gdańsk,
- - miastem Gdynia,
- - miastem Warszawa,
- - miastem Szczecin,
- - miastem Kołobrzeg.

Długość linii komunikacji autobusowej PKS wynosi 108 km, przystanków autobusowych jest 43.

Gęstość linii na 10 km² powierzchni - 4,19 km, a przystanków autobusowych na 10 km² powierzchni - 1,66 km.

Bezpośrednie połączenie autobusowe gmina posiada z miastem powiatowym – Iławą oraz z Kwidzynem oraz z miastami sąsiedzkimi.

2.1.8.2 Sieć wodociągowa.

Zaopatrzenie w wodę

Susz jest zaopatrywany w wodę przez Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. W Suszu. Sieć zaopatrzenia mieszkańców Susza jest oceniana, jako dobra. Ogólna długość sieci rozdzielczej w mieście w 2011 roku wynosiła 33,4 km. Jest do niej podłączonych 713 budynków mieszkalnych. Korzysta z niej ok. 98% mieszkańców miasta.

Długość sieci wodociągowej w gminie i mieście wynosi 19,8 km.

Wskaźnik gęstości sieci w km na 10 km powierzchni wynosi 6,86. Większość miejscowości w gminie posiada wodociąg (nie ma jej osada Dolina). Stopień zwodociągowania na terenie miasta wynosi 98%, a na terenie gminy 87%. Odsetek miejscowości posiadających wodociąg wynosi 98%, a odsetek mieszkańców korzystających z wodociągu- 96%.

Stopień zwodociągowania miasta Susz jest bardzo wysoki w porównaniu z innymi ośrodkami miejsko-wiejskimi na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Średni stopień zwodociągowania terenu o zbliżonych walorach przestrzennych wynosi około 70%. Należy, zatem pamiętać o ciągłym rozwoju sieci wodociągowej i konserwacji elementów sieci już istniejącej.

Na terenie gminy znajduje się 9 ujęć wody uzdatnianej. Dobowa zdolność produkcyjna ujęć wody wynosi 1,6 tys.m³. Źródłem wody pitnej na terenie gminy i miasta Susz są wody podziemne.

Istniejące urządzenia wodociągowe to:

miasto Susz - 3 studnie do poboru wód podziemnych wydajności 1.200 m³/d;

Jawty Małe, Ulnowo- po jednej studni (480 m³/d);

Januszewo, Lubnowy Wielkie, Falknowo, Redaki - po dwie studnie po 480 m/d.

Zużycie wody w l/m/d: średnio 57 l/m/d.

Istniejące urządzenia wodociągowe mają wystarczającą zdolność produkcyjną w celu zapewnienia dostępu mieszkańcom gminy Susz wody pitnej. Stacja uzdatniania wody dla gminy znajduje się w Suszu. Natomiast w Bałoszczach, Rudnikach, Bronowie i Kamieńcu są to prywatne stacje uzdatniania wody na potrzeby gospodarstw rolnych. Obecnie sieć wodociągowa jest przedmiotem działań modernizacyjnych, realizowanych m.in. przy wykorzystaniu funduszy unijnych.

Ocena sanitarna wody pobieranej z wodociągu sieciowego:

- > dobra - 85%
- > niepewna - 10%
- > zła - 5%.

Ocena sanitarna ukazuje wysoki poziom czystości wody pobieranej z wodociągu sanitarnego. Należy jednak pamiętać o zapewnieniu ciągłej, dobrej jakości wody, poprzez liczne prace oczyszczające i konserwujące istniejące zbiorniki wodne.

2.1.8.3 Sieć kanalizacyjna.

Miasto Susz skanalizowane jest w 98%, a gmina w 65%. Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy – 191 km. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2011 roku na terenie miasta Susz wynosiła 44,2 km. Do sieci w 2011 było przyłączonych 690 budynków mieszkalnych. Ścieki z terenów nieskanalizowanych (około 1 % ogółu odbieranych ścieków) gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie dostarczane do punktu zlewnego. W 2011 r. do wód powierzchniowych odprowadzono siecią kanalizacji publicznej 230,6 tys. m³ ścieków wymagających oczyszczenia - w połowie przemysłowych oraz komunalnych. Ścieki te są poddawane oczyszczeniu biologiczno - chemicznemu.

Wskaźnik gęstości sieci kanalizacyjnej w km na 10 km² powierzchni wynosi około 2 km. Do wód powierzchniowych na terenie gminy odprowadza się ogółem 1250 m³ / na dobę ścieków w tym:

- przemysłowych - 230 m³ / dobę,
- komunalnych - 1.020 m³/dobę,

Obszar gminy posiada sieć kanalizacyjną jedynie na obszarze 65%. Szansą na rozwój sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy Susz jest złożenie wniosków aplikacyjnych do Unii Europejskiej w celu uzyskania funduszy pomocowych, które pozwoliłyby na rozwój sieci kanalizacyjnej i doprowadzenie obszaru gminy do wyższego stopnia skanalizowania, zbliżonego do stopnia skanalizowania samego miasta.

Ścieków wymagających oczyszczenia ogółem jest 1250 m / dobę z tego: oczyszczane - 880 m³/ dobę w tym: - chemiczno - biologicznie - 880 m³ / dobę, nie oczyszczone - 370 m³/dobę w tym: - siecią kanalizacji publicznej - 370 m³ / dobę.

Na obszarze gminy Susz znajduje się 1 biologiczno- chemiczna oczyszczalnia ścieków. Przepustowość tej oczyszczalni na dobę wynosi 1260 m³. Oczyszczalnia ta przyjmuje ścieki od około 55% mieszkańców gminy Susz. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny, a następnie rzeka Liwa. Ogólna ocena w zakresie kanalizacji i oczyszczalni ścieków na terenie gminy - przeciętna.

Sieć kanalizacyjna jest obecnie przedmiotem działań modernizacyjnych, realizowanych m.in. przy wykorzystaniu funduszy unijnych. W gminie Rozporządzeniem nr 30 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 maja 2006 r. wyznaczono aglomerację Susz o równoważnej liczbie mieszkańców 7800. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków wyznacza datę realizacji w/w aglomeracji.

2.1.8.4. Sieć energetyczna.

Na terenie gminy i miasta zlokalizowany jest jeden Główny Punkt Zasilający oraz 113 trafostacji. Gmina Susz zasilana jest w energię elektryczną za pośrednictwem linii wysokiego napięcia 110 kV, biegnącej poprzez Lubnowy Małe, Lubnowy Wielkie, Dąbrówkę, Susz, Emilianowo i Jakubowo Kisielickie. W Suszu znajduje się Główny Punkt Zasilania (GPZ), w których następuje transformacja wysokiego napięcia 110 kV na napięcie średnie 15 kV. Transformacja napięcia z 15 kV na 0,4 kV odbywa się w stacjach transformatorowych, rozmieszczonych na

obszarze całej gminy (113 stacji). Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców siecią średniego (ok. 182 km) i niskiego (ok. 140 km) napięcia, która tworzą głównie linie napowietrzne. Około 30% sieci stanowią linie podziemne – kablowe.

Ponadto na terenie gminy występują sprzyjające czynniki atmosferyczne dla pozyskiwania energii elektrycznej z siły wiatru. Jej produkcja wymaga sytuowania na obszarze gminy masztów elektrowni wiatrowych, z uwzględnieniem zasad ochrony przyrody, a w szczególności ochrony obszarów Natura 2000.

Ogółem liczba odbiorców energii wynosi 4189 w tym:

- miasto – 2090,
- gmina – 2099,

w tym:

gospodarstwa domowe - 3478 w tym:

- miasto -1725,
- wieś -1753,

gospodarstwa rolne 94 w tym:

- miasto – 3,
- wieś – 91,
- inni odbiorcy - 617.

Miesięczne zużycie energii elektrycznej ogółem – 2.032.857 kWh w tym :

- miasto - 955.435 kWh / m-c,
- gmina - 1.077.566 kWh / m-c.

Ogółem zużycie energii przez gospodarstwa domowe miesięcznie wynosi 910.527 kWh w tym:

- miasto - 393.060 kWh,
- gmina - 517.467 kWh.

Ogólne zużycie energii przez odbiorców przemysłowych miesięcznie wynosi 1.028.351 kWh w tym:

- miasto - 547.035 kWh,
- gmina - 481.316 kWh.

Urządzenia elektryczne na terenie gminy i miasta Susz:

- długość linii niskiego napięcia - 140 km,
- długość linii średniego napięcia - 181,858 km,
- długość linii wysokiego napięcia - 26,245 km.

2.1.8.7. Składowanie odpadów.

Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Suszu przy ul. Leśnej zostało zamknięte ostateczną decyzją Starosty Iławskiego z dnia 29.12.2006 r. Rekultywacji nie podjęto z uwagi na wysokie koszty. Na dzień dzisiejszy wszystkie odpady, łącznie z komunalnymi wywożone są do Zakładu Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn. Około 85% mieszkańców Susza jest objętych zorganizowaną zbiórką odpadów od 2002 r. i obejmuje 70% mieszkańców gminy.

Odbiór odpadów komunalnych zarówno z terenu gminy jak i miasta następuje nie rzadziej niż raz w miesiącu. Na terenie gminy i miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów poprzez pojemniki. Wysegregowane odpady z terenu miasta i gminy Susz odbierane są przez ZUK Sp. z o.o. w Suszu. Pet, szkło są odbierane w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż dwa razy w miesiącu, z terenu miasta dodatkowo odbierane są przez PUK „EKO” Sp. z o.o. w Iławie.

Z terenu miasta w 2011 r. odprowadzana jest następująca ilość odpadów:

- niesegregowane odpady komunalne - kod 200301 – 1558,3 ton,
- inne odpady nieulegające biodegradacji - kod 200203 – 74,24 tony,
- ustabilizowane odpady ściekowe – kod 190805 – masa odpadów 8750 ton,
- sucha masa odpadów – 175 ton,

Ilość odpadów zebranych w wyniku selektywnej zbiorki w 2011 r w mieście Susz.

- odpad opakowania z tworzyś sztucznych – kod 150102 – 25,27 ton,
- odpad opakowań ze szkła – kod 150107 – 25,08 ton,

Zbiórka odpadów problemowych tj. (m. in. akumulatorów, baterii, przeterminowanych leków, opon, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, lamp fluorescencyjnych itp. np. pojemniki w aptekach na przeterminowane leki, szkołach na baterie itd. Odbywa się za pomocą ZUK Sp. z o.o. w Suszu.

Należy pamiętać o ciągłym rozwoju tego sektora infrastrukturalnego, aby zapewnić wysoki poziom świadczonych usług mieszkańcom i zabezpieczyć ochronę środowiska przed szkodliwymi odpadami przedostającymi się do gleby i wód powierzchniowych. System oczyszczania ścieków i składowania śmieci komunalnych na terenie miasta i gminy Susz jest zdecydowanie niewystarczający. Konieczna staje się rekultywacja zamkniętego składowiska odpadów w Suszu przy ulicy Leśnej oraz uświadomienie mieszkańców w kwestii prawidłowego pozbywania się odpadów

(szkodliwość spalania w piecach CO). Mieszkańcy nie zbyt chętnie podpisują umowy na wywóz nieczystości, podrzucają odpady na zamknięte składowisko przy ul. Leśnej tworząc dzikie wysypiska, co niekorzystnie wpływa na ochronę środowiska.

W dniu 22.03.2012r. Gmina Susz zwróciła się do Burmistrza Susza z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn.: „*Rekultywacja składowiska odpadów w Suszu, ul. Leśna, działka 173/2, obręb 3 m. Susz-3*” w celu zapewnienia ciągłości dostaw wody.

Po rozpatrzeniu wniosku Gminy Susz, ul. Józefa Wybickiego 6, 14-240 Susz w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko pn.: „*Rekultywacja składowiska odpadów w Suszu, ul. Leśna, działka 173/2, obręb 3 m. Susz-3*”, i po zasięgnięciu opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Iławie została wydana decyzja, iż realizacja planowanego przedsięwzięcia nie ma potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Realizacja inwestycji będzie przebiegała w następujących etapach, obejmuje:

- Etap I – rekultywacja techniczna złoża odpadów – 21011 m² w terminie II kwartał 2013 r.
- Etap II – rekultywacja biologiczna – 21011 m² w terminie III kwartał 2013 r.
- Etap III – zalesienie terenu składowiska – I-II kwartał 2015 r.

Etap I powinien być poprzedzony działaniami administracyjnego przygotowania inwestycji, uporządkowaniem z niwelacją wierzchołki złoza oraz wykonaniem pomiarów monitorujących stan środowiska przed rekultywacją – przewidywana realizacja II i III kwartał 2012 r.

2.1.9. Identyfikacja problemów.

Problemy przyrodnicze i ekologiczne:

- zanieczyszczenie wód, ,
- tworzenie dzikich wysypisk,
- wysoki poziom emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- niewystarczający poziom miejsc przeznaczonych do składowania odpadów;
- niski poziom segregacji odpadów,
- brak ekologicznych sieci ciepłowniczych,

Sieć elektryczna na obszarze miasta i gminy Susz jest rozbudowana na wystarczającym poziomie. Rozwój sieci elektrycznej powinien nastąpić jedynie na terenach, które mogą zostać przeznaczone pod inwestycję. Większość z odbiorców energii to mieszkańcy budownictwa jednorodzinnego lub wielorodzinnego oraz drobny przemysł, handel, usługi i oświetlenie.

2.1.8.5. Sieć ciepłownicza.

Na obszarze gminy źródłem ciepła są kotłownie gminne, zakładowe i osiedlowe oraz paleniska indywidualne. Na terenie miasta Susz znajduje się 2500 m sieci ciepłowniczej, z której korzysta około 22% mieszkańców, natomiast na terenach wiejskich (Kamieniec, Ulnowo i Bałoszyce) znajduje się 2000 m sieci ciepłowniczej, z której korzysta około 26% mieszkańców. Istniejące źródła ciepła systematycznie odchodzą od opalania węglem kamiennym i przechodzą na opalanie olejem opałowym, drewnem lub gazem. Ograniczeniem w tym zakresie na terenach wiejskich jest brak ich zgazyfikowania.

Funkcjonująca kotłownia w mieście Susz jest w stanie dobrym. W mieście funkcjonują także trzy nowe kotłownie gazowe, ogrzewające szkoły, których stan jest bardzo dobry. Łączna długość sieci cieplnej na terenie miasta Susz wynosi około 2.500 mb, z czego około 2.200 mb jest w stanie przeciętnym, a około 300 mb w stanie bardzo dobrym. Moc kotłowni nie gazowej w Suszu wynosi 4,2 MW. Kotłownie i sieci cieplne (łącznie około 2.000 mb) na terenie gminy, są w stanie ogólnie dobrym. Moc każdej z kotłowni na terenie gminy wynosi do 1 MW.

Sieć ciepłownicza na terenie miasta i gminy Susz jest niewystarczająca. Na terenie miasta istnieją potencjalne możliwości do pozyskiwania biogazu z oczyszczalni ścieków komunalnych z fermentacji metanowej osadów po ściekowych oraz z wysypisk odpadów komunalnych. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (OZE), m.in. biomasy jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju, przynoszącego wymierne efekty ekologiczno – energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo – energetycznym powinien przyczynić się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów energetycznych oraz do poprawy stanu środowiska. Ten rodzaj działań może przyczyniać się także do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa energetycznego, stworzenia nowych miejsc pracy. Jedną z zalet OZE jest to, że

pozyskiwanie z tych źródeł energii nie wymaga budowy scentralizowanej instalacji oraz kosztownych linii przesyłowych, mają one, wynikający ze swej natury, charakter lokalny.

2.1.8.6. Sieć gazowa.

Na obszarze gminy przebiega gazociąg *wysokiego ciśnienia* z kierunku Grudziądza do miasta Susz. W mieście Susz znajduje się jedna stacja redukcyjnopomiarowa *wysokiego ciśnienia* o przepustowości 2000 m³/h, której zadaniem jest redukcja ciśnienia wysokiego do ciśnienia średniego oraz dwie stacje redukcyjnopomiarowe *średniego ciśnienia* o przepustowości 650 i 600 m³/h, których zadaniem jest redukcja ciśnienia średniego, doprowadzanego ze stacji I stopnia, do ciśnienia niskiego, a następnie rozprowadzenie gazu siecią niskiego ciśnienia do odbiorców.

Miasto Susz jest zgazyfikowane w 90%, natomiast tereny wiejskie nie są zgazyfikowane – ich mieszkańcy korzystają z gazu propan - butan.

Gaz sieciowy dostarczany jest tylko do miasta Susza. Odbiorców tego gazu w mieście jest ogółem — 4240.

Budynków zgazyfikowanych mamy 526 w tym:

- mieszkalnych – 512,
- pozostałych -14.

Ogólna długość sieci gazowej wynosi 24952,6 mb w tym:

- sieć rozdzielcza średniego ciśnienia - 4348,5 mb,
- sieć rozdzielcza niskiego ciśnienia - 13008,0 mb,
- przyłącza domowe - 7596,1 mb.

Średnioroczne zużycie gazu - 970094 m³. Według szacunków miasto Susz zgazyfikowane jest w około 90 %.

Wysoki poziom zgazyfikowania miasta Susz potwierdza trwający rozwój miasta poprzez rozwój infrastruktury technicznej, która jest jednym z bodźców rozwojowych ośrodków miejskich. Zapewnienie pełnej infrastruktury technicznej na obszarze Gminy i Miasta Susz w perspektywie czasu może doprowadzić do rozwoju usług i przemysłu lekkiego. Lokalizacja gminy jest doskonałym atutem, dla tworzenia większych zapleczy przemysłowych dla miasta ławy na terenie gminy Susz.

- niezagospodarowane, zdegradowane przestrzenie zielone w obrębie jeziora Suskiego,
- obszary wymagające estetyzacji i zagospodarowania,
- Na terenie miasta funkcjonuje w większości stary, kilkudziesięcioletni liściasty drzewostan, wymagający corocznej pielęgnacji polegającej na kształtowaniu przede wszystkim korony drzew oraz usuwaniu nadmiernie rozrastających się gałęzi,

Problemy środowiska kulturowego:

- zły stan techniczny większości obiektów kulturowych o dużej wartości historycznej i brak inwestorów dla atrakcyjnego zabudowania części obiektów zabytkowych położonych na terenie miasta;
- zagrożenie niekorzystnymi przekształceniami funkcjonujących obiektów kulturowych i ich otoczenia w przypadku konieczności modernizacji czy podniesienia standardu funkcjonalnego i technicznego.

Problemy związane z infrastrukturą techniczną:

- główny problem miasta to zły stan techniczny chodników, zły stan techniczny części ulic i zbyt mała ilość parkingów dla samochodów osobowych, brak ścieżek rowerowych i odpowiedniej estetyki przestrzeni publicznej, brak ciągów pieszych,
- niski udział własności gminy w ogólnej strukturze własnościowej mieszkań,
- gmina nie ma rozwiniętej infrastruktury gazowej, należy dążyć do wykonania koncepcji gazyfikacji miasta i jej realizacji, co pozwoli na zlikwidowanie indywidualnych źródeł ciepła i zastosowanie gazu, jako czynnika grzewczego,
- konieczna staje się rekultywacja zamkniętego składowiska odpadów,
- teren miasta nie jest w pełni skanalizowany,
- w dalszym ciągu spora część istniejących dróg w mieście nie posiada kanalizacji burzowej, a istniejąca sieć kanalizacyjna nie jest wyposażona w tzw. separatory oczyszczające wody opadowe z zanieczyszczeń,
- niewystarczająco rozwinięta sieć ciepłownicza, brak ekologicznych sieci ciepłowniczych.

2.2. Strefa Gospodarcza.

2.2.1. Główni pracodawcy.

Największym atutem regionu Warmii i Mazur są walory turystyczne, jednak w samym Suszu i najbliższej okolicy w dalszym ciągu jest niewystarczająca ilość atrakcji turystycznych. W związku z tym trudno miastu realizować plan tworzenia nowych miejsc pracy tylko poprzez promocję turystyki. Niniejsze założenie znalazło swoje miejsce w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Bardzo ważnym elementem wpływającym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz ich ciągły rozwój ma tzw. otoczenie biznesu (organizacje gospodarcze, banki, instytucje finansowe, zrzeszenia przedsiębiorców) oraz dobra współpraca z władzami samorządowymi.

Tab.7. Najwięksi pracodawcy gminy i miasta Susz – stan na koniec roku 2011 r.

Nazwa firmy	Branża
Warmińskie Zakłady Produkcyjne INCO-VERITAS	Producent chemii gospodarczej i nawozów ogrodnich. m.in. płyn "Ludwik", nawozy ogrodnice "Azofoska"
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ROLMAX Sp. z o.o.	Producent wysoko przetworzonych mrożonek garmazeryjnych.
Mlekovita w Suszu	Zakład mleczarski produkujący sery i wyroby nabiałowe.
SBP PASZE w Suszu	Producent pasz i komponentów paszowych
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "CHRIS" Zakład Produkcyjny w Suszu	Zakład krawiecki produkujący: garnitury męskie, młodzieżowe i dziecięce, marynarki, spodnie w pełnej gamie rozmiarowej, realizacja indywidualnych zamówień kontrahentów.
„AGROLOK GOLUB” s.c. – Golub Dobrzyń – Oddział w Suszu	Autoryzowany dystrybutor nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, komponentów do produkcji pasz, materiałów budowlanych.
Nadleśnictwo Susz	Administrowanie lasami państwowymi, gospodarka leśna.
Gminna Spółdzielnia Susz	Handel detaliczny i hurtowy.
Zakład Usług Pogrzebowych EDEN S.C.	Usługi Pogrzebowe.
Produkcja i Sprzedaż Pieczywa i Wyrobów Cukierniczych Eugeniusz Dwórznik	Producent tradycyjnych wyrobów piekarniczych oraz szerokiej gamy ciast, tortów, itp.
Firma TENOR	Firma zajmuje się budową i utrzymaniem dróg i ulic.

Kuchnio-Transport	Przedsiębiorca prowadzi także działalność gastronomiczno-hotelarską (WARMIANKA - ul. Słowiańska)
„DROMOS” Budowa, Utrzymanie Dróg i Mostów	Budowa, Utrzymanie Dróg i Mostów
JAGRAM-PRO S.A.	Firma zajmuje się produkcją drewnianych elementów gęsto-klejonych.
F.P.H.U GALANT	Zakład stolarski trudniący się wykonywaniem mebli kuchennych, zabudowy wnętrz i innych mebli na zamówienie.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Największym pracodawcą na terenie Susza jest INCO-VERITAS oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ROLMAX Sp. z o.o. Pomimo rosnącej stopy bezrobocia, stopień zatrudnienia w Suszu znajduje się na ustabilizowanych poziomie. Globalny kryzys ekonomiczny może jednak niekorzystnie wpłynąć na poziom zatrudnienia w Suszu.

Jednocześnie pracodawcy, zauważają i wskazują na braki odpowiednio wykwalifikowanej kadry na rynku pracy. Brakuje wykwalifikowanych tapicerów, mechaników, elektryków i ślusarzy z uprawnieniami i innych specjalistów wąskich dziedzin, pracodawcy są zmuszeni szukać pracowników poza Suszem.

Z informacji przekazywanych przez pracodawców wynika, że zakłady w ograniczonym stopniu są w stanie zapewnić ścieżkę rozwoju zawodowego osobom o wysokich kompetencjach. W ograniczonym stopniu również mogą zaspokoić aspiracje finansowe młodych ludzi. W związku z tym wielu młodych ludzi po ukończeniu nauki decyduje się na wyjazd do większych miast czy też za granicę.

2.2.2. Struktura podstawowych branż gospodarki znajdującej się na terenie miasta Susza.

Struktura gospodarki wg wybranych sekcji PKD w Suszu od 2005 r. przyjmuje tendencje wzrostową, tylko rok 2010 przyniósł minimalny spadek. Z poniższych danych trudno wyrokować o diametralnych zmianach w strukturze gospodarki w Suszu. Najbardziej widoczne zmiany można zaobserwować w budownictwie, przetwórstwie przemysłowym oraz handlu hurtowym i detalicznym, gdzie nastąpił największy przyrost. Powyższe dane ukazują, iż zmiany w tempie przyrostu lub spadku są raczej niewielkie, zwłaszcza w odniesieniu do lat 2005 - 2010, które charakteryzowała dynamika zmian. Tempo wzrostu rynkowego związanego z nagłymi dużymi spadkami lub wzrostem w sumie zostało zatrzymane. Kryzys

ekonomiczny, którego ostateczne skutki trudno jednoznacznie dziś określić z pewnością ma wpływ także na rozwój rynku pracy w Suszu.

Atutem gminy Susz jest sprzyjający klimat rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości, oraz odpowiednie walory turystyczne jeszcze nie do końca jeszcze wykorzystane. Należy także wziąć pod uwagę przychylność władz, dobrą informację o terenach inwestycyjnych, odpowiedni systemem ulg i preferencji dla podmiotów gospodarczych oraz ciągle nienasyconym rynkiem pracy.

Tab.8. Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD.

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	16	18	18	18	18	17
Rybacktwo	1	0	0	0	0	0
Górnictwo	1	1	1	1	1	1
Przetwórstwo przemysłowe	58	52	58	56	61	61
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	3	2	2	2	2	2
Budownictwo	53	59	67	86	81	81
Handel hurtowy i detaliczny	161	171	171	171	175	175
Hotele i restauracje	7	6	5	3	6	6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	43	46	41	37	40	40
Pośrednictwo finansowe	9	8	8	13	12	12
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gosp.	65	61	61	60	61	61
Administracja publiczna i obrona narodowa	3	3	3	3	3	3
Edukacja	15	16	15	15	15	15
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	23	24	26	22	22	22
Działalność usługowa komunalna, pozostała	31	29	31	36	39	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

Największą grupę podmiotów gospodarczych stanowi handel (32,71%), budownictwo 15,14%, oraz działalność usługowa, komunalna, pozostała, która stanowi 7,30% wszystkich podmiotów gospodarczych. Należy zauważyć, że tendencja zmian podmiotów gospodarczych w mieście Susz idzie w tym samym kierunku, co tendencja w powiecie i województwie. Biorąc pod uwagę lata 2005-2010 można zauważyć największy wzrost wśród przedsiębiorstw budowlanych i usługowych. Wszelkie działania inwestycyjne miasta sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości.

2.2.3. Ilość podmiotów gospodarczych w danych sektorach/trendy.

W 2010 roku działalność gospodarczą w Suszu prowadziło 535 podmiotów gospodarczych, z czego 513 w sektorze prywatnym. Największe znaczenie w lokalnej gospodarce odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, które zapewniają najliczniejsze zatrudnienie i dochody.

Tab.9. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własności.

Rok	Ogółem	Sektor		W tym			
		publi czny	prywatny	przedsiębiorst wa państwowe	spółki handlowe	spółdzielnie	osoby fizyczne prowadząc e działalność
2005	489	23	466	0	0	0	466
2006	496	23	473	0	0	0	473
2007	507	24	483	0	0	0	483
2008	523	22	501	0	0	0	501
2009	536	22	514	0	1	0	513
2010	535	22	513	0	0	0	513

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

W okresie od 2005 do 2010 na terenie Susza nastąpił ogólny wzrost jednostek gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON, jedynie rok 2010 przyniósł minimalny spadek. Liczba jednostek z sektora publicznego przez okres 2005 - 2010 oscylowała między 22-24. Największy wzrost liczby nowo zarejestrowanych podmiotów nastąpił w sektorze prywatnym i przez cały ten okres pokazuje tendencję wzrostową, jedynie rok 2010 pokazuje minimalny spadek. Duży udział w tym wzroście mają osoby fizyczne, które zaczęły prowadzić własną działalność gospodarczą.

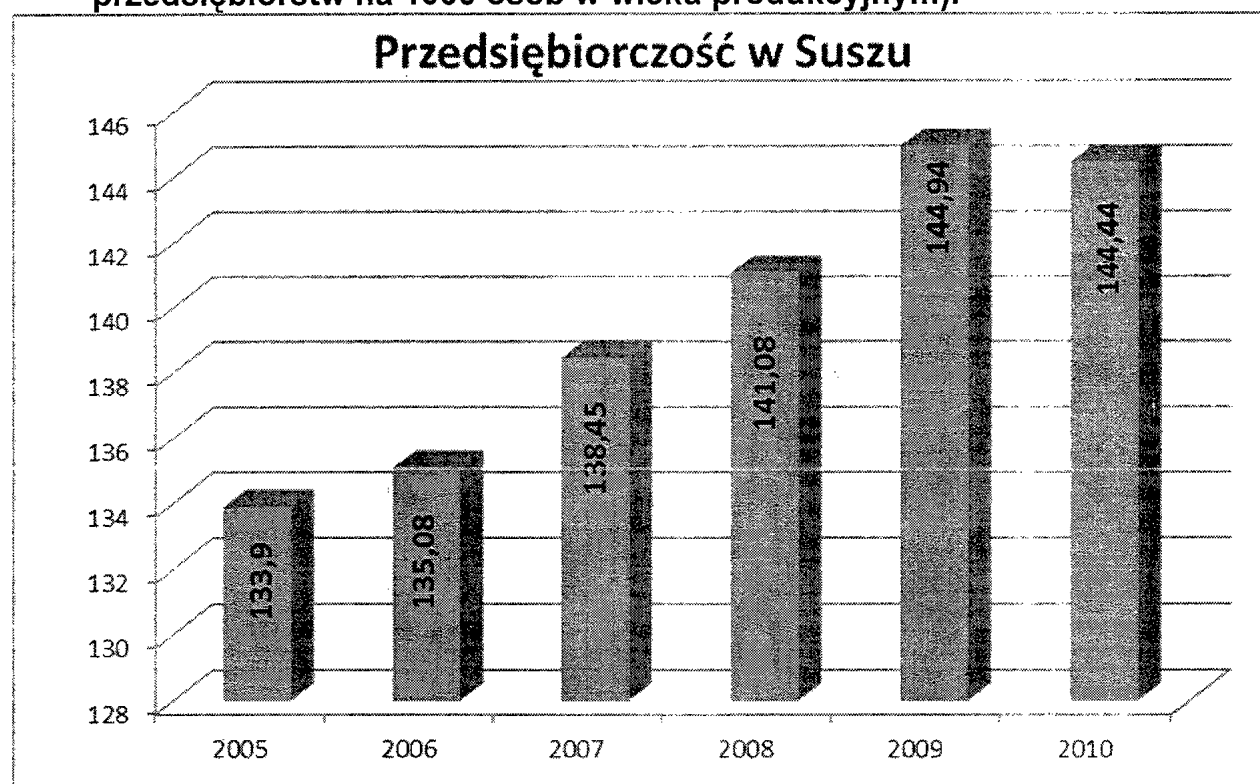
2.2.4. Przedsiębiorczość mieszkańców Susza.

Przedsiębiorczość mieszkańców miasta można zmierzyć wskaźnikiem wyrażonym ilością podmiotów gospodarczych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Jest to kryterium wykorzystywane w większości badań nad aktywnością społeczeństwa.

Wykres 2. Wskaźnik kształtowania się przedsiębiorczości w Suszu (ilość przedsiębiorstw na 1000 osób w wieku produkcyjnym).

Zródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Wskaźnik kształtowania się przedsiębiorczości w Suszu od 2005 roku systematycznie rośnie z wyjątkiem roku 2010, w którym to wystąpił minimalny spadek. Dynamika rozwoju gospodarczego mierzona jest za pomocą stosunku liczby podmiotów gospodarczych na 1000 osób w wieku produkcyjnym.

Na tle powiatu iławskiego przedsiębiorczość mieszkańców Susza znacznie się wyróżnia. W porównaniu do całego województwa wskaźnik ten kształtuje się dosyć dobrze. Kształtowanie się wskaźnika przedsiębiorczości w Suszu na tle powiatu iławskiego oraz województwa warmińsko - mazurskiego przedstawione zostało w tabeli poniżej.

Tab.10. Przedsiębiorczość miasta Susz na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2010

Jednostka administracyjna	Rok	Ilość przedsiębiorstw	Ludność w wieku produkcyjnym	Przedsiębiorczość
miasto Susz	2005	489	3 652	133,90
powiat iławski		5 786	56 919	101,65
województwo warmińsko-mazurskie		110 87	915 235	121,13
miasto Susz	2006	496	3 672	135,08
powiat iławski		5 843	57 236	102,09
województwo warmińsko-mazurskie		111 311	920 645	120,91
miasto Susz		507	3 662	138,45

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

powiat iławski	2007	6 030	57 516	104,84
województwo warmińsko-mazurskie		106 453	924 185	115,19
miasto Susz	2008	523	3 707	141,08
powiat iławski		6 230	57 792	107,80
województwo warmińsko-mazurskie		110 212	927 904	118,77
miasto Susz	2009	536	3 698	144,94
powiat iławski		6 355	57 981	109,60
województwo warmińsko-mazurskie		114 821	929 899	123,48
miasto Susz	2010	535	3 704	144,44
powiat iławski		6 743	58 134	115,99
województwo warmińsko-mazurskie		119 028	930 282	127,95

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z www.stat.gov.pl

2.2.5. Identyfikacja problemów.

Problemy natury gospodarczej dotyczące miasta Susz:

- mała atrakcyjność turystyczna miasta powoduje, iż rozwój turystyki kształtuje się na niskim poziomie,
- mała tendencja wzrostowa podmiotów gospodarczych, gdzie tempo wzrostu rynkowego związane z nagłymi, dużymi spadkami lub wzrostami zostało zatrzymane,
- ograniczone możliwości inwestycyjne ze względu na słabo rozwiniętą infrastrukturę techniczną (zły stan dróg, słabo rozwinięta sieć gazowa, brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych w centrum miasta),
- spadek liczby przedsiębiorstw usługowych,
- niski poziom aktywności gospodarczej w branży turystycznej, brakuje dobrze rozwiniętej bazy usług turystycznych na terenie miast Susz.

2.3. Sfera społeczna.

2.3.1. Struktura demograficzna i społeczna/trendy.

Liczba ludności w badanym okresie w Suszu systematycznie rośnie. Jedynie spadek przyniósł rok 2010, natomiast rok 2011 pokazuje już wzrost liczby ludności. Oprócz 2011 r widoczna jest przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Kształtowanie się liczby ludności w latach 2005-2011 wraz z kształtowaniem się liczebności kobiet oraz mężczyzn przedstawia poniższe zestawienie.

Wykres 3. Liczba ludności w latach 2005-2011 ze względu na miejsce zamieszkania.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Ogólnie w powiecie iławskim liczba ludności wg. miejsca zamieszkania w niewielkim stopniu wykazuje tendencję wzrostową. W mieście Susz w latach 2005 - 2011 liczba ludności waha się, ale również wykazuje tendencję spadkow-wzrostową. W roku 2011 ludność wyniosła 5860 i w stosunku do roku 2010 wzrosła o 21 osób.

Tab.11. Ludność miasta Susz na tle innych miast powiatu iławskiego ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania w latach 2005-2011

Miejscowość	Ludność w latach						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Miasto Iława	32356	32181	32133	32193	32597	33800	33743
Miasto Lubawa	9271	9344	9374	9431	9563	9597	9998

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Miasto Kisielice	2218	2211	2239	2234	2242	2234	2287
Miasto Susz	5860	5847	5820	5860	5878	5839	5860
Miasto Zalewo	2228	2207	2181	2170	2158	2129	2270

Źródło: Opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Poniższa tabela przedstawia zestawienie danych dotyczących przyrostu naturalnego na tle powiatu i województwa.

Tab.12. Przyrost naturalny miasta Susz na tle powiatu i województwa.

Rok	Miasto Susz	Powiat iławski	Województwo warmińsko-mazurskie
2005	9	322	2 355
2006	10	347	2 494
2007	10	381	2 696
2008	29	435	3 528
2009	33	371	3 351
2010	18	325	2 829
2011	28	302	1 810

Źródło: Opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Bezspornie w mieście Susz przyrost naturalny w badanym okresie wykazuje tendencję wzrostową. Jedynie rok 2010 przyniósł spory spadek. Podobnie kształtuje się liczba mieszkańców na przestrzeni ostatnich 7 lat. Swojego rodzaju kuriozum stanowił rok 2010, kiedy to przyrost naturalny gwałtownie spadł do poziomu 18. Kolejny rok natomiast przyniósł znaczny wzrost przyrostu naturalnego. Przyrost naturalny w ostatnich 7 badanych latach na tle powiatu iławskiego oraz w całym województwie warmińsko – mazurskim jest trudno usystematyzować. Wyraźnie zaznaczył się spory wzrost wskaźnika w 2008 roku, co jest także odzwierciedleniem tendencji ogólnopolskiej. Rok 2010 w Suszu przyniósł wyraźny spadek w porównaniu z 2009 rokiem, pomimo tego to rok 2009 zgodnie z prognozami statystycznymi jest rekordowy w nowym stuleciu pod względem przyrostu naturalnego w całej Polsce, co znajdzie także przełożenie na dane dotyczące społeczności lokalnej.

Od 2007 roku systematycznie maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym – dzieci i młodzieży. W 2005 r stanowiła 21,62% ludności miasta Susz, w 2007 roku stanowiła 20,29%, a w roku 2010 już tylko 19,18%. W związku z „przeistaczaniem się” ludności z grupy wieku przedprodukcyjnego do grupy wieku produkcyjnego liczba tych ostatnich systematycznie wzrasta i w 2010 r. podniosły się o 1,4% w stosunku do 2005 r. Rozpatrując problem długofalowo, niepokój może budzić spadający wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym, aczkolwiek jest on odzwierciedleniem starzenia się całego społeczeństwa polskiego. W kontekście

wzrostu przyrostu naturalnego można spodziewać się, że tendencja ta zostanie zahamowana.

Tab. 13. Mieszkańcy Susza w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Ludność w wieku	LATA					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
przedprodukcyjnym	1267	1214	1181	1170	1153	1120
produkcyjnym	3652	3672	3662	3707	3698	3704
poprodukcyjnym	676	692	707	716	755	754

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Suszu

Struktura ludności według ekonomicznych grup wiekowych w mieście Susz jest zbliżona do takiej samej struktury w odniesieniu do powiatu iławskiego i województwa warmińsko - mazurskiego.

Dochody i wydatki gospodarstw domowych są jednymi z najważniejszych elementów charakteryzujących warunki życia ludności. Są one przedmiotem stałych badań statystycznych prowadzonych przez GUS i na ich podstawie różne instytucje naukowo - badawcze dokonują oceny sytuacji materialnej ludności. W badaniach budżetów gospodarstw domowych GUS stosuje kryterium wyłącznego lub głównego źródła utrzymania. Obok dochodów z pracy najważniejszym źródłem dochodów gospodarstw domowych w Polsce są także świadczenia emerytalne i rentowe, zasiłki oraz świadczenia z pomocy społecznej.

Narodowy Powszechny Spis Ludności 2002 wykazał, że 23,87% Polaków, deklarowało swe utrzymanie z nie zarobkowych źródeł (emerytury, renty, zasiłki). Wśród utrzymujących się z nie zarobkowych źródeł blisko połowę stanowiły osoby utrzymujące się głównie z emerytury (pracowniczej lub rolnej), a dla prawie, co czwartej osoby głównym źródłem utrzymania była renta z tytułu niezdolności do pracy (inwalidzka). Natomiast zasiłek dla bezrobotnych w ciągu roku poprzedzającego moment spisu stanowił główne źródło utrzymania dla 5,7% osób. Według wyników spisu 2002 na 100 osób utrzymujących się głównie z własnych dochodów pochodzących z pracy przypada 87 osób, których głównym źródłem utrzymania jest nie zarobkowe źródło. W 1988 roku wskaźnik ten był znacznie niższy i wynosił 40 na 100. Zwraca uwagę także stosunkowo duży udział osób młodych będących na utrzymaniu. Co czwarta osoba będąca w wieku produkcyjnym jest na utrzymaniu, przy czym prawie, co trzecia w wieku mobilnym. Znacznie gorzej

sytuacja przedstawia się dla kobiet niż dla mężczyzn. W większości województw nieznacznie wyższy odsetek utrzymujących się z nie zarobkowych źródeł dochodów stanowili mieszkańcy wsi.

Poziom obsługi ludności.

W gminie i mieście Susz prowadzą działalność dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej: „UNIMED”, „MEDYK”, które świadczą pomoc w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. Specjalistyczną pomoc mieszkańcy mogą uzyskać w Przychodni Zdrowia w Iławie, a leczenie szpitalne w Szpitalu Powiatowym w Iławie, a w szczególnych przypadkach w Szpitalu w Prabutach. Na terenie gminy działa również Pogotowie Ratunkowe. Na terenie miasta znajdują się apteki przy ulicach: Wybickiego, Słowiańskiej.

2.3.2. Rynek Pracy.

Liczba bezrobotnych

Brak pracy pozostaje jednym z najtrudniejszych problemów społeczno-ekonomicznych regionu. Rynek pracy w powiecie iławskim należy do trudnych zarówno pod względem popytu jak i podaży pracy. Powiat iławski składa się z 7 jednostek administracyjnych tj.: Iława Miasto, Iława Gmina, Zalewo Miasto i Gmina, Lubawa Miasto, Lubawa Gmina, Susz Miasto i Gmina oraz Kisielice Miasto i Gmina.

Tab.14 Liczba bezrobotnych w jednostkach administracyjnych powiatu iławskiego w latach 2005-2011

Jednostki administracyjne	Stan na 31.12.2005		Stan na 31.12.2006		Stan na 31.12.2007		Stan na 31.12.2008		Stan na 31.12.2009		Stan na 31.12.2010		Stan na 31.12.2011	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
Iława Miasto	2 585	1 552	2 085	1 340	1 181	734	1 093	655	1 244	662	1 255	680	1 421	840
Iława Gmina	1 082	629	987	635	511	302	410	256	505	272	508	283	577	365
Zalewo Miasto i Gmina	978	564	830	505	470	307	277	191	275	158	259	143	281	173
Lubawa Miasto	750	478	661	414	434	266	312	187	410	240	412	231	400	256
Lubawa Gmina	719	467	612	423	349	223	225	132	332	196	269	179	311	198
Susz Miasto i Gmina	1 974	1 120	1 623	914	1 098	707	856	531	888	478	844	453	1 013	577
Kisielice Miasto i Gmina	798	426	612	346	402	230	330	189	329	180	393	196	469	257
Ogółem:	8 886	5 236	7 410	4 577	4 445	2 769	3 503	2 141	3 983	2 186	3 940	2 165	4 472	2 666

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

Poziom bezrobocie w powiecie iławskim sukcesywnie spada. O ile w styczniu 2005 r. liczba bezrobotnych była na poziomie 8 886 osób, to na koniec analizowanego roku w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie zanotowano 4472 bezrobotnych, w tym 2666 kobiet.

Procentowy udział kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem wynosi 59,6% i jest wyższy niż w roku poprzednim o 4,7 %.

W latach 2008-2010 zauważalna była poprawa sytuacji na rynku pracy, gdzie dynamika wzrostu bezrobocia w powiecie iławskim systematycznie spadała, jednak rok 2011 wyraźnie pokazuje dynamikę wzrostową bezrobocia, co zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 15. Dynamika wzrostu bezrobocia w powiecie iławskim.

Stan na 31.12	Liczba bezrobotnych PUP	Wzrost/spadek do roku poprzedniego	% wzrost/spadek do roku poprzedniego
2005	8886	-298	3,2
2006	7410	-1476	16,6
2007	4445	-2965	40,0
2008	3503	-942	21,2
2009	3983	+480	12,05
2010	3940	-43	1,09
2011	4472	+532	11,9

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

Na koniec 2011 r. uprawnionych do zasiłku z Funduszu Pracy było 917 osób, w tym 478 kobiet. Kształtowało się to na poziomie 20,5% ogólnej populacji bezrobotnych. W porównaniu z końcem grudnia roku poprzedniego odnotowano wzrost o 56 osób.

Tab. 16 Liczba bezrobotnych w powiecie iławskim (stan na 31.12.).

Lata	Liczba bezrobotnych		w tym osoby z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2005	8886	5236	1853	749
2006	7410	4577	1435	613
2007	4445	2769	1150	558
2008	3503	2141	1010	536
2009	3983	2186	967	473

2010	3940	2165	861	412
2011	4472	2666	917	478

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

Bilans Bezrobotnych – napływ i odpływ w powiecie iławskim

PŁYNNOŚĆ RYNKU PRACY – NAPŁYWY I ODPLYWY Z BEZROBOCIA

Płynność rynku pracy wyrastająca się skalą napływu i odpływu jest jednym z podstawowych parametrów charakteryzujących sytuację na rynku pracy. W roku 2011 liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmieniała się osiągając maksimum w marcu (4714 osób) i minimum w sierpniu (3804 osób). Wahaniami podlegała również liczba nowo zarejestrowanych (napływ) i wyłączeń bezrobotnych z ewidencji (odpływ), co przedstawia poniższy wykres.

NAPŁYW BEZROBOTNYCH

W 2011 r. w Urzędzie Pracy zarejestrowało się 8003 osoby, w tym 4040 kobiet. Jest to o 1526 osób mniej niż na przestrzeni 12 miesięcy roku poprzedniego. Podstawowym składnikiem napływu były ponowne rejestracje: 6640 osób. Po raz pierwszy zarejestrowało się ok. 17% z ogółu napływu bezrobotnych do ewidencji urzędu. Po aktywnych formach zarejestrowało się 692 osoby (o 622 osób mniej niż w 2010 roku).

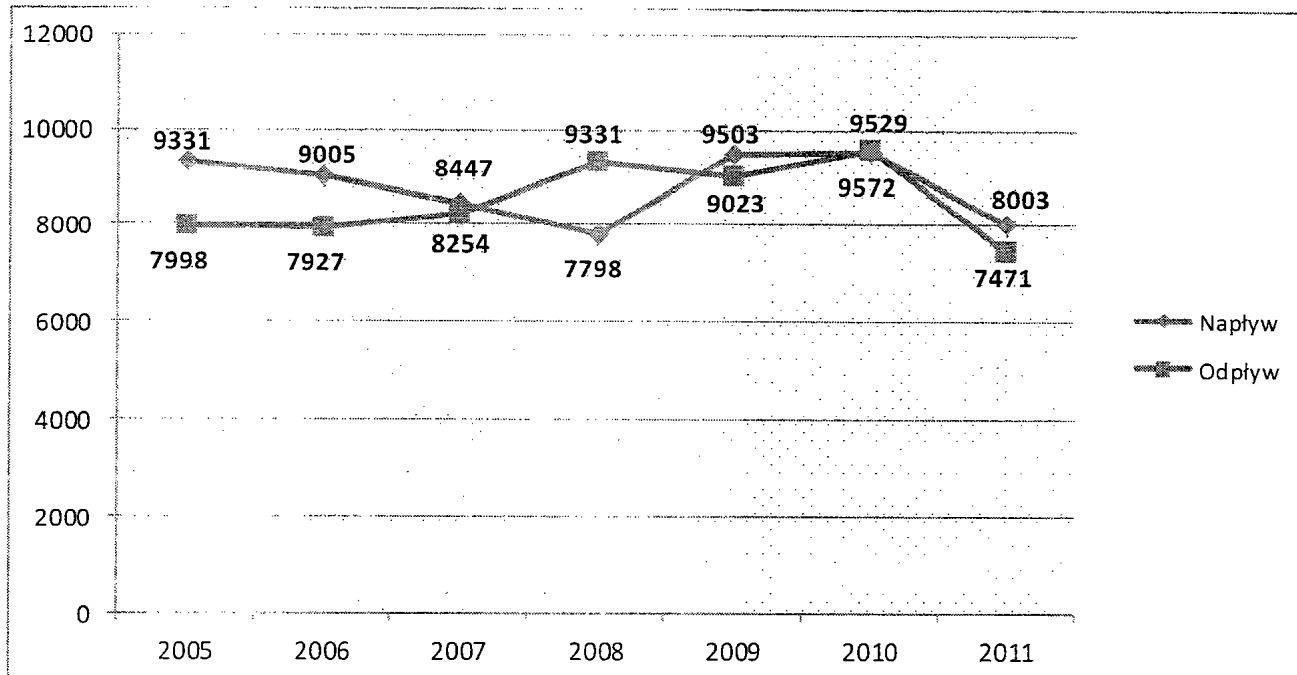
ODPLYW BEZROBOTNYCH

Na przestrzeni 12 miesięcy 2011 r. wyłączono z ewidencji Urzędu Pracy 7471 bezrobotnych, tj. o 2101 osób mniej niż przed rokiem. Głównymi składowymi bilansu odpływu jest liczba podejmujących pracę oraz liczba osób wyłączonych z powodu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. Z ogółu wyłączonych ok. 48% (3586 osób) stanowili bezrobotni, którzy podjęli pracę, w tym 7% osób podjęło pracę subsydiowaną. Niepotwierdzenie gotowości do podjęcia pracy jest drugą obok podejmowania pracy najczęstszą przyczyną wyłączenia z rejestru bezrobotnych. W 2011 r. liczba ta kształtowała się na poziomie 2377 osób (835 kobiet) i była niższa od roku poprzedniego o 260 osób.

Wykres 4. Płynność bezrobocia w powiecie iławskim w latach 2002-2008.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Iławie.

Charakterystyka bezrobotnych w mieście Suszu na tle powiatu iławskiego.

Bezrobotni według wieku w Suszu

Tab. 17. Liczba bezrobotnych ogółem oraz z prawem do zasiłku w mieście Susz (stan na 31.12.2011)

Lata	Liczba bezrobotnych		w tym osoby z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
2002	871	474	143	58
2003	807	416	137	52
2004	805	432	131	50
2005	761	423	133	50
2006	599	324	126	62
2007	402	239	91	40
2008	301	183	87	50
2009	344	167	81	31
2010	314	155	66	28
2011	393	218	96	42

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

W powiecie iławskim w końcu 2011 roku osoby młode (18 - 24 lata i 25 - 34 lata) stanowiły najwyższy odsetek w liczbie zarejestrowanych ogółem, odpowiednio 28% i 29,5%. Wśród kobiet najliczniejsza grupa była w przedziale wiekowym 25 - 34

lata – 837 osób, co stanowi 31 punktów procentowych. W mieście Suwałki w końcu 2011 roku osoby młode (25 - 34 lata) stanowiły najwyższy odsetek w liczbie zarejestrowanych ogółem, tj. 30%. Następną grupą były osoby pomiędzy 18 - 24 rokiem i stanowiły 23,15% ogółu zarejestrowanych. Wśród kobiet najliczniejsza grupa była w przedziale wiekowym 25 - 34 lata – 71 osób, co stanowi odpowiednio 32,56 punkty procentowe.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia w mieście Suwałki

W powiecie iławskim i w mieście Suwałki najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 28,82% powiat i 30,02% miasto Suwałki. Wśród tych bezrobotnych o najniższym wykształceniu 28,55% w powiecie iławskim pozostawało bez pracy od 1 do 3 m-cy, natomiast w mieście Suwałki pozostawali bez pracy od 3 – do 6 m-cy i stanowili 22,90%. Drugą grupę pod względem wielkości w powiecie iławskim stanowili bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 27,90%, natomiast w mieście Suwałki były to osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym i stanowili 26,71% w stosunku do ogółu zarejestrowanych osób w 2011 r.

Bezrobotne kobiety są lepiej wykształcone od mężczyzn. W końcu grudnia 2011 roku wykształceniem wyższym w powiecie iławskim legitymowało się 11,44% zarejestrowanych kobiet i 6,75% zarejestrowanych mężczyzn. Wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiadało 25,28% populacji kobiet i 18,21% mężczyzn, natomiast średnie ogólnokształcące posiadało 14,06% bezrobotnych kobiet i 7,20% bezrobotnych mężczyzn.

Natomiast w mieście Suwałki sytuacja ta przedstawia się następująco. W końcu grudnia 2011 roku wykształceniem wyższym w legitymowało się 11,46% zarejestrowanych kobiet i 5,14% zarejestrowanych mężczyzn. Wykształcenie policealne i średnie zawodowe posiadało 33,9% populacji kobiet i 17,71% mężczyzn, natomiast średnie ogólnokształcące posiadało 11,00% bezrobotnych kobiet i 5,71% bezrobotnych mężczyzn.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w mieście Suwałki

W ewidencji urzędu pracy w powiecie iławskim najmniejszy odsetek był wśród bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (4,67% ogółu bezrobotnych w powiecie iławskim i 4,07% w mieście Suwałki), a największy wśród osób pozostających bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 28,55% w powiecie iławskim

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

i od 3 do 6 m-cy - 22,90% w mieście Susz. Pomimo najmniejszego przyrostu liczby osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 m-cy ich liczba w porównaniu roku poprzedniego wzrosła o 58% w powiecie iławskim i o 6,66% w mieście Susz.

Wśród bezrobotnych kobiet największą populację tworzyły kobiety pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 24,60%, tj. 656 kobiet w powiecie iławskim i 24,77%, tj. 54 kobiety w mieście Susz, ale pozostające bez pracy od 12 do 24 m-cy. Najmniej kobiet oczekiwało na podjęcie pracy powyżej 24 m-cy – 160 kobiet w powiecie iławskim i 13 kobiet w mieście Susz.

Tab. 18. Struktura bezrobotnych w mieście Susz.

OGÓŁEM BEZROBOTNI	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
	750	478	661	414	434	266	312	187	344	167	314	155	393	218
wiek	15-17 lat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	18-24 lat	180	119	164	107	85	67	47	89	48	68	35	91	52
	25-34 lat	226	161	184	121	136	97	60	84	39	97	51	119	71
	35-44 lat	152	94	130	87	84	49	27	57	32	67	34	70	41
	45-54 lat	170	98	156	91	99	80	49	91	46	48	24	73	43
	55-59 lat	20	6	25	8	24	15	4	20	2	31	11	37	11
	60-64 lata	2	-	2	-	6	4	-	3	-	3	-	3	-
wykształcenie	wyższe	22	14	25	16	15	26	16	13	8	17	12	34	25
	polic. i średnie	136	95	99	74	80	53	37	91	61	81	47	105	74
	zaw.	93	67	89	65	47	28	18	30	14	21	16	34	24
	śr. ogólnokształcące	243	141	211	118	128	97	59	106	42	95	38	102	40
	zasadnicze zawodowe	256	161	237	141	164	108	57	104	42	100	42	118	55
czas pozostawiania bez pracy	gimnazjalne poniżej	28	14	31	11	40	40	12	62	28	67	25	63	25
	do 1 m-ca	97	51	118	59	80	85	44	91	33	82	31	79	33
	od 1-3 m-cy	99	61	110	55	81	64	42	73	36	62	30	90	50
	od 3-6 m-cy	138	76	104	63	89	64	45	73	37	66	46	78	43
	od 6-12 m-cy	132	81	93	67	66	26	23	33	23	22	14	67	54
	od 12-24 m-cy	256	195	205	159	78	33	21	12	10	15	9	16	13
	powyżej 24 m-cy													

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Tab. 19. Struktura bezrobotnych w powiecie ławskim.

PUP ŁAWA		2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011	
		OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
wiek	15-17 lat	8886	5236	7410	4577	4445	2769	3503	2141	3983	2186	3940	2165	4472	2666
	18-24 lat	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	25-34 lat	2350	1357	1996	1242	1017	650	856	538	1063	604	1076	630	1253	823
	35-44 lat	2475	1591	2016	1346	1274	910	1094	729	1155	681	1177	707	1319	837
	45-54 lat	1771	1075	1410	904	828	522	596	389	691	405	728	432	794	467
	55-59 lat	1976	1108	1663	968	1042	599	741	423	818	436	675	320	738	426
	60-64 lata	284	105	292	117	247	88	194	62	230	60	252	76	310	113
wysztą cenie	30		-	33	-	37	-	22	-	26	-	32	-	58	-
	wyższe	278	197	279	186	195	139	214	144	221	143	282	187	427	305
	polic. i średnie														
	zawod.	1821	1201	1456	994	922	645	748	509	807	515	820	523	1003	674
	śr.														
	ogólnokształcą														
	ce	617	450	643	498	356	269	297	215	338	224	373	264	505	375
czas pozostaw ania bez pracy	zasadnicze														
	zawodowe	2910	1517	2262	1257	1328	745	1011	547	1257	594	1232	592	1248	664
	gimnazjalne i	3260	1871	2770	1642	1644	971	1233	726	1360	710	1226	599	1289	648
	poniżej														
	do 1 m-ca	512	200	405	155	419	161	476	186	531	247	624	244	615	264
	od 1-3 m-cy	1506	691	1252	592	932	492	1125	632	1364	667	1303	647	1277	656
	od 3-6 m-cy	1167	639	1126	668	726	435	591	350	819	466	868	507	914	590
an pracy	od 6-12 m-cy	1492	789	1219	660	751	455	529	361	678	381	690	436	787	508
	od 12-24 m-cy	1256	726	1169	749	537	360	340	262	378	264	323	239	670	488
	powyżej 24 m-cy	2953	2191	2239	1753	1080	866	442	350	213	161	132	92	209	160

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z PUP w Iławie.

Statystycznie w całym województwie warmińsko – mazurskim liczba bezrobotnych kobiet w stosunku do bezrobotnych mężczyzn jest zaledwie o kilka procent wyższa. Najtrudniejszym wyzwaniem Urzędów Pracy jest mobilizacja zawodowa kobiet w wieku 40 - 60 lat. Kobiety młodsze są dużo bardziej aktywne, mobilne, chętniej biorą udział w szkoleniach i samodzielnie szukają pracy. Kobiety powyżej 40 roku życia są częściej dotknięte długotrwałym bezrobociem (powyżej 24 miesięcy) i w związku z tym są zrezygnowane, nie wykazują inicjatywy w poszukiwaniu pracy i raczej nie są skłonne do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w powiecie iławskim na koniec grudnia 2011r. wynosiła 12,5% (przy średniej w województwie 20,4% i w kraju 12,5%). Oznacza to, że na 100 osób aktywnych zawodowo przypadało 13 osób bezrobotnych.

Od 2005 r stopa bezrobocia posiadała tendencję spadkową, jednak od 2009 roku sytuacja ta zmienia się i stopa bezrobocia systematycznie rośnie. Biorąc pod uwagę rok 2011, to w porównaniu do grudnia 2010 roku to stopa bezrobocia w powiecie iławskim wzrosła o 1,2 %. Pomimo tendencji wzrostowej w dalszym ciągu powiat jest w czołówce powiatów w województwie warmińsko - mazurskim o najniższej stopie bezrobocia.

Tab.20 Stopa bezrobocia w powiecie iławskim na tle województwa i kraju w latach 2005-2011.

wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
powiat	23,6	20,1	12,8	9,8	11,4	11,3	12,5
województwo	27,2	23,6	18,7	16,8	20,7	20,0	20,1
kraj	17,6	14,8	11,2	9,5	12,1	12,4	12,5

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z www.stat.gov.pl.

Biorąc pod uwagę analizowany okres lat 2005-2011 to stopa bezrobocia do 2008 roku systematycznie spadała i była na zadawalającym poziomie. Jednak od roku 2009 stopa ciągle rośnie, co nie daje dobrych rokowań na przyszłość.

Najtrudniejszym zadaniem PUP w dążeniu do zmniejszenia stopy bezrobocia jest zachęcenie bezrobotnych do aktywizacji i podnoszenia zawodowych kwalifikacji. Osoby długotrwale bezrobotne pozostające bez pracy znajdują często zatrudnienie w szarej strefie i są zainteresowane „pomocą” UP jedynie w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, bądź szukają pomocy w M-GOPS. Powiatowy Urząd Pracy prowadzi aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w postaci prac interwencyjnych, staży, szkoleń, przygotowań zawodowych, prac społecznie użytecznych, dotacji na dodatkowe miejsca pracy dla zakładów pracy i dotacji na rozpoczęcie działalności dla bezrobotnych.

Wspólne działania zarówno Powiatowego Urzędu Pracy jak i Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez różnego rodzaju działania i projekty aktywizujące pozytywnie wpływają na prognozowane zmiany w zatrudnieniu głównie w dążeniu do stałego wzrostu zatrudnienia w produkcji i usługach rynkowych. Tworzenie warunków przestrzennych, ekonomicznych i podejmowanie wszelkich działań na rzecz rozwoju tych działalności powinno stanowić nadrzędny cel w działaniach samorządu gminy. Istniejące problemy zatrudnienia potwierdzają pilną konieczność aktywizacji społeczno - gospodarczej miasta. Redukcja bezrobocia i w jego konsekwencji niekorzystnych zjawisk społecznych zależy nie tylko od starań samorządu gminy, ale również od polityki ekonomicznej państwa oraz od radykalnej poprawy sytuacji na rynkach pracy w sąsiednich miastach powiatowych.

2.3.3. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji.

Obraz problemów pedagogicznych dzieci i młodzieży szkolnej w Suszu powstał w oparciu wywiad pogłębiony szkolnego pedagoga Panią Agnieszkę Zielińską z Gimnazjum – największej placówki szkolnej w Suszu.

Problemy pedagogiczne dzieci i młodzieży szkolnej w Suszu.

Najczęstsze problemy pedagogiczne.

- agresja rówieśnicza,
- agresja w relacjach uczeń – nauczyciel,
- samoagresja,
- zaburzone zachowania wychowanków,
- uzależnienia od mediów,
- zwiększająca się ilość osób palących papierosy,
- pierwsze kontakty z alkoholem,
- niepowodzenia edukacyjne,
- naruszenie dyscypliny szkolnej, poprzez łamanie obowiązujących regulaminów,
- lekceważący stosunek do obowiązków szkolnych,
- nierealizacja obowiązku szkolnego,
- zbyt wczesne inicjacje seksualne,
- przynależność i identyfikacja ucznia z grupą rówieśniczą pozaszkolną,

- niewystarczające przygotowanie nauczycieli do pracy z dziećmi od strony wychowawczej,
- typowe błędy w reagowaniu na problematyczne zachowania uczniów,
- kryzys osobisty i małżeński w rodzinach wychowanków negatywnie wpływa na ich właściwe funkcjonowanie,
- coraz większe trudności w kontaktach z rodzicami swoich wychowanków.

Rodzice w kontaktach z nauczycielami zachowują się w sposób naiwny, np. za wszelką cenę usprawiedliwiają błędy swoich dzieci. Bywają także agresywni. Negują ewidentne fakty. Zdarza się, że bronią swoich dzieci „miłością” ślepą i demoralizującą. Nauczyciele stoją w tej sytuacji przed podwójnym zadaniem: muszą jednocześnie wychowywać uczniów oraz ich niedojrzałych rodziców. W związku z powyższym:

- brak konstruktywnej kontroli ze strony środowiska rodzinnego,
- pomniejszenie wartości uzyskania wykształcenia,
- brak współpracy instytucji w przeciwdziałaniu zachowaniom niepożądanych,

Z pomocy pedagoga korzysta 25% uczniów szkoły.

Problemy pedagogiczne na przestrzeni ostatniej dekady.

Zauważalny jest wzrost rodzin niewydolnych wychowawczo. Spowodowana trudną sytuacją finansową i brakiem celów życiowych. Brak pracy, środków na życie i niemoc w zaspakajaniu potrzeb powoduje wiele społecznie nieakceptowanych zachowań. Życie rodzinne się rozluźnia, ulega rozkładowi lub w ogóle przestaje istnieć. Dziecku w rodzinie brakuje dobrych wzorów i oparcia. Są rodziny żyjące na pograniczu nędzy i ubóstwa (często są to rodziny wielodzietne). Bezradność życiowa powoduje ucieczkę w alkohol, a dzieci albo rezygnują z szacunku dla nie szanujących się rodziców i szukają innych autorytetów, albo biorą z nich przykład i zbyt szybko poznają szarą stronę dorosłości. Innym czynnikiem niewątpliwie wpływającym na powstawanie trudności są media. Ogólna dostępność do gier i programów internetowych dostarcza wzorców zachowania, gdzie dominuje okrucieństwo i przemoc. Dzieci izolują się i nie umieją funkcjonować w świecie realnym. Portale społecznościowe stają się zarzewiem konfliktów w życiu realnym. Nastąpił wzrost skierowanych wniosków o wszczęcie postępowania o demoralizację.

Problemy pedagogiczne dzieci i młodzieży są skorelowane na następujących ulicach: Bałtycka, Koszarowa, Słowiańska, Mickiewicza, Oś. Brzostowe.

Około 5% młodzieży jest pod nadzorem kuratora. Głównymi przyczynami była:

- nierealizacja obowiązku szkolnego,
- zachowania społecznie nieakceptowane,
Do pedagogicznych przyczyn niepowodzeń szkolnych zaliczyć można:
  - niekorzystne warunki pracy nauczyciela, złe metody i formy jego pracy,
  - drugoroczność uczniów,
  - nieznaną środowiska rodzinnego uczniów, brak trafnej diagnozy w rozwoju psychomotorycznym dziecka, brak dostatecznej opieki nad uczniami, którzy mają trudności w nauce, niewłaściwe przygotowanie się do lekcji i zła jej organizacja, zaburzona komunikacja werbalna i niewerbalna, brak akceptacji osoby ucznia, niewłaściwa atmosfera na lekcji, osobowość nauczyciela,
  - związane ze złą pracą uczniów, np. lenistwo, niechęć do nauki, lekceważenie obowiązków szkolnych.

Kierunki przeciwdziałania problemom pedagogicznym.

- zmiana nastawienia rodziców, co do swoich obowiązków wobec dzieci,
- systemowa praca instytucji zajmującej się dziećmi,
- właściwa współpraca z instytucjami,
- dostrzeganie i reagowanie na potrzeby dziecka,
- pozyskanie pomocy finansowej na organizowanie warsztatów i zajęć z zakresu profilaktyki oraz na organizację wyjazdów kulturalnych dla młodzieży,
- zbudowanie systemu działań wspomagających funkcjonowanie rodzin z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, a tym samym dotarcie do dziecka tych rodzin,
- pedagogizacja rodziców dysfunkcyjnych,
- uczulanie nauczycieli na potrzeby dzieci i głębsze poznawanie ich środowisk,
- stworzenie miejsc spotkań młodzieży,
- organizowanie zajęć kulturalno –oświatowych,
- stworzenie miejsc pracy dla rodziców,
- organizowanie wyjazdów kulturalnych,
- organizowanie wypoczynku wakacyjnego,

Młodzież nie odnajdując wsparcia w rodzinie, szuka go wśród rówieśników albo starszych kolegów, co niejednokrotnie doprowadza do kopiowania złych praktyk, prowadzących do problemów, z którymi młodzież nie potrafi sobie sama poradzić i często też nie zdaje sobie sprawy z konsekwencji własnych wybryków.

Stałym miejscem spotkań jest Park Miejski. Brak stałego nadzoru nad parkiem oraz wcześniejszy brak systematycznych działań pielęgnacyjnych ze strony miasta spowodowany ograniczonymi środkami i możliwościami doprowadziły do tego, przez lata sprawiał wrażenie „bezpańskiego”, co bez problemu zostało wykorzystane przez dorastającą młodzież. Młodzież znalazła tam miejsce do wspólnych imprez i wspólnego spożywania alkoholu, które niejednokrotnie kończą się agresją, wandalizmem i interwencją policji. Park zyskał złą sławę i wieczorami jest omijany przez pozostałych mieszkańców. W planie rewitalizacji miasta koniecznością staje się przywrócenie tego niegdyś przepięknego zakątka wszystkim mieszkańcom. Park nad jeziorem z całą pewnością może odzyskać swój pierwotny charakter dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu między innymi: poprzez budowę amfiteatru letniego alejek parkowych, oświetlenia parkowego oraz miejsc dla publiczności. Dzięki temu mieszkańcy miasta, a także goście przyjezdni mogliby spokojnie spędzić tu wolny czas, uczestnicząc w spotkaniach i innych organizowanych atrakcjach. Każdy zdaje sobie doskonale sprawę, iż przywrócenie miastu przestrzeni publicznej i społeczne ożywienie terenu będzie wymagało szeregu innych zabiegów. Nie mniej jednak będzie to pierwszym krokiem do stworzenia korzystnego i bezpiecznego wizerunku miejsca rekreacji i spędzenia wolnego czasu przez mieszkańców i przyjezdnych turystów.

2.3.4. Przestępczość w Suszu i okolicach.

Przedstawione poniżej dane dotyczą miasta Susz. Są to dane zbierane i przetwarzane na potrzeby Policji i dają one faktyczny obraz przestępczości w Suszu.

Tab. 21. Wybrane kategorie przestępstw w latach 2007 – 2010.

Rodzaj przestępstwa	Stwierdzone rok 2007		Stwierdzone rok 2008		Stwierdzone rok 2009		Stwierdzone rok 2010	
	Ogółem	% wykrycia	Ogółem	% wykrycia	Ogółem	% wykrycia	Ogółem	% wykrycia
Zabójstwo	0	-	0	0	0	-	0	-
Zgwałcenie	0	-	2	100%	1	100%	1	0
Kradzież cudzej rzeczy	28	20%	10	80%	16	6,30%	21	38,10%
- kradzież kieszonkowa	Brak danych	-	Brak danych	-	Brak danych	-	Brak danych	-
- kradzież samochodu	0	-	2		2	0	3	33,30%
Kradzież z włamaniem	8	62,50%	6	16,70%	17	52,90%	10	40%
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	6	75%	1	100%	2	100%	1	100%
- rozbój z bronią	-	-	0	0	0	-	0	-

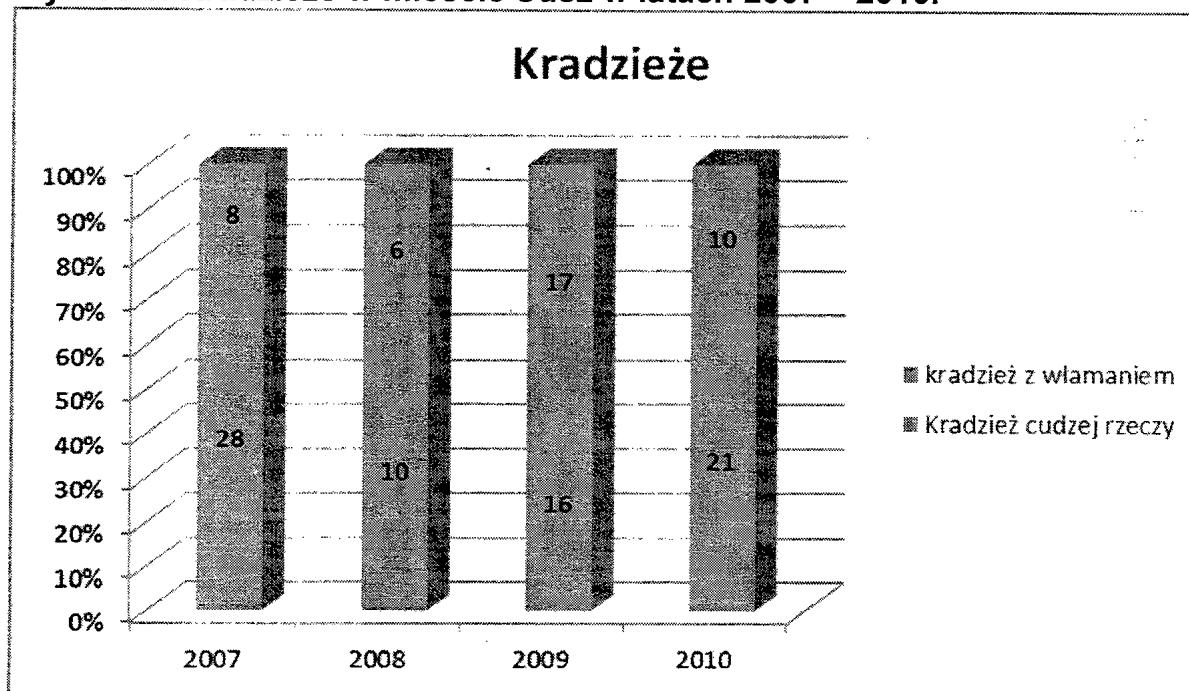
Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Pożar z winy umyślnej	0	-	0	-	0	-	0	-
Razem w/w przestępstwa	42		19		36		33	
Uszczerbek na zdrowiu	2	100%	5	100%	3	100%	3	100%
Bójka lub pobicie	3	100%	4	75%	2	50%	1	100%
Uszkodzenie rzeczy	8	25%	5	40%	6	66,70%	1	0
Krótkotr. zabór pojazdu	1	100%	1	100%	2		1	0
p-ko funkcjon. publiczn.	4	100%	2	100%	3	100%	5	100%
Ust. o przeciwnarkomanii	2	50%	1	100%	1	0	3	100%
Oszustwo (Krym)	5	87,50%	1	0	1	100%	2	100%
Oszustwo (gosp.)	6	100%	11	100%	1	100%	0	-
Falszerstwo (Krym)	0	-	1	0	1	100%	0	-
Falszerstwo (gosp.)	2	100%	0	-	0	0	0	-
Korupcja	1	100%	1	100%	3	100%	0	-
p-ko obrotowi gosp.	0	-	0	0	0	-	1	100%
p-ko podat. akcyz. kks	1	100%	1	100%	0	-	0	-
Pozostałe z kks	0	-	-	-	0	-	0	-
Przestępstwo drogowe	57	98,60%	44	100%	64	100%	47	100%
w tym Art. 178a §1,2	53	100%	43	100%	56	100%	43	100%
Pożar z winy nieumyśl.	0	-	0	0	0	-	0	-

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Iławie

Tak jak w poprzednich okresach, działalność przestępcza na terenie podlegającym Posterunkowi Policji w Suszu, charakteryzuje się drobnymi kradzieżami i kradzieżami z włamaniem przy niewielkich stratach.

Wykres 5. Kradzieże w mieście Susz w latach 2007 – 2010.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Iławie

W policyjnych statystykach widać wyraźnie, że problem związany z łamaniem Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest dość „świeży”. Nie znaczy to jednak, że nie istniał wcześniej. Można przypuszczać, że „biznes” narkotykowy zatacza coraz szersze kręgi, aż doszło do odzwierciedlenia jego w statystyce policyjnej. Statystyka ta z pewnością nie ma całkowitego odzwierciedlenia w stanie istniejącym, niemniej jednak problem narkomanii jest bardzo ważnym problemem, którego nie można lekceważyć i należy dołożyć wszelkich starań, aby dla dorastającej młodzieży prowadzić zajęcia pokazujące skutki brania narkotyków przy jednoczesnym wypełnieniu im wolnego czasu zajęciami kształtującymi ich osobowość.

Osoby nieletnie coraz częściej pojawiają się w statystykach policyjnych, jako sprawcy różnych przestępstw oraz jako podejrzani o popełnienie przestępstw. Pomimo tego, że liczba poszczególnych przestępstw popełnionych przez nieletnich nie jest szokująca to jednak należy zwracać szczególną uwagę na nieletnich sprawców, którzy dopiero wkraczają w dorosłe życie.

Tab. 22. Przestępstwa popełnione przez nieletnich w latach 2007- 2011.

Przestępstwa popełnione przez nieletnich	2007	2008	2009	2010	2011
	Liczba zdarzeń oraz odsetek wśród ogólnej liczby sprawców				
Kradzież cudzej rzeczy	0	2 (36%)	1 (100%)	1 (9%)	1 (6,6%)
Kradzież z włamaniem	0	1 (100%)	0	0	6 (61,5%)
Bójka lub pobicie	2 (80%)	0	0	0	1 (10%)
Zgwałcenie	0	0	0	0	0
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	1 (25%)	1(100%)	0	0	1 (100%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowej Komendy Policji w Iławie.

2.3.5. Organizacje pozarządowe.

Na terenie miasta Susz działają następujące organizacje pozarządowe, które mają wpływ na rozwój miasta.

Tab. 23. Organizacje pozarządowe.

STOWARZYSZENIA				
Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	e-mail
1	Katolickie Stowarzyszenie CIVITAS CHRISTIANA oddział miejski w Suszu	ul. Słowiańska 1	605-134-975	-
2	OSP Babięty Wielkie	Babięty Wielkie 56	-	-

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

3	OSP Jakubowo Kisielickie	-	-	-
4	OSP Redaki	Redaki 18a	-	-
5	OSP Susz	Polna 1a	55-278-05-55	ospsusz@wp.pl
6	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Suszu	Słowiańska 1	-	-
7	Polski Związek Wędkarski Koło "DRZEWIARZ"	Broniewskiego 10	-	-
8	Polski Związek Wędkarski Koło w Suszu	Piastowska 20	-	-
9	Stowarzyszenie Aktywne Społeczeństwo "AS"	Bałoszyce 21/5	600-481-784	biuro@stowarzyszenie-as.org
10	Stowarzyszenie Klubu Europejskiego EUROKŁOS	Wiejska 1	-	-
11	Stowarzyszenie na Rzecz Jeziora Suskiego	Wybickiego 6	-	jez.suskie@wp.pl
12	Stowarzyszenie Obrony Praw Bezrobotnych	Piastowska 7	-	-
13	Stowarzyszenie Rozwoju i Przedsiębiorczości Ziemi Suskiej	Wybickiego 6	55-278-69-00	wtzsusz@wp.pl
14	Stowarzyszenie Wspierania Przedsiębiorczości KREATOR	Gdańska 8	-	-
15	Towarzystwo Miłośników Ziemi Suskiej	Kraszewskiego 23	693-999-932	tmzsusz@tlen.pl
16	Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło Miejsko-Gminne w Suszu	Piastowska 7	-	-

KLUBY SPORTOWE

Lp.	Nazwa	Adres	Telefon	e-mail
1	Ludowy Klub Sportowy "UNIA" SUSZ	Wybickiego 9	55-278-6034	apuwaliski@wp.eu
2	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy MAGMA w Suszu	Wiejska 1	-	-
3	Ludowy Zespół Sportowy IKADER Redaki	Redaki 1/2	662-112-651	-
4	Ludowy Zespół Sportowy TĘCZA w Kamieńcu	-	-	-
5	Miejsko-Gminne Zrzeszenie LZS w Suszu	Wąska 5	-	-
6	Ognisko Miejskie TKKF w Suszu	Korczaka 11	-	-
7	Szkolny Klub Sportowy AMATOR w Suszu	ul. Piastowska 5	-	-
8	Uczniowski Klub Sportowy GROM w Lubnowych	SP w Lubnowych	-	-
9	Uczniowski Klub Sportowy HERKULES w Babiętach W.	-	-	-

10	Uczniowski Klub Sportowy PROMYK w Piotrkowie	-	-	-
11	Uczniowski Klub Sportowy "Towarzystwo Rozwoju Sportu" Susz	Sikorskiego 16	-	-
12	Warmińsko-Mazurski Związek Triathlonu w Suszu	Korczaka 11	-	-

2.3.6. Identyfikacja problemów.

Prognozowane zmiany demograficzne

Zmiany w zaludnieniu miasta w okresie perspektywnym warunkowane będą przebiegiem procesów społeczno - gospodarczych, zarówno na jego obszarze, jak również w regionie oraz w kraju. Kondycja ekonomiczna mieszkańców, możliwości zapewnienia godnych warunków życia (praca, mieszkanie, dostęp do usług) zdecydują o ruchliwości przestrzennej ludności, a także wpłyną na poziom przyrostu naturalnego. Przewidywany w najbliższych latach przyrost liczby kobiet w wieku najwyższej płodności 20 - 34 lat może spowodować wzrost liczby urodzeń.

Prognozuje się:

- do roku 2016 wzrastać będzie liczba ludności w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym,
- przyrost liczby ludności w podeszłym wieku spowoduje konieczność rozwoju różnych form opieki, w tym również opieki medycznej i paliatywnej,
- w okresie perspektywnym będzie wzrastała liczba zgonów (skutek postępującego procesu starzenia się ludności), wobec czego największy wpływ na zaludnienie będą miały migracje,
- należy liczyć się ze zwiększeniem odpływu ludności w młodym wieku. Rynek pracy w Suszu nie zapewnia atrakcyjnych warunków dla osób wchodzących na rynek pracy po zakończeniu edukacji. W związku z tym młodzież z wyższym wykształceniem i o wysokich aspiracjach będzie szukała swojej szansy poza miejscem obecnego zamieszkania, tym samym zapewniając sobie lepsze warunki życia i godną przyszłość,
- można oczekiwać systematycznego wzrostu liczby ludności w Suszu spowodowanej przyrostem naturalnym oraz napływem osób z okolicznych mniejszych miejscowości,

Problemy rynku pracy:

Stopa bezrobocia w powiecie iławskim od 2009 r systematycznie rośnie i na koniec 2011 roku wyniosła 12,5% wśród osób w wieku produkcyjnym (przy średniej w województwie 20,1% i w kraju 12,5%). Największą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej o niskich kwalifikacjach zawodowych. Z uwagi na rosnącą stopę bezrobocia osobom tym bardzo trudno jest znaleźć stałe zatrudnienie. W dalszym ciągu istnieje problem znalezienia pracy zgodnie z wykształceniem i za odpowiednie wynagrodzenie.

Największym problemem rynku pracy w Suszu jest brak miejsc pracy dla kobiet. Kobiety stanowią największą grupę osób długotrwale bezrobotnych i pomimo większego wykształcenia i podejmowanym staraniom najtrudniej jest zaktywizować je zawodowo.

W opinii 19% badanych respondentów, w Suszu największym problemem jest brak pracy lub możliwość jej utraty oraz niski poziom wynagradzania za świadczoną pracę.

Problemy dotyczące warunków życia ludności:

W zakresie placówek upowszechniania kultury najpoważniejszym problemem jest brak odpowiedniej infrastruktury pozwalającej na organizację imprez plenerowych dostępnych dla wszystkich mieszkańców i okolicznych miejscowości.

Respondenci, jako największe mankamenty Susza wskazywali brak możliwości rozwoju zawodowego i kulturalnego oraz ograniczone możliwości rekreacji na świeżym powietrzu. Ponadto, jako słabe strony miasta wymieniali brak poczucia bezpieczeństwa, estetykę miasta oraz niedogodne połączenia komunikacyjne z innymi miejscowościami. Ponadto mieszkańcy wskazują, jako uciążliwy czynnik wskazywali natężenie ruchu drogowego i hałas oraz trudny dostęp do obiektów użyteczności publicznej.

W dziedzinie ochrony środowiska respondenci, jako najbardziej pożądane działania podnoszące, jakość życia w Suszu wskazali poprawę, jakości wody do picia oraz zagospodarowanie brzegów jeziora i terenów przybrzeżnych.

Mieszkańcom Susza wyraźnie doskwiera deficyt zielonych terenów spacerowych w mieście. Brak jest miejsc aktywnego wypoczynku. Degradacja zieleni i infrastruktury sprawia, że mieszkańcy niechętnie tam spędzają wolny czas. Aby uatrakcyjnić tereny przylegające do jeziora niezbędna staje się odpowiednie zagospodarowanie Plaży Miejskiej poprzez budowę sceny wraz z zapleczem, skate parku, ogrodu rodzinnego, stworzenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego. Działania w tym kierunku przyczynią się do przystosowania obiektów na cele gospodarcze, turystyczne i inne usługi, a także

wpłyną poprawę estetyzacji terenów nad jeziorem, a przede wszystkim przyczynią się do rozwoju aktywności społecznej i spędzenia wolnego czasu na świeżym powietrzu. Stworzone zostaną warunki dla rozwoju edukacji, rekreacji wraz z promocją gminy.

Zagospodarowania wymaga także Park nad jeziorem, najpilniejszą potrzebą jest zmiana przestrzeni publicznej, społecznej i ożywienie terenu. Park nad jeziorem może odzyskać swoją dawną świetność poprzez budowę amfiteatru letniego, alejek parkowych, oświetlenia parkowego, oraz miejsc dla publiczności. Zagospodarowanie Parku uatrakcyjni nie tylko czas wolny mieszkańców, ale także korzystnie wpłynie na wzrost bezpieczeństwa publicznego, dlatego niezbędne stają się działania w tym kierunku.

Następnym etapem, który służyłby poprawie atrakcyjności turystycznej miasta i rozwoju turystyki jest zagospodarowanie terenu grodziska, budowa na jego terenie oświetlenia, budowa malej architektury oraz oznakowanie miejsca, jako zabytku archeologicznego. Poprzez zagospodarowanie tych terenów nie tylko wzrośnie atrakcyjność turystyczna miasta, ale przede wszystkim nastąpi ochrona walorów dziedzictwa kulturowego. Niewystarczające środki miasta powodują znikome nakłady finansowe na ten cel, który niestety nie przynosi oczekiwanego rezultatu, a tereny te zostały zaanektowane przez młodzież. Mieszkańcom park miejski kojarzy się najczęściej z miejscem nie tylko zabaw młodzieży, ale z wybrykami chuligańskimi i interwencjami policji, powodując ogólny strach wśród mieszkańców. Przyczyną takiej sytuacji jest także fakt, iż młodzież tak naprawdę nie ma swojego miejsca rekreacji np. skateparku czy boisk do gier zespołowych. W ten sposób park miejski uległ dodatkowo degradacji społecznej, która negatywnie wpływa na wizerunek miasta. Dbając o dobro społeczne należy pamiętać o przyszłych pokoleniach, a także o przekazaniu im nie tylko istniejącej zaniedbanej infrastruktury, ale także wartości społecznych, z których wynikałaby chęć uczestnictwa w dbaniu o kulturę miasta.

Zdecydowanej renowacji wymagają tereny zielone w obrębie Starego Miasta. Niezbędne stają się nasadzenie zieleni całorocznej i sezonowej, budowa malej architektury. Działania te przyczyniłyby się do poprawy, jakości przestrzeni publicznej, utworzenia miejsc spotkań i odpoczynku, a także stworzone by zostały odpowiednie warunki sprzyjające rozwojowi aktywności społecznej z zachowaniem trwałości użytkowania i walorów środowiska.

Przy tworzeniu odpowiednich warunków życia ludności nie należy zapomnieć także o tworzeniu warunków do rozwoju życia kulturalno – społecznego. Adaptacja

części młyna znajdującego się przy ul. Bałtyckiej na cele turystyczne i kulturalno – społeczne nie tylko wpłynie na rozwój tego życia, ale przede wszystkim przyczyni się do renowacji substancji zabytkowej miasta.

W kwestii bezpieczeństwa mieszkańców na uwagę zasługuje rozbudowa monitoringu miejskiego. W związku z rozwojem miasta, dbaniem o jego ład i porządek, a także w celu poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego niezbędnym staje się rozbudowa systemu monitoringu oraz kształtowanie sprawnego systemu monitoringu w mieście przede wszystkim w obrębie Starego Miasta, ul. Parkowej i Piastowskiej, a także przebudowa oświetlenia Starego Miasta na ulicy Słowiańskiej i Parkowej.

Brak obwodnicy miasta powoduje utrudnienia ruchu drogowego oraz negatywnie wpływa na życie mieszkańców. Mieszkańcy, jako uciążliwy czynnik wskazują natężenie ruchu drogowego i hałas. Zwiększony ruch samochodowy pogarsza stan techniczny ulic oraz wprowadza dodatkowe zagrożenie wypadkami drogowymi w centrum miasta. Mieszkańcy domów przy głównych ulicach skarżą się także na hałas, jaki powodują przejeżdżające przede wszystkim samochody ciężarowe.

Przebudowy wymaga także istniejący system komunikacyjny na obszarze Starego Miasta, który zapewniłby bezpieczeństwo zarówno pieszym jak i rowerzystom. Należy także zwrócić uwagę na poprawę warunków bytowych poprzez budowę nowych parkingów i miejsc postojowych dla mieszkańców miasta szczególnie w obrębie Starego Miasta, ul. Mickiewicza, Piastowskiej, Bałtyckiej i Prabuckiej.

Usprawnienia istniejącej sieci infrastruktury technicznej na obszarze Starego Miasta wymaga przebudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz deszczowej, co przyczyniłoby się do poprawy i jakości wody w mieście.

Jako czynniki mogące podnieść poziom życia mieszkańcy Susza najczęściej wskazują podniesienie, jakości usług medycznych, a w dalszej kolejności wprowadzenie zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, poprawę funkcjonalności ciągów pieszych i dróg oraz budowa obiektów sportu i rekreacji.

Nie należy zapomnieć także o młodzieży szkolonej, dla której niezbędnym czynnikiem staje się poprawa warunków edukacyjnych oraz odpowiednia organizacja czasu zarówno w szkole jak i poza szkołą. Budynek szkoły podstawowej wymaga wymiany połaci dachowych, elewacji budynku oraz zagospodarowania boiska wokół szkoły, z którego chętnie po zajęciach szkolnych korzysta młodzież.

Na obszarach rewitalizacji, renowacji wymagają części wspólne budynków wielorodzinnych, które zakłócają estetykę i psują wizerunek miasta.

2.4. Strefa mieszkaniowa.

2.4.1. Stan zasobów mieszkaniowych.

Historyczne centrum miasta Susz, tzw. Stare Miasto, w wyniku zniszczeń wojennych nie tylko utraciło znaczną ilość substancji budowlanej, ale również pozbyło się wielu funkcji centralnych na rzecz innych części miasta, głównie terenów w kierunku dworca kolejowego. Na dotychczasową strukturę przestrzenną została nałożona nowa struktura funkcjonalna, co skutkowało różnorodnymi przekształceniami substancji miejskiej, powodującymi zaburzenie czytelności struktury miasta i w konsekwencji pewien chaos przestrzenny w jego zabudowie.

Prowadzone działania w zakresie rewitalizacji Starego Miasta i jego otoczenia, w tym Parku Miejskiego nad jeziorem Suskim, ułatwiają przywracanie właściwej struktury funkcjonalnej, co umożliwi kształtowanie zabudowy miasta zgodnie z zasadami ładu przestrzennego.

Struktura własnościowa mieszkalnych budynków wielorodzinnych na terenie miasta oraz ich stan techniczny jest zróżnicowany. Na terenie miasta występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna – zarówno blokowa, jak i zwarta zabudowa miejska, w tym na obszarze tzw. Starego Miasta. W latach 1999-2007 na terenie gminy oddano do użytku 78 nowych budynków. W gminie nie odnotowuje się znacznego ruchu budowlanego, a występujące wzrosty ilości oddanych budynków nie mają charakteru trwałego. W zakresie ilości oddanych budynków nie ma również wyraźnego podziału na miasto i tereny wiejskie. Z ilością nowo oddanych budynków, wynika, że ruch budowlany w gminie nie jest duży i głównie koncentruje się na inwestycjach tzw. pozostałych – m.in. związanych z unowocześnianiem i rozwijaniem indywidualnych gospodarstw rolnych, a także na inwestycjach infrastrukturalnych, m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, natomiast mniejszy udział mają inwestycje związane z poprawą warunków mieszkaniowych. Te kierunki inwestycyjne odnotowały znaczny wzrost po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej i napływie funduszy unijnych, a dotyczą z reguły obszarów, na których dotąd nie były sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zasoby mieszkaniowe według rodzaju własności przedstawia tabela poniżej.

Tab.24. Zasoby mieszkaniowe w Suszu wg. stanu na 2011 rok.

Rok	Kategoria	Ogółem	Zasoby gmin (komunalne)	Zasoby spółdzielni mieszkaniowych	Pozostałe (zasoby: zakładów pracy, osób fizycznych, TBS, pozostałych podmiotów)
2011	Mieszkania	663	329	322	12
	Izby	-	-	-	-
	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	31 109	14 870	15 641	598

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Stan techniczny wszystkich budynków znajdujących się w zasobach gminy jest niedostateczny. Najgorszy stan techniczny to budynki przy ul. Bałtycka, Podmurze, Wodna, Ławska, Stare Miasto, Szewska. Są to budynki sprzed 1945 r. Lokale mieszkalne o bardzo niskim standardzie. Większość najemców jest bezrobotna lub pracuje dorywczo, rodziny wielodzietne borykają się z problemami alkoholowymi. Problem pogłębia fakt, iż w znacznej części zdekapitalizowanych obiektów mieszkają rodziny, których sytuacja materialna nie pozwala ani na przeprowadzenie remontów, ani na wykupienie mieszkań na własność. Ogólnie brak jest środków na bieżące remonty lokali przez najemców, jak również brak jest środków finansowych gminnych na kapitalny remont obiektów.

Rozpatrując tę kwestię nie unikniemy pewnej generalizacji, która pozwoli jednak zdefiniować problem. Niski standard mieszkań koreluje z niską, jakością życia mieszkańców tych terenów. Jakość życia wyznaczają wskaźniki natury ekonomicznej, społecznej i środowiskowej. Mówiąc o niskiej, jakości życia mieszkańców tego kwartału powołujemy się na:

- wysoki odsetek osób pozostających bez pracy i zachwiane w związku z tym bezpieczeństwo finansowe rodzin,
- dysfunkcyjność wielu rodzin,
- ograniczone możliwości realizacji potrzeb własnych (problemy finansowe, lokalowe, zdrowotne i alkoholowe).

W związku z tym plan rewitalizacyjny tego kwartału zabudowy powinien zakładać długofalowe działania socjoterapeutyczne, które zniwelują bolesne skutki bezrobocia, przyczynią się do wzrostu aspiracji życiowych i ambicji edukacyjnych dzieci i młodzieży. Doraźnie jednak w ramach rewitalizacji wskazane jest podniesienie, jakości życia poprzez poprawę standardów lokali mieszkalnych. Zaniedbania w tym zakresie

sprawiają, że warunki egzystencji są szczególnie uciążliwe. Obok braku bezpieczeństwa finansowego, opłakany stan techniczny budynków najbardziej deprymuje indywidualną ocenę, jakości życia mieszkańców tego kwartału.

2.4.2. Stan użytkowania mieszkań.

Zestawienie powierzchni budynków gminy i wspólnot mieszkaniowych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Tab. 25. Powierzchnia budynków gminy i wspólnot mieszkaniowych stan na 2011 r.

Lp.	Administrowane budynki wspólnot	nr budynku	Powierzchnia budynków ogółem (m ²)	Lokalne stanowiące własność gminy				Lokalne stanowiące własność osób fizycznych			
				Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe		Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe	
				Ilość lokali	Pow. lok. (m ²)	Ilość lokali	Pow. lok. (m ²)	Ilość lokali	Pow. lok. (m ²)	Ilość lokali	Pow. Lok. (m ²)
1	Piastowska	1	785,93	3	132,00	0		14	653,93		
2	Piastowska	4	47,00	1	47,00						
3	Piastowska	6	368,41	2	90,32			3	233,81	1	44,28
4	Piastowska	13	360,74	3	181,14			3	179,60		
5	Piastowska	17	788,00	8	344,56			10	443,44		
6	Piastowska	19	535,11	7	333,15	1	75,63	3	126,33		
7	Piastowska	19A	170,38	3	122,38			1	48,00		
8	Piastowska	19B	200,19	2	118,19			1	82,00		
9	Piastowska	25A	118,19	2	118,19						
10	Piastowska	27	782,59	6	246,67			12	535,92		
11	Piastowska	34	107,24	2	107,24						
12	Piastowska	40	194,02	2	109,32			1	84,70		
13	Piastowska	41	211,81	5	211,81						
14	Słowiańska	9	278,06	6	278,06						
15	Słowiańska	11	310,25	2	76,00	1	40,15	5	188,70	1	5,40
16	Słowiańska	12	447,08	2	104,52			5	342,56		
17	Słowiańska	12A	57,00	1	57,00						
18	Słowiańska	14	161,40	1	20,00			3	141,40		

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

19	Słowiańska	16	462,77	8	232,60			6	230,17		
20	Słowiańska	20	213,40	2	85,30			2	128,10		
21	Słowiańska	27	361,79	3	95,53			2	127,88	3	138,38
22	Słowiańska	28	274,50	2	122,00			2	92,00	2	60,50
23	Słowiańska	32	73,37	1	53,85	1	19,52				
24	Słowiańska	34	416,15	1	28,95			8	387,20		
25	Słowiańska	34A	411,76	3	138,04			6	273,72		
26	Bałtycka	2	88,92	1	55,00	1	33,92				
27	Bałtycka	4	134,34	2	85,60	1	14,34			1	34,40
28	Bałtycka	3	351,80	4	178,29	1	71,40			5	102,11
29	Bałtycka	11	99,64	1	46,74			1	52,90		
30	Stare Miasto	4	113,49	2	113,49						
31	Bałtycka	13	69,19	2	35,89			2	33,30		
32	Bałtycka	15	80,80	1	52,00			2	28,80		
33	Bałtycka	17	142,46	2	67,48			2	74,98		
34	Parkowa	1	304,34	2	98,97			4	205,37		
35	Prabucka	5	449,32	10	449,32						
36	Prabucka	6	613,62	1	55,00			11	558,62		
37	Prabucka	7	125,70	2	37,40			2	88,30		
38	Prabucka	11	113,77	1	53,77			4	60,00		
39	Prabucka	15	504,85	5	205,00			7	299,85		
40	Łławska	6	84,23	1	71,06	1	13,17				
41	Łławska	8	159,45	5	159,45						
42	Łławska	26	287,28	6	179,99			3	107,29		
43	Łławska	26A	53,96	1	53,96						
44	Łławska	29	197,83	5	197,83						
45	Łławska	31	220,73	5	220,73						

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Suwałki na lata 2012-2016

46	Wiejska	2	196,51	5	196,51						
47	Wybickiego	3	432,25	2	96,50			4	335,75		
48	Wybickiego	10	57,47	1	57,47						
49	Koszarowa	13	645,35	5	237,25			5	408,10		
50	Koszarowa	13A	441,19	5	270,59			2	170,60		
51	Koszarowa	13B	861,96	4	206,25			8	655,71		
52	Koszarowa	15	1 512,02	20	993,12			10	518,90		
53	Koszarowa	15A	311,89	6	266,55			1	45,34		
54	Koszarowa	15B	337,13	6	291,63			1	45,50		
55	Koszarowa	15C	399,40	5	220,70			3	178,70		
56	Koszarowa	17	327,72	3	142,82			3	184,90		
57	Koszarowa	17A	165,10	4	165,10						
58	Krótką	2	83,76	3	83,76						
59	Św. Floriana	2	601,10	3	116,04			12	485,06		
60	Św. Floriana	3	273,76	3	131,39			3	142,37		
61	Św. Floriana	5	263,24	2	88,35			4	174,89		
62	Św. Floriana	7	266,01	2	87,90			4	178,11		
63	Św. Floriana	9	270,12	5	223,53			1	46,59		
64	Św. Floriana	11	490,05	1	11,84	2	201,85	6	276,36		
65	Wodna	1	200,62	4	200,62						
66	Wodna	6	74,33	2	74,33						
67	Szewska	4	87,88	2	87,88						
68	Podmurze	2	48,61	1	48,61						
69	Podmurze	4	65,10	2	65,10						
70	Stare Miasto	1	346,19	2	130,87			1	47,80	2	167,52
71	Mickiewicza	9	388,17	2	87,60			6	300,57		
72	Mickiewicza	16	439,52	2	59,00			5	380,52		

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

73	Mickiewicza	17	718,84	10	380,98			8	337,86		
74	Kajki	1	287,32	2	144,62			2	142,70		
75	Kajki	3	647,24	5	244,18			5	403,06		
76	Kajki	4	116,27	2	93,07			1	23,20		
77	Os. Janusza Korczaka	5	339,90	8	339,90						
78	Bałtycka	7	326,28	4	241,18			2	85,10		
79	Mickiewicza	22	329,67	8	329,67						
80	Piastowska	7	394,37			11	394,37				
81	Bałtycka	5	144,82			2	144,82				
82	Wybickiego	9	892,17			12	892,17				
83	Piastowska	22	59,60	1	59,60						
85	Os. Brzostowe	12	55,64	1	55,64						
Razem			26 231,43	280	12 400,94	34	1 901,34	222	11 376,56	15	552,59

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Suszu.

Tab. 26. Powierzchnia budynków, w których nie zawiązały się wspólnoty mieszkaniowe stan na 2011 r.

LP.	Budynki, na których nie zawiązały się WM	nr budynku	Powierzchnia budynków ogółem (m2)	Lokalne stanowiące własność gminy				Lokalne stanowiące własność osób fizycznych			
				Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe		Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe	
				Ilość lokali	Pow. lokali (m2)	Ilość lokali	Pow. lokali (m2)	Ilość lokali	Pow. lokali (m2)	Ilość lokali	Pow. lokali (m2)
1	Os. Brzostowe	1	227,66					4	227,66		
2	Os. Brzostowe	2	200,47					4	200,47		
3	Os. Brzostowe	3	201,55					4	201,55		
4	Os. Brzostowe	4	199,08					4	199,08		
5	Os. Brzostowe	5	202,74					4	202,74		
6	Os. Brzostowe	6	206,56					4	206,56		
7	Os. Brzostowe	7	210,75					4	210,75		
8	Os. Brzostowe	8	200,66					4	200,66		

9	Os. Brzostowe	9	191,83					4	191,83		
10	Os. Brzostowe	10	225,89					4	225,89		
11	Os. Brzostowe	11	227,22					4	227,22		
12	Os. Brzostowe	12	225,44	1	55,64			3	169,80		
13	Os. Brzostowe	13	229,16					4	229,16		
14	Os. Brzostowe	14	226,84					4	226,84		
15	Os. Brzostowe	15	225,70					4	225,70		
16	Os. Brzostowe	16	202,80					4	202,80		
17	Os. Brzostowe	17	227,66					4	227,66		
18	Os. Brzostowe	18	224,33					4	224,33		
RAZEM			3 856,34					71	3 800,70		

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Suszu.

Tab. 27. Powierzchnia budynków gminy i wspólnot mieszkaniowych stan na 2011 r.

LP.	Administrowane budynki wspólnot	nr budynk u	Powierzchni a budynków ogółem (m2)	Lokalne stanowiące własność gminy				Lokalne stanowiące własność osób fizycznych			
				Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe		Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe	
				Ilość lokal i	Pow. lokali (m2)	Ilość lokal i	Pow. lokali (m2)	Ilość lokal i	Pow. lokali (m2)	Ilość lokali	Pow. lokali (m2)
1	Piastowska	1	785,93	3	132,00		-	14	653,93		
2	Piastowska	4	785,75	1	47,00			17	738,75		
3	Piastowska	6	368,41	2	90,32			3	233,81	1	44,28
4	Piastowska	13	360,74	3	181,14			3	179,60		
5	Piastowska	17	788,00	8	344,56			10	443,44		
6	Piastowska	19	535,11	7	333,15	1	75,63	3	126,33		
7	Piastowska	19A	170,38	3	122,38			1	48,00		
8	Piastowska	19B	200,19	2	118,19			1	82,00		
9	Piastowska	22	1 238,70	1	63,10			22	1 175,60		
10	Piastowska	27	782,59	6	246,67			12	535,92		

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

11	Piastowska	34	453,84	2	107,24			7	346,60		
12	Piastowska	40	194,02	2	109,32			1	84,70		
13	Słowiańska	11	310,25	2	76,00	1	40,15	5	188,70	1	5,40
14	Słowiańska	12	447,08	2	104,52			5	342,56		
15	Słowiańska	14	161,40	1	20,00			3	141,40		
16	Słowiańska	16	462,77	8	232,60			6	230,17		
17	Słowiańska	20	213,40	2	85,30			2	128,10		
18	Słowiańska	27	361,79	3	95,53			2	127,88	3	138,38
19	Słowiańska	28	274,50	2	122,00			2	92,00	2	60,50
20	Słowiańska	34	416,15	1	28,95			8	387,20		
21	Słowiańska	34A	411,76	3	138,04			6	273,72		
22	Bałtycka	2	88,92	1	55,00	1	33,92				
23	Bałtycka	4	134,34	2	85,60	1	14,34			1	34,40
24	Bałtycka	3	351,80	4	178,29	1	71,40			5	102,11
25	Bałtycka	11	99,64	1	46,74			1	52,90		
26	Bałtycka	13	69,19	2	35,89			2	33,30		
27	Bałtycka	15	80,80	1	52,00			2	28,80		
28	Bałtycka	17	142,46	2	67,48			2	74,98		
29	Parkowa	1	304,34	2	98,97			4	205,37		
30	Prabucka	6	613,62	1	55,00			11	558,62		
31	Prabucka	7	125,70	2	37,40			2	88,30		
32	Prabucka	11	113,77	1	53,77			4	60,00		
33	Prabucka	15	504,85	5	205,00			7	299,85		
34	Łławska	26	287,28	6	179,99			3	107,29		
35	Wybickiego	3	432,25	2	96,50			4	335,75		
36	Koszarowa	13	645,35	5	237,25			5	408,10		
37	Koszarowa	13A	441,19	5	270,59			2	170,60		

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

38	Koszarowa	13B	861,96	4	206,25			8	655,71		
39	Koszarowa	15	1 512,02	20	993,12			10	518,90		
40	Koszarowa	15A	311,89	6	266,55			1	45,34		
41	Koszarowa	15B	337,13	6	291,63			1	45,50		
42	Koszarowa	15C	399,40	5	220,70			3	178,70		
43	Koszarowa	17	327,72	3	142,82			3	184,90		
44	Św. Floriana	2	601,10	3	116,04			12	485,06		
45	Św. Floriana	3	273,76	3	131,39			3	142,37		
46	Św. Floriana	5	263,24	2	88,35			4	174,89		
47	Św. Floriana	7	266,01	2	87,90			4	178,11		
48	Św. Floriana	9	270,12	5	223,53			1	46,59		
49	Św. Floriana	11	490,05	1	11,84	2	201,85	6	276,36		
50	Wodna	4	74,33	2	74,33						
51	Podmurze	2	48,61	1	48,61						
52	Podmurze	4	65,10	2	65,10						
53	Stare Miasto	1	346,19	2	130,87			1	47,80	2	167,52
54	Mickiewicza	9	388,17	2	87,60			6	300,57		
55	Mickiewicza	16	439,52	2	59,00			5	380,52		
56	Mickiewicza	17	718,84	10	380,98			8	337,86		
57	Kajki	1	287,32	2	144,62			2	142,70		
58	Kajki	3	647,24	5	244,18			5	403,06		
59	Kajki	4	116,27	2	93,07			1	23,20		
60	Os. Janusza Korczaka	5	339,90	8	339,90						
61	Bałtycka	7	326,28	4	241,18			2	85,10		
62	Mickiewicza	22	329,67	8	329,67						
RAZEM			24 200,10	216	9 572,71	7	437,29	268	13 637,51	15	552,59

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Suszu.

Tab. 28. Powierzchnia budynków komunalnych stan na 2011 r.

LP.	Administrowane budynki komunalne	nr budynku	Powierzchnia budynków ogółem (m2)	Lokalne stanowiące własność gminy			
				Lokale mieszkaniowe		Lokale użytkowe	
				Ilość lokali	Pow. lokali (m2)	Ilość lokali	Pow. lokali (m2)
1	Bałtycka	2	88,92	1	55,00	1	33,92
2	Bałtycka	5	144,82			2	144,82
3	Łławska	6	84,23	1	71,06	1	13,17
4	Łławska	8	159,45	5	159,45		
5	Łławska	26A	53,96	1	53,96		
6	Łławska	29	197,83	5	197,83		
7	Łławska	31	220,73	5	220,73		
8	Koszarowa	17A	165,10	4	165,10		
9	Krótką	2	83,76	3	83,76		
10	Mickiewicza	22	329,67	8	329,67		
11	Os. Brzostowe	12	55,64	1	55,64		
12	Os. Janusza Korczaka	5	339,90	8	339,90		
13	Piastowska	4	47,00	1	47,00		
14	Piastowska	25A	118,19	2	118,19		
15	Piastowska	34	107,24	2	107,24		
16	Piastowska	41	211,81	5	211,81		
17	Piastowska	7	394,37			11	394,37
18	Piastowska	22	59,60	1	59,60		
19	Podmurze	2	48,61	1	48,61		
20	Podmurze	4	65,10	2	65,10		
21	Prabucka	5	449,32	10	449,32		
22	Słowiańska	9	278,06	6	278,06		
23	Słowiańska	12A	57,00	1	57,00		
24	Słowiańska	32	73,37	1	53,85	1	19,52

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

25	Stare Miasto	4	113,49	2	113,49		
26	Szewska	4	87,88	2	87,88		
27	Wiejska	2	196,51	5	196,51		
28	Wodna	1	200,62	4	200,62		
29	Wodna	6	74,33	2	74,33		
30	Wybickiego	10	57,47	1	57,47		
31	Wybickiego	9	892,17			12	892,17
RAZEM			5456,15	90	3958,18	28	1497,97

Źródło: Opracowanie Urzędu Miejskiego w Suszu.

2.5. Analiza SWOT obszaru programu rewitalizacji.

W oparciu o zebrane dane wskazane jest przeprowadzenie oceny mocnych i słabych stron planowanych przedsięwzięć oraz diagnoza potencjalnych szans oraz zagrożeń, jakie będzie niósł realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Analiza SWOT pozwala określić strategiczne czynniki, które mogą mieć wpływ na powodzenie i działalność rozwojową danej jednostki. Istotnym zadaniem staje się wydzielenie spośród nich czynników krytycznych, dzięki którym można będzie rozwijać silne strony projektu, niwelować (bądź ograniczać) strony słabe, maksymalnie wykorzystywać istniejące możliwości i pojawiające się szanse oraz unikać przewidywanych zagrożeń i niebezpieczeństw.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<u>Środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne:</u> Rozwój turystyki zgodny z wymogami ochrony środowiska w całym powiecie. Dostępne środki unijne na rewitalizację. Dostępne środki unijne na ochronę środowiska Szeroka promocja walorów przyrodniczych i krajoznawczych regionu. <u>Sfera gospodarcza:</u> Napływ kapitału zagranicznego. Budowa i modernizacja infrastruktury okołoturystycznej w całym regionie. Rozwój sektora turystycznego i promocja regionu. <u>Sfera społeczna:</u> Rozbudowany system edukacyjny przystosowany do potrzeb rynku pracy istniejącego systemu kształcenia ustawicznego. Systemowe działania Wojewódzkiego urzędu Pracy	<u>Środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne:</u> Zły stan gospodarowania na terenach szczególnie wrażliwych. Degradacja środowiska. Brak zintegrowanego zarządzania środowiskiem. Brak środków na rozwój infrastruktury drogowej. Dekapitalizacja dróg i mostów. Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna; niezadowolająca baza hotelowo – gastronomiczna Nieuregulowana sytuacja własności terenów przemysłowych <u>Sfera gospodarcza:</u> Małe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych inwestowaniem w działalność na terenie miasta. Niekorzystna koniunktura gospodarcza w kraju. Zahamowanie korzystnych tendencji dla rozwoju gospodarki przez globalny kryzys ekonomiczny. Koniec okresu programowania.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

poprzez aktywizację bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo. Dostęp do środków unijnych na inwestycje użyteczności publicznej i projekty stypendialne. Rozwój sektora NGO w Polsce.	Brak upowszechnionych informacji o obszarach i zasadach wsparcia w nowym okresie finansowania. Sfera społeczna: Odpływ wykształconej i przedsiębiorczej młodzieży z miasta. Brak dostatecznych środków na realizację zadań społecznych. Utrwalanie postaw bezradności pokoleniowej. Brak tolerancji i dyskryminacja środowisk wymagających opieki. Utrudniony dostęp do kształcenia młodzieży ze zmarginalizowanych środowisk. Dyskryminacja kobiet na rynku pracy Utrudniony dostęp kobiet do edukacji i rynku pracy Niewystarczający poziom środków i rozwiązań przeciwdziałającym wykluczeniu problemom pedagogicznym i dziedziczeniu patologicznych zachowań.
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<u>Środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne:</u> Dogodne położenie geograficzne na terenach o dużej atrakcyjności turystycznej. Cechy środowiska przyrodniczego korzystne dla prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju. Duża powierzchnia lasów i terenów wodnych. Istnienie infrastruktury kolejowej na terenie Susza. Współpraca samorządu lokalnego z nadleśnictwem i lokalnymi przedsiębiorcami w Suszu. Istnienie zabytków. Potencjał rozwojowy obszarów przeznaczonych do rewitalizacji. Zaniedbana infrastruktura sprzyjająca rekreacji i aktywnemu wypoczynkowi, którą wymaga gruntownej renowacji, aby mogła znów pełnić swoje funkcje. Wysoko stopień rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i drogowej. <u>Sfera gospodarcza:</u> Istniejące ogólne plany rozwojowe; Wystarczające zasoby siły roboczej, Istniejący potencjał produkcyjny do zagospodarowania. Dobrze rozwinięta sieć handlu i usług. Tradycje turystyczne i rekreacyjne. Atrakcyjne położenie komunikacyjne Bliskość większych ośrodków miejskich: Iława, Ostróda, Olsztyn Możliwości i doświadczenie w korzystaniu z Funduszy Unii Europejskiej Doświadczenie w korzystaniu ze środków unijnych. Rozwój usług doradztwa biznesowego i marketingu Gminne Centrum Inwestycyjne Poprawa infrastruktury zwiększającej atrakcyjność lokalizowania działalności biznesowej Sprzyjający klimat społeczny i administracyjny dla inwestorów	<u>Środowisko przyrodnicze i zagospodarowanie przestrzenne:</u> Niedostatecznie wykorzystany potencjał przyrodniczy. Zły stan sieci komunikacyjnej. Niewykorzystanie alternatywnych źródeł energii. Brak Studium Zasilania Jeziora Suskiego w wodę. Konieczność rekultywacji Jeziora Suskiego. Braki w infrastrukturze turystyczno-rekreacyjnej sprzyjającej profilaktyce zachorowań. Wysypisko śmieci przeznaczone do rekultywacji <u>Sfera gospodarcza:</u> Brak rodzimego kapitału. Niskie i nierównomierne tempo inwestycji w sektorze prywatnym. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych. Niedostatek instrumentów wspierających przedsiębiorczość (np. Centrum Wspierania Przedsiębiorczości). Niewystarczające uzbrojenie terenów pod inwestycje gospodarcze. Niewystarczająca promocja miasta. <u>Sfera społeczna:</u> Wysokie bezrobocie utrzymujące się w mieście i towarzyszące temu niedostosowane przygotowanie zawodowe bezrobotnych. Słabość systemu pośrednictwa pracy. Silna identyfikacja osób długotrwale bezrobotnych z "rolą" bezrobotnego. Wzrost patologii społecznych. Rozbieżność między potrzebami środowiska, a możliwościami służb społecznych. Za małe środki dla organizacji pozarządowych na dofinansowanie realizowanych zadań. Niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy. Brak domu pobytu dziennego dla ludzi starszych i

Sfera społeczna: Tendencje i ambicje młodych ludzi do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Istnienie systemu wspierania tworzenia miejsc pracy. Znajomość środowisk wymagających pomocy i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dobrze rozwinięta i równomiernie rozłożona sieć szkół. Pełnienie przez szkoły i instytucje kultury funkcji kulturotwórczych. Aktywna działalność CSiR Przełamywanie barier architektonicznych Funkcjonowanie wielu instytucji opieki społecznej M-GOPS, Środowiskowy Dom Samopomocy. Pozytywny i emocjonalny związek mieszkańców z miastem. Rozwój infrastruktury odpowiadającej potrzebom społecznym i socjalnym (dom pobytu dziennego dla starszych, żłobek,...). Powstawanie społecznych grup wsparcia i rozwój wolontariatu. Cykliczna organizacja imprez sportowych promujących wizerunek miasta.	żłobka. Niska aktywność organizacji pozarządowych. Wysoki poziom izolacji osób w wieku poprodukcyjnym. Niedostatek miejsc aktywności sportowej dla dzieci i młodzieży Niski udział własności gminnych na terenach przeznaczonych do rewitalizacji; Niechęć prywatnych właścicieli posesji do inwestowania własnych środków w ramach współpracy rewitalizacyjnej; Brak możliwości rozwoju osób z wyższym wykształceniem i wysokimi aspiracjami zawodowymi.

Powyższa analiza wskazuje, że słabe strony programu są związane z zaniedbaną infrastrukturą techniczną oraz z ograniczeniami leżącymi w strefie społecznej. Warto też zauważyć, że mocne strony są związane z wykazaną dotychczas inicjatywą lokalną, służącą przezwyciężaniu tych trudności. Bezspornie można, więc stwierdzić, że zostały podjęte kroki zmierzające do poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej Susza, co dobrze rokuje w perspektywie kolejnych działań rewitalizacyjnych. Nie bez znaczenia dla realizacji programu będą silne emocjonalne więzi łączące mieszkańców Susza z miastem. Biorąc pod uwagę przeprowadzone badania zdecydowana większość mieszkańców wskazuje, iż lubi swoje miasto (62% ankietowanych), przy czym 21% ankietowanych zmieniłaby miejsce zamieszkania gdyby tylko była taka możliwość. Ze względu na miejsce zamieszkania odpowiedzi różnicują się następująco: mieszkańcy obszarów rewitalizacji trochę częściej niż pozostali udzielili odpowiedzi „pomimo pewnych braków lubię moje miasto” oraz „miasto wiele jak innych ani lepsze ani gorsze”. Trochę rzadziej także deklarowali chęć wyprowadzki z miasta.

W latach stagnacji ekonomicznej walka z bezrobociem, tworzenie nowych miejsc pracy oraz stworzenie korzystnych warunków dla zewnętrznych inwestorów stanowiły najważniejsze zadania administracji. Ograniczone możliwości finansowe sprawiły, że problemy estetyki miasta, infrastruktury technicznej i niektórych dróg oraz warunków aktywnego wypoczynku „zeszły na drugi plan”. Analiza SWOT niewątpliwie tworzy

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

unikatowy obraz Susza, jako miasta z dużym potencjałem społecznym i turystycznym. Mieszkańcy lubią swoje miasto i są z nim emocjonalnie związani.

Niewątpliwie mocną stroną niniejszego dokumentu jest doświadczenie zarówno urzędów, instytucji jak i podmiotów prywatnych w korzystaniu z dotacji unijnych. Dzięki wprawie w aplikowaniu i rozliczaniu środków pomocowych, podmioty ubiegające się o wsparcie zwiększają szanse na pomyślną realizację założeń programu rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę stan wyjściowy, warunki wewnętrzne i zewnętrzne, atrakcyjność miasta oraz możliwości finansowe, a także biorąc pod uwagę potrzeby i oczekiwania mieszkańców, realizacja zadań planowanych w programie rewitalizacji może wymiennie podnieść, jakość życia w Suszu, a tym samym stworzyć atrakcyjne warunki do życia kolejnym pokoleniom.

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno - gospodarczego miasta i regionu.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012 - 2016 jest jednym z dokumentów o charakterze planistycznym, opracowanym na potrzeby programowania rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Zapisy Programu zgodne są z najważniejszymi dokumentami planistycznymi określającymi politykę rozwoju kraju i województwa.

3.1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015.

Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia wyznacza cele i identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów, na których koncentrowane będą działania państwa. Uwzględnia jednocześnie najważniejsze trendy rozwoju światowej gospodarki oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej.

Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, stanowiącym odniesienie dla innych strategii i programów rządowych.

Horyzont czasowy Strategii pokrywa się z okresem nowej perspektywy finansowej UE na lata 2007-2013 wraz z zastosowaniem reguły wydatkowania $n+2$ (tj. w ciągu dwóch kolejnych lat).

Strategia spaja wszelkie działania rozwojowe podejmowane na rzecz poprawy warunków społeczno – gospodarczych. Jej zadaniem jest odważne, ale jednocześnie realistyczne zaprogramowanie rozwoju i modernizacji kraju, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości wykorzystania obecności Polski w UE, a także wszystkich zasobów i atutów, które nasz kraj posiada, na rzecz rozwoju i poprawy poziomu i jakości życia.

Strategia Rozwoju Kraju stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystania przez Polskę środków rozwojowych, zarówno krajowych, jak i z Unii Europejskiej na realizację celów społeczno – gospodarczych, a zarazem podstawę do pomnażania ilości środków przez szybszy i efektywniejszy wzrost gospodarczy. Istotną rolą Strategii Rozwoju Kraju jest koordynowanie reform instytucjonalno – regulacyjnych z działaniami finansowanymi

ze środków UE, tak aby poprzez efekt synergii te dwa obszary polityki gospodarczej przynosiły możliwie największy rezultat prorozwojowy.

Główny cel strategii:

- podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski,
- poszczególnych obywateli i rodzin.

Przez podniesienie poziomu życia rozumie się wzrost siły nabywczej dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski.

Przez podniesienie, jakości życia rozumie się istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację życia rodzinnego i zawodowego oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego.

Cel główny oraz problemy społeczno-gospodarcze wynikające z zapóźnień rozwojowych oraz niedoinwestowania polskiej gospodarki pozwalają wyodrębnić priorytety, określające główne obszary działań, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie celów Strategii Rozwoju Kraju.

Priorytetami tymi są:

- wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- poprawa stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej,
- wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- budowa zintegrowanej wspólnoty, systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy,
- rozwój obszarów wiejskich,
- rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej kraju.

Koncepcja oraz zakładane założenia w Lokalnym Programie Rewitalizacji miasta Susz są zgodne z założeniami i celami Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.2. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności).

Na podstawie wytycznych UE określających główne cele polityki spójności oraz uwzględniając uwarunkowania społeczno - gospodarcze Polski przygotowano Narodowe

Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument określa kierunki wsparcia ze środków finansowych dostępnych z budżetu UE w okresie 7 najbliższych lat w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności.

Zakładanym efektem strategii proponowanej w Narodowej Strategii Spójności jest znaczące podniesienie, jakości życia mieszkańców Polski i osiągnięcie spójności gospodarczej z innymi krajami UE.

Do 2013 roku Polska i jej regiony powinny stać się miejscem atrakcyjnym dla inwestowania, życia i pracy. Oznacza to znaczącą poprawę, jakości i dostępności drogowej infrastruktury transportowej oraz infrastruktury środowiska.

Polska gospodarka dzięki zwiększaniu przez przedsiębiorstwa przemysłowe nakładów na działalność innowacyjną stanie się gospodarką nowoczesną.

Celem strategicznym Narodowej Strategii Spójności jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Realizacja celu strategicznego będzie odbywać się poprzez horyzontalne cele szczegółowe. Zdefiniowane one zostały w odpowiedzi na wyzwania odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz na podstawie wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki, a także szans i zagrożeń przed nią stojących. W świetle tych założeń przyjęto następujące **cele szczegółowe**:

- poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej na celu podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,
- wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,

- wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Realizacja nakreślonego celu głównego i celów horyzontalnych będzie równocześnie przyczyniać się do wypełniania zasady trwałego rozwoju (sustainable), poprzez rozwój społeczno-gospodarczy, który uwzględni konieczność zachowania walorów środowiska przyrodniczego. Realizacja zasady trwałego rozwoju będzie odbywać się poprzez programy operacyjne, które zawierać będą zobowiązania dotyczące respektowania tej zasady.

Odzwierciedlając cele Strategii Lizbońskiej, w najbliższych latach prowadzone będą działania mające na celu wzmocnienie spójności społecznej. Podstawowym elementem realizacji jest odpowiednia zdolność do reagowania na potrzeby społeczne oraz niwelowanie czynników sprzyjających pogłębieniu różnic, w konsekwencji powodujących bierność zawodową, ubóstwo i wykluczenie społeczne. Promowanie wewnętrznej spójności w obszarach miejskich, zmierzające do ograniczenia wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych oraz społecznych wewnątrz dużych ośrodków miejskich jak i wzmocnianie procesu odbudowy gospodarczego potencjału małych miast i miasteczek. W tym celu promowane będą działania obejmujące odnowę środowiska fizycznego, rewitalizację terenów przemysłowych, ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego i historycznego, propagowanie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego zatrudnienia, w ramach wspólnych, zrównoważonych strategii. Ze względu na zdiagnozowany deficyt ilościowy i jakościowy istniejącego zasobu mieszkaniowego, jednym z elementów rewitalizacji miast będzie wspieranie działań mających na celu renowację mieszkalnictwa na obszarach dotkniętych lub zagrożonych degradacją fizyczną i wykluczeniem społecznym.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susza realizuje bezpośrednio cele zawarte w Narodowej Strategii Spójności poprzez tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, przeciwdziałaniu ubóstwa i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu jednocześnie dążąc do przyspieszenia rozwoju miasta, przeciwdziałania marginalizacji i peryferacji obszarów problemowych. Miasto Susz podejmując działania rewitalizacyjne rozumianych, jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miasta przyczynia się do poprawy, jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego obejmuje przede wszystkim części starej, często zabytkowej zabudowy oraz humanizację osiedli budowanych z wielkiej płyty.

Celem jest także zachowanie walorów historycznych (w tym głównie urbanistycznych i architektonicznych), podkreślenie ich unikalności i kolorytu lokalnego, co może zwiększyć ich atrakcyjność turystyczną, a tym samym przyczynić się do wzrostu szans rozwojowych. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.3. Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego (NSRR) jest dokumentem określającym uwarunkowania, cele i kierunki wspierania rozwoju regionalnego przez państwo oraz koordynacji polityki sektorowej w województwach.

Dokument określa priorytety i kryteria wyodrębniania obszarów wsparcia, zasady i kryteria wsparcia finansowego programów wojewódzkich z punktu widzenia polityki państwa. Stanowi punkt odniesienia dla preliminowania wysokości i kierunków wydatkowania środków z budżetu państwa, w tym środków zagranicznych, na realizację kontraktów wojewódzkich oraz innych zadań (m. in. programów doradczych, informacyjnych oraz działań o charakterze pilotażowym) z zakresu rozwoju regionalnego. NSRR określa także sposób koordynacji działań wszystkich ministrów oraz funduszy celowych, które są zgodne z celami i zasadami polityki rozwoju regionalnego państwa, są terytorialnie ukierunkowane i przewidziane do wdrożenia w ramach kontraktów.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006 i jej założenia przygotowane na lata 2007-2013 określają zasady prowadzenia polityki regionalnej państwa, cele kierunkowe tej polityki oraz instrumenty finansowania poszczególnych zadań z tym związanych, zarówno na poziomie regionu, jak i całego kraju.

Ważnym elementem tej polityki jest wzrost konkurencyjności polskich regionów, poprzez wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją. Służą temu programy operacyjne rozwoju regionalnego opracowane dla poszczególnych województw. W programach tych bardzo ważne miejsce zajmują programy strategii gmin szczególnie tych, które ze względu na swój potencjał cywilizacyjny mogą podnieść swój potencjał gospodarki i rozwoju, a w konsekwencji wpłynąć na podniesienie konkurencyjności całego regionu.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007–2013 formułuje następujące strategiczne cele kierunkowe rozwoju regionalnego Polski:

1. Większa konkurencyjność województw.

2. Większa spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna.
3. Szybszy wzrost – wyrównywanie szans rozwojowych.

Zgodnie z Załoženiami Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2006 Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013 będzie głównie realizowana przy wykorzystaniu następujących instrumentów:

- Publicznych środków krajowych.
- Publicznych środków Unii Europejskiej.
- Wkładu własnego beneficjentów.

Dodatkowo do realizacji Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego mogą zostać wykorzystane między innymi instrument finansowy funduszy EU, jakim jest: „Rewitalizacja miast i miasteczek”

Celem nowego instrumentu rozwojowego jest skoncentrowanie działań prorozwojowych różnego typu na dominujących elementach struktury osiedleńczej Polski, znajdujących się w bardzo złej kondycji gospodarczej; nadanie silnego, skoncentrowanego impulsu rozwojowego wielu potencjalnym subregionalnym ośrodkom wzrostu. Instrument będzie pozwalać na przygotowanie, podjęcie i realizację, wzajemnie skorelowanych w ramach programu rozwojowego, projektów o zróżnicowanym charakterze nakierowanych na rozruch gospodarczy danego ośrodka miejskiego i prowzrostowe oddziaływanie na otoczenie (obszary wiejskie). Instrument będzie wspierać jednoczesne i skoncentrowane, planowe oddziaływanie w trzech obszarach problemowych:

- gospodarka (przedsiębiorczość i powiązania ekonomiczne),
- struktura i zachowania społeczne (zasoby ludzkie i edukacja),
- substancja materialno-techniczna (budynki, przede wszystkim mieszkalne i infrastruktura).

Realizacja założeń w Lokalnym Programie Rewitalizacyjnym miasta Susz poprzez podjęte działania w zakresie rewitalizacyjnym doskonale wpisuje się w koncepcję celów instrumentów finansowych „Rewitalizacji miast i miasteczek”. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.4. Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (zwana dalej Koncepcją) jest podstawowym dokumentem określającym politykę państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat (w horyzoncie 2025 r). Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa zadania, jakie ma do spełnienia Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju.

1. Stworzenie ram dla różnych innych dokumentów i działań.
2. Określenie konkretnych elementów struktury przestrzennej.

Ponadto Koncepcja określa wymagania z zakresu ochrony środowiska i zabytków, z uwzględnieniem obszarów podlegających ochronie.

Koncepcja ma także znaczenie informacyjno-edukacyjne oraz postulatywne.

W warstwie postulatywnej Koncepcja formułuje zalecenia pod adresem układu instytucjonalnego gospodarki przestrzennej oraz sugestie zmian w systemie prawa określającego zagospodarowanie przestrzenne i planowanie przestrzenne.

Z zadań Koncepcji określonych w ustawie wynika, że powinna ona ograniczać się do zagadnień przestrzennych i nie dublować się z innymi dokumentami strategicznymi opracowywanymi na szczeblu ogólnokrajowym, jak narodowe strategie rozwoju regionalnego (długofalowa i średniookresowa), czy Narodowy Plan Rozwoju. Koncepcja powinna być zgodna z tymi dokumentami, a jej cele i założenia powinny być współbieżne z rozstrzygnięciami tam zawartymi – powinna jednak selektywnie ograniczać się do problematyki przestrzennej, szczególnie w warstwie pozytywnej, wskazującej na przyszłe działania państwa.

Głównym celem przestrzennego zagospodarowania Polski jest wykorzystanie dobrze wykształconej policentrycznej struktury funkcjonalno-przestrzennej kraju do dynamizacji rozwoju Polski i przełamanie w ten sposób jej zapóźnienia cywilizacyjnego. Cel ten jest zbieżny ze strategicznym celem NPR 2007–2013.

Lokalny Program Rewitalizacyjny miasta Susz odpowiada stawianym celom w Koncepcji Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Poprzez swoje działania wpłynie na poprawę zagospodarowania przestrzennego i planowania przestrzennego swojego regionu. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.5. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.

Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Cele szczegółowe Programu:

- budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego,
- zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu,
- zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii,
- wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski,
- wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej.,

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 15 priorytetów:

I. Gospodarka wodno – ściekowa.

II. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

III. Bezpieczeństwo ekologiczne.

IV. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska.

V. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.

VI. Drogowa i lotnicza sieć TEN-T.

VII. Transport przyjazny środowisku.

VIII. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe

IX. Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej.

X. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku.

XI. Bezpieczeństwo energetyczne.

XII. Kultura i dziedzictwo kulturowe .

XIII. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia.

XIV. Pomoc techniczna dla wsparcia procesu zarządzania Programem oraz upowszechnienia wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej

XV: Pomoc techniczna dla wsparcia zdolności instytucjonalnych w instytucjach uczestniczących we wdrażaniu priorytetów współfinansowanych z Funduszu Spójności.

Lokalny Program Rewitalizacyjny miasta Susz odpowiada postawionym celom i priorytetom w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.6 Program Operacyjny Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Europejska Współpraca Terytorialna służy wspieraniu, promocji i realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym na terytorium całej Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programów współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej realizowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III 2004-2006.

Europejska Współpraca Terytorialna wdrażana będzie za pomocą 3 typów programów operacyjnych:

- *współpracy transgranicznej*, której celem jest rozwijanie wspólnych inicjatyw lokalnych i regionalnych,
- *współpracy transnarodowej*, ukierunkowanej na integrację terytorialną Unii Europejskiej poprzez wspieranie dostępności, zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, innowacyjność i ochronę środowiska naturalnego,
- *współpracy międzyregionalnej*, umożliwiającej wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie m.in. wspierania innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochrony środowiska.

Polska będzie uczestniczyła w następujących programach operacyjnych w ramach poszczególnych komponentów Europejskiej Współpracy Terytorialnej:

Współpraca transgraniczna:

- Polska (Województwo Zachodniopomorskie) – Niemcy (Meklemburgia/Pomorze Wschodnie – Brandenburgia),
- Polska (Województwo Lubuskie) – Niemcy (Brandenburgia),
- Polska (Województwo Lubuskie i Dolnośląskie) – Niemcy (Saksonia),
- Polska – Republika Czeska,
- Polska – Republika Słowacka,

- Polska – Litwa,
- Polska – Szwecja- Dania – Litwa – Niemcy (Południowy Bałtyk),

Współpraca transnarodowa:

- Region Morza Bałtyckiego – oprócz Polski w programie tym uczestniczą: Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Niemcy (wybrane regiony)), Szwecja oraz 3 państwa spoza Unii Europejskiej: Białoruś (wybrane regiony), Norwegia i Rosja (wybrane regiony)
- Europa Środkowa - oprócz Polski w tym programie uczestniczą: Austria, Czechy, Niemcy (wybrane regiony), Słowacja, Słowenia, Węgry, Włochy (wybrane regiony), Ukraina (wybrane regiony).

Współpraca międzyregionalna:

W nowym okresie programowania 2007-2013 w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej będzie realizowany tylko jeden **Program Operacyjny Współpracy Międzyregionalnej - INTERREG IV C**, który swoim zasięgiem obejmie całe terytorium Unii Europejskiej. Będą w nim uczestniczyli partnerzy z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z Norwegii i Szwajcarii. W ramach tego programu wspierane będą działania zmierzające do poprawy efektywności polityki regionalnej poprzez promowanie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochronę środowiska i zapobieganie zagrożeniom.

Budżet programu wynosi **321 mln euro** (wyłącznie środki EFRR). Ze środków tych współfinansowane będą również:

- program wymiany doświadczeń na temat rozwoju obszarów miejskich (w oparciu o dotychczas realizowany program **URBACT**),
- program dotyczący identyfikacji, transferu i rozpowszechniania „dobrych praktyk” w zarządzaniu programami współpracy – **INTERACT II**,
- program z zakresu opracowywania studiów, gromadzenia danych, obserwacji i analizy trendów rozwojowych (kontynuacja programu **ESPON**).

Główne priorytety współpracy międzyregionalnej to:

Priorytet 1 dotyczy innowacyjności oraz gospodarki opartej na wiedzy koncentrując się przede wszystkim na kwestiach związanych z innowacyjnością, badaniami i rozwojem technologii, przedsiębiorczością oraz MŚP, społeczeństwem informacyjnym, zatrudnieniem i kwalifikacjami.

Priorytet 2 dotyczy środowiska naturalnego oraz zapobiegania ryzyku, a w szczególności kwestii związanych z zagrożeniami naturalnymi i technologicznymi,

gospodarką wodną, gospodarką odpadami, różnorodnością biologiczną oraz zachowaniem dziedzictwa naturalnego, energetyką, zrównoważonym transportem, dziedzictwem kulturowym i krajobrazem.

Priorytet 3 dotyczy technicznego wsparcia dla programu (pomoc techniczna).

Programy operacyjne w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej mają charakter międzynarodowy, w którym udział biorą, co najmniej dwa państwa. Ich opracowaniem zajmują się międzynarodowe grupy robocze, składające się z przedstawicieli państw uczestniczących w danym programie. Budżet programu jest wspólny dla wszystkich państw uczestniczących w danym programie (państwa wnoszą do budżetu programu wkład EFRR + środki krajowe). Środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przekazywane są beneficjentom na zasadzie refundacji poniesionych wydatków. Ponadto każdy program wdrażany jest przez wspólne struktury zarządzające. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.7.Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005 – 2025.

Strategia Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego definiuje długofalowe cele rozwoju sektora mieszkaniowego, podstawowy katalog zasad kreowania polityki mieszkaniowej na poziomach lokalnym i centralnym, priorytety operacyjne oraz kierunki i działania rozwojowe w latach 2005-2013.

Celem strategicznym długofalowego rozwoju mieszkalnictwa jest maksymalne zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli do obecnego poziomu średniej całej UE w okresie do 2025 r., przy wykorzystaniu sposobności tkwiących w perspektywie stabilizacji demograficznej, przewidywanym wzroście gospodarczym oraz członkostwie Polski w UE.

Osiągnięcie celu strategicznego będzie przebiegało na płaszczyznach odpowiadających podstawowym obecnie deficytom cywilizacyjnym w mieszkalnictwie, wyznaczających tym samym trzy **cele szczegółowe strategii**:

- likwidacja zjawiska niedobrowolnego wspólnego zamieszkiwania,
- zbliżenie się do europejskich standardów powierzchniowych,
- likwidacja deficytów w zakresie wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje i istotna poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych.

Osiągnięcie celu strategicznego jest zadaniem wieloletnim i etapowym. Docelowymi czynnikami warunkującymi utrwalenie procesu szybkiej poprawy warunków mieszkaniowych będzie wzrost gospodarczy, rozwój rynku pracy.

Do czasu osiągnięcia tych uwarunkowań, na pierwszych etapach realizacji strategii, procesy zachodzące w mieszkalnictwie powinny wpływać na przyspieszenie i wysoką efektywność zmian gospodarczych, bazując na wzajemnych związkach zachodzących między gospodarką i rynkiem mieszkaniowym. W tym kontekście zakłada się trwałe umiejscowienie spraw mieszkaniowych w powiązanym, wewnętrznie spójnym planie rozwoju kraju.

Z punktu widzenia polityki rozwoju kraju średniookresowym celem strategii rozwoju mieszkalnictwa jest harmonizacja rozwoju rynku mieszkaniowego i rynku pracy pod kątem zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w ujęciu regionalnym i krajowym.

W tym kontekście, chociaż samo mieszkalnictwo nie podlega obecnie bezpośredniemu wsparciu z budżetu UE, istnieją już obecnie instrumenty polityki strukturalnej UE, które pośrednio mogą, w ograniczonym, co prawda zakresie, wspierać również sferę mieszkaniową. Chodzi przede wszystkim o Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, z którego środków finansowane mogą być przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy lokalnej infrastruktury technicznej oraz rewitalizacji zurbanizowanych obszarów miejskich. Lokalne projekty infrastrukturalne lub rewitalizacyjne pośrednio mogą wpływać również na poprawę stanu technicznego wyposażenia i utrzymania budynków mieszkalnych oraz ograniczać koszty pozyskania uzbrojonych gruntów pod budownictwo mieszkaniowe.

Założenia zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacyjnym odpowiadają celom stawianym w Strategii Długofalowego Rozwoju Sektora Mieszkaniowego na lata 2005-2025 w zakresie poprawy infrastruktury technicznej oraz rewitalizacji zurbanizowanych obszarów miejskich, gdzie istotnym elementem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest ich wymiar przestrzenny. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.8. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury 2004- 2013

Opracowana przez Ministerstwo Kultury Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013, ma służyć kształtowaniu polityki kulturalnej oraz rozwojowi kultury w regionach.

W ramach prac nad Narodową Strategią Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 sformułowano następujący cel strategiczny:

ZRÓWNOWAŻENIE ROZWOJU KULTURY W REGIONACH.

Cele cząstkowe to:

- wzrost efektywności zarządzania sferą kultury,
- wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury,
- zmniejszenie dysproporcji regionalnych w rozwoju kultury,
- wzrost uczestnictwa i wyrównanie szans w dostępie do szkolnictwa artystycznego, dóbr i usług kultury,
- poprawa warunków działalności artystycznej,
- efektywna promocja twórczości,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków,
- zmniejszenie luki cywilizacyjnej poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury kultury,

W ramach Strategii Rozwoju Kultury opracowywane są Narodowe Programy Kultury tj.:

- Narodowy Program Kultury „Znaki czasu”,
- Narodowy Program Kultury „Promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki”,
- Narodowy Program Kultury „Rozwój instytucji artystycznych” na lata 2004–2013,
- Narodowy Program Kultury wspierania debiutów i rozwoju szkół artystycznych „Maestria” na lata 2004–2013,
- Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004–2013,
- Narodowe Programy Kultury realizowane są poprzez podprogramy, priorytety i działania.

Działania realizowane w ramach Narodowego Programu Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” na lata 2004–2013 poprzez priorytet „Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo Kulturowe” mają na celu materialną poprawę stanu zabytków, ich adaptację i rewitalizację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Realizacja działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności regionów, a także wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym, co będzie zgodne z założeniami Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.9. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020.

Celem głównym Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Poprawa spójności wewnętrznej województwa warmińsko-mazurskiego oznacza wyrównywanie dysproporcji rozwojowych we wszystkich jego aspektach.

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w horyzoncie 2020 r. wskazuje trzy priorytety, które w szerokim rozumieniu obejmują całość zjawisk społeczno-gospodarczych włącznie z relacjami ze środowiskiem przyrodniczym. Środowisko przyrodnicze determinuje, w wielu przypadkach, zachowania przedsiębiorców, postawy społeczne, charakter i rodzaje relacji, a działalność człowieka zawsze ma wpływ na środowisko przyrodnicze.

Polityka rozwoju regionu będzie koncentrowała się na szczególnym traktowaniu priorytetów, czego wyrazem jest:

Priorytet 1 - Konkurencyjna gospodarka.

Priorytet 2 - Otwarte społeczeństwo.

Priorytet 3 - Nowoczesne sieci.

Polityka rozwoju regionu koncentruje się na szczególnym traktowaniu ww. priorytetów, czego wyrazem są określone niżej cele strategiczne.

- Wzrost konkurencyjności gospodarki.
- Wzrost aktywności społecznej.
- Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych.

Cele strategiczne są przejawem realizacji następujących celów operacyjnych:

Cele operacyjne Priorytetu: konkurencyjna gospodarka

- *Wzrost konkurencyjności firm.*
- *Wzrost liczby miejsc pracy.*
- *Skuteczny system pozyskiwania inwestorów zewnętrznych.*
- *Wspieranie systemu produkcji i promocja wytwarzanej w wysokiej, jakości.*
- *Wzrost potencjału turystycznego.*
- *Wzrost konkurencyjności usług dla starzejącego się społeczeństwa.*
- *Wzrost potencjału instytucji otoczenia biznesu.*
- *Tworzenie społeczeństwa informacyjnego.*

- *Doskonalenie administracji.*

Cele operacyjne priorytetu: Otwarte społeczeństwo

- *Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy.*
- *Różnorodna i dostępna edukacja.*
- *Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.*
- *Wysoki poziom zabezpieczenia i dostępności usług medycznych.*
- *Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego.*
- *Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego sprzyjającego integracji oraz zapobieganiu wykluczeniu społecznemu.*
- *Wzrost dostępności mieszkań.*
- *Wzrost atrakcyjności bazy sportowo-rekreacyjnej.*
- *Poprawa, jakości i ochrona środowiska.*

Cele operacyjne priorytetu: nowoczesne sieci

- *Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności.*
- *Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii.*
- *Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej.*
- *Współpraca z regionami bałtyckimi.*
- *Współpraca z pozostałymi regionami sąsiadującymi z Warmią i Mazurami.*
- *Współpraca z innymi regionami partnerskimi.*

W priorytecie Konkurencyjna gospodarka nastąpi przełamanie negatywnych tendencji rozwojowych. Nowoczesna gospodarka powinna być oparta nie tylko na wiedzy, ale również na szybkim przepływie rzetelnych informacji. Rozwój gospodarki na terenie gminy zachęci inwestorów do podejmowania działalności na ich terenie. Wyższa konkurencyjność gospodarki wpłynie korzystnie na świadczenia usług związanych ze starzejącym się społeczeństwem, a także stworzy możliwości realizacji wizji społeczeństwa informacyjnego. Miasto Suwałki w celu poprawy i rozwoju ekonomicznego prowadzi skuteczną promocję gospodarczą gminy. Dąży do dawania dobrego przykładu i pozyskiwania nauki od innych w kreowaniu pozytywnego rozwoju. Celem operacyjnym priorytetu między innymi jest tworzenie nowych obszarów rozwojowych na terenach miast i wsi ułatwiających zakładanie nowych przedsiębiorstw przez mieszkańców regionu (w tym programy rewitalizacji miast).

Wyróżnienie priorytetu Otwarte społeczeństwo wynika z tego, iż nie można mówić o konkurencyjnej gospodarce bez otwartego społeczeństwa. Społeczeństwo powinno

być otwarte na idee, innowacje, ale także na chęć kształcenia i podnoszenia kwalifikacji, podejmowania ryzyka i współpracy. Lepiej wykształceni absolwenci szybciej uzyskują pracę lub chętniej podejmują ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. Czynniki te decydują w równym stopniu o poziomie rozwoju, co konkurencyjna gospodarka. Jednocześnie wiadomo, że niechęć do kapitału obcego, do ludzi sukcesu, przyzwyczajenie do raz obranej pracy, niechęć do podnoszenia kwalifikacji, to cechy regionów stagnacyjnych, omijanych przez inwestorów, a także wyludniających się, ponieważ najbardziej wartościowe jednostki opuszczają je ze względu na brak perspektyw, przenosząc się do regionów prosperujących. Ma to szczególne znaczenie, gdy strategia kładzie nacisk m.in. na usługi związane ze starzeniem się społeczeństwa, a poczucie bezpieczeństwa wpływa na wizerunek miejscowości i regionu, który tworzą nie tylko mieszkańcy, ale również przyjezdni turyści i inwestorzy zewnętrzni. W swoich założeniach miasto ma zamiar doprowadzić do pobudzenia aktywności i mobilności zawodowej, a wzrost aktywności społecznej będzie następować m.in. poprzez uprawianie różnego rodzaju form sportu, rekreacji i kultury. Konieczne są, zatem działania inwestycyjne i organizacyjne zwiększające atrakcyjność tego typu oferty. Skutkiem wzrostu aktywności społecznej w tym zakresie będzie także poprawa stanu zdrowia społeczeństwa i zwiększenie impulsów rozwojowych dla sektora usług. Stosowanie zasady trwałego rozwoju wymaga ciągłego myślenia o środowisku przyrodniczym przez pryzmat przyszłych pokoleń. W tym celu przewidziane są działania z zakresu ochrony środowiska, powietrza oraz zachowania walorów krajobrazowych. Cele operacyjne priorytety zakładają między innymi poprawę sytuacji mieszkaniowej na Warmii i Mazurach zarówno po względem liczby i powierzchni oddawanych do użytku mieszkań, ich standardu, stosowania energooszczędnych technologii i urządzenia otoczenia miejsca zamieszkania, jak również rewitalizacji istniejących zasobów wpłynie na podniesienia, jakości życia w regionie. O dostępności mieszkań decyduje w przeważającej mierze rynek, dlatego możliwości oddziaływania są dość ograniczone. Tego typu działania muszą być wspierane na wszystkich szczeblach: krajowym, regionalnym i lokalnym.

Wyróżnienie priorytetu strategicznego Nowoczesne sieci oznacza również bardziej kompleksowe podejście do zagadnień przedsiębiorczości i relacji zależności, jakie występują w biznesie i które mają olbrzymi wpływ na efekty działania przedsiębiorstw w rozwoju regionu. Promocja przez miasto dobrych przykładów, przedsiębiorczych postaw wpływa, na jakość i charakter współpracy między instytucjami otoczenia biznesu,

światem nauki, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i samorządem terytorialnym. Ważną rolę będzie odgrywała także inicjatywa samorządów gminnych i powiatowych w progospodarczym wykorzystaniu istniejących już więzi z różnymi partnerami. Przy tego typu działaniach nie należy zapomnieć o środowisku, ponieważ skutki negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze mają często nieodwracalny charakter. Dlatego też konieczne jest realizowanie celu, który pomoże osiągnąć poprawę stanu środowiska naturalnego przy lepszej wiedzy o środowisku i pozwoli zachować je w oczekiwanym dla wszystkich stanie.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz doskonale wpisuje się w Strategię Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2020. Będzie kolejnym krokiem w wyrównaniu standardów europejskich i lepszym przykładem dostosowania polskiej gospodarki do funkcjonowania systemu gospodarczego najlepiej rozwiniętych państw świata, gdzie istotnym znaczeniem będzie przywiązywanie odpowiedniej wagi do rewitalizacji miast, czyli przenoszenia impulsów rozwojowych z metropolii w ich regionalne otoczenie, zwłaszcza obszary wiejskie. Zapewni to mieszkańcom gminy współczesne standardy obsługi ludności doprowadzając do zmniejszenia różnic społecznych i gospodarczych pomiędzy obywatelami Unii, a występujące obszary wymagające rewitalizacji oraz przebudowy dla potrzeb rozwoju gospodarczego doprowadzą do wyeliminowania patologii społecznych. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.10. Regionalny Program Operacyjny Warmia-Mazury na lata 2007-2013.

Strategiczne cele i zadania postawione przed Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury (RPO WiM) zostały przygotowane na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Krajową podstawę prawną dla opracowania, wdrażania i realizacji Programu stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658).

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013 jest „Wzrost konkurencyjności gospodarki oraz liczby i jakości powiązań sieciowych”.

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013 osiągnęte będą poprzez koncentrację przedmiotową wsparcia na realizacji konkretnych przedsięwzięć, odnoszących się do osi priorytetowych.

W ramach osi priorytetowej Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast będzie realizowany następujący cel „Wzmocnienie miast o wysokim potencjale rozwojowym, jako atrakcyjnych centrów przedsiębiorczości usług i zamieszkiwania”.

Działania skierowane będą na wyeliminowanie przyczyn i skutków degradacji obszarów oraz na ich ożywienie – aktywizację zarówno w aspekcie gospodarczym jak i społecznym. Polegać będą na kompleksowych działaniach technicznych, społecznych i ekonomicznych mających na celu przywrócenie dawnej świetności oraz zapewnienie rozwoju obszarów miejskich. Obejmować będą trzy grupy zagadnień: humanizację blokowisk, rewitalizację miast, restrukturyzację i adaptację terenów powojennych i przemysłowych. Poszczególne rodzaje terenów, na których prowadzone będą działania w ramach niniejszej osi priorytetowej, wyznaczone zostaną przez programy rewitalizacji miejskiej.

- „Humanizacja blokowisk”
- „Rewitalizacja miast”
- „Restrukturyzacja terenów powojennych i przemysłowych”

W obszarze działania „Humanizacja blokowisk” wspierane będą projekty związane z modernizacją i remontami wspólnych części budynków wielorodzinnych, zrealizowanych w przestarzałych technologiach przemysłowych z wielkiej płyty.

Dzięki działaniu „Rewitalizacja miast” wdrożone zostaną procesy, które przywrócą obszarom możliwość sprawnego działania poprzez zmianę struktury terenów, przywrócenie i umieszczenie nowych funkcji, a przede wszystkim aktywizację tej przestrzeni i ich jakościowej zmianie. Rewitalizacja (w szczególności centrów miast i zabytkowych dzielnic) realizowana będzie w jej trzech wymiarach: przestrzennym, społecznym i gospodarczym.

W ramach trzeciego działania „Restrukturyzacja terenów powojennych i przemysłowych” wspierane będą projekty zwiększające atrakcyjność gospodarczą i inwestycyjną tych terenów, dotyczące ich zagospodarowania i wprowadzenia nowych funkcji gospodarczych i społecznych.

Miasta stanowią żywy organizm, podlegający stałym przemianom. Niektóre obszary tracą swoje funkcje (np. tereny i budynki użytkowane kiedyś przez wojsko czy upadłe obecnie zakłady przemysłowe), powstają nowe dzielnice mieszkaniowe ze

specyficznymi problemami, inne natomiast ulegają degradacji ze względów technicznych i ekonomicznych. Degradacja techniczna dotyczy przede wszystkim dzielnic bloków mieszkaniowych, powstałych w latach 70-tych i 80-tych ubiegłego wieku. Budowane w przestarzałych technologiach wielkiej płyty budynki wymagają pilnej ingerencji.

Uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze, ludnościowe w RPO WiM na lata 2007 – 2013 wskazują, że miasta mają istotne znaczenie dla otaczających je układów lokalnych i dysponują w większości wysokimi walorami turystycznymi. Wymagają one jednak wsparcia rozwoju infrastruktury komunalnej, rozwoju przedsiębiorczości oraz rewitalizacji, zwłaszcza terenów powojсковych i przemysłowych. Niezbędne jest także porządkowanie zagospodarowania i wyposażenia terenów bloków zabudowy mieszkaniowej i działania na rzecz poprawy stanu technicznego budynków.

Struktura jakościowa i wiekowa zasobów mieszkaniowych wskazuje na konieczność pilnej rewaloryzacji i rewitalizacji, zwłaszcza w zakresie humanizacji zabudowy z wielkiej płyty oraz modernizacji (z zachowaniem walorów historyczno-architektonicznych) najstarszych budynków.

Kultura jest istotnym elementem rozwoju społeczeństwa, a jej odpowiednie wykorzystanie może być także ważnym czynnikiem ekonomicznym. Silniejszego wsparcia wymaga baza materialna instytucji kultury, zwłaszcza o zasięgu ponadlokalnym. Ochrona dziedzictwa kulturowego nie odpowiada standardom nowoczesności, konieczne są inwestycje w tym zakresie, łącznie z rewitalizacją centrów miast, mających niejednokrotnie średniowieczny układ urbanistyczny.

W dużych skupiskach ludności, powstają problemy i napięcia społeczne. Tworzą się one zwłaszcza wśród młodzieży, tzw. grupy zagrożone wykluczeniem środowiskowym. Powstanie infrastruktury kulturalnej, sportowej, informatycznej, terapeutyczno-poradniczej i opiekuńczej na osiedlach zapoczątkuje proces zmiany tych niekorzystnych postaw młodzieży.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz jest zgodny z Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007 – 2013, wpisuje się w cele osi priorytetowej *„Wzmocnienie miast o wysokim potencjale rozwojowym jako atrakcyjnych centrów przedsiębiorczości, usług i zamieszkiwania”*. Wydatki na realizację przedsięwzięć są należycie zaplanowane na rewitalizację obszarów miejskich oraz opracowane przez odpowiednie jednostki samorządowe, obejmują okres planowania 2007-2013. Lokalny Program Rewitalizacji zawiera kompleksowe rozwiązania w sferze

przestrzennej, społecznej i gospodarczej oraz jest wynikiem szerokich konsultacji i konsensusu społecznego. Realizacja działań w mieście Suwałki wpłynie bezpośrednio na wzrost potencjału gospodarczego, atrakcyjność inwestycyjną, przedsiębiorczość oraz poprawi, jakość życia w regionie. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.11. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011 - 2014

Nadrzędnym strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego. Realizacja tego celu osiągana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne (w tym wdrażanie postanowień Traktatu Akcesyjnego) oraz tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska. Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji z Programem Ochrony Środowiska przejawia się w punkcie: ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski oraz ochrona klimatu. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.12. Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Warmińsko-Mazurskim do roku 2015.

Opracowany dokument stanowi rozwinięcie celu strategicznego – Bogactwo dziedzictwa i kultury regionu istotnym czynnikiem rozwoju społeczno - gospodarczego, określonego, jako jeden z ośmiu priorytetowych obszarów Strategii Rozwoju Kultury w województwie warmińsko-mazurskim.

W strategii rozwoju kultury zawarte są trzy główne obszary, dla których określone zostały cele szczegółowe.

- Obszar: Ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Obszar: Organizacja i prowadzenie działalności kulturalnej.
- Obszar: Komunikacja społeczna, środki masowego przekazu w kulturze.

Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Kultury przejawia się w obszarze: Ochrona dziedzictwa kulturowego,

Cel szczegółowy:

- Prawidłowe warunki ochrony dziedzictwa regionalnego.

Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.13. Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Opracowany dokument stanowi rozwinięcie celu strategicznego – Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu, określonego, jako jeden z dwóch priorytetowych celów Strategii rozwoju turystyki w województwie warmińsko-mazurskim.

W strategii rozwoju kultury zawarte są dwa główne cele strategiczne:

Cel: Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce.

Cel: Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu.

Zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji ze Strategią Rozwoju Turystyki przejawia się w celu: Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu. Dla dokumentu została opracowana strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.

3.14. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Podstawę prawną opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią:

- a) uchwała nr VII/58/2011 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 16 czerwca 2011 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Susz,
- b) ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zmianami),

- c) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Opracowanie stanowi zmianę przyjętego uchwała Nr XVI/153/2000 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 15 czerwca 2000 r. i zmienionego uchwała Nr XLVI/281/2010 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 9 września 2010 r. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Suwałki.

UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Zakładany rozwój przestrzenny gminy jest kontynuacją ustaleń przyjętych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Suwałki z 2000 r. i z 2010 r., z uwzględnieniem obowiązujących obecnie przepisów, w tym ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, oraz ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego z 2002 r. Zakładany rozwój gminy opiera się na uwarunkowaniach środowiskowych i społeczno-gospodarczych oraz pełnionych przez gminę funkcjach i obejmuje następujące cele:

- ✓ wielofunkcyjny rozwój miasta i wsi oraz poprawę warunków życia mieszkańców,
- ✓ rozbudowę infrastruktury technicznej i modernizację układu komunikacyjnego,
- ✓ tworzenie przyjaznych warunków dla lokalizacji nowych inwestycji i miejsc pracy,
- ✓ właściwe wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej i rozwój otoczenia rolnictwa, w tym przetwórstwa rolno-spożywczego,
- ✓ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe,
- ✓ zwiększanie powierzchni leśnej oraz innych terenów zielonych,
- ✓ ochronę obszarów cennych przyrodniczo i ich wykorzystanie do promocji gminy,
- ✓ ochronę i rewitalizację zabytków i ich wykorzystanie do promocji gminy,
- ✓ rozwój turystyki i rekreacji oraz bazy hotelarsko-gastronomicznej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania nie jest aktem prawa miejscowego. Cele przyjęte w Studium będą uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, sporządzanych zgodnie z ustaleniami Studium i stanowiących podstawę do wydawania decyzji administracyjnych, w tym w szczególności pozwoleń na budowę.

1. Synteza uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy.

Uwarunkowania zewnętrzne wynikają przede wszystkim z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego, zgodnie

z którym miasto Susz pełni funkcje lokalnego ośrodka rozwoju. Plan zagospodarowania województwa określa ponadto zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Zadania te dotyczą przede wszystkim komunikacji i infrastruktury technicznej (w tym modernizacji magistralnej linii kolejowej Warszawa – Gdańsk), jak również ochrony środowiska naturalnego powiązanej z rozwojem turystyki.

Uwarunkowania przestrzenne wynikają przede wszystkim ze struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, na która składa się dominacja ośrodka miejskiego w sieci osadniczej, zarówno pod względem liczby mieszkańców jak i infrastruktury społecznej – oświaty, kultury, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji, a ponadto widoczne w samym mieście nałożenie się po roku 1945 nowej struktury funkcjonalnej na stara strukturę przestrzenną.

Uwarunkowania związane ze środowiskiem naturalnym wynikają przede wszystkim z form ochrony przyrody, w tym m.in. rezerwatów przyrody, parku krajobrazowego, obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000, a także ze stanu środowiska, w tym stanu czystości rzek i jezior oraz występowania nielegalnych składowisk odpadów.

Uwarunkowania związane ze środowiskiem kulturowym wynikają przede wszystkim z dziedzictwa kulturowego gminy, w tym zabytkowego układu urbanistycznego miasta Susz i jego stref ochrony konserwatorskiej, a także dawnych rezydencji pruskiego ziemiaństwa na terenach wiejskich. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze wynikają przede wszystkim ze struktury demograficznej gminy, w tym względnie dużego przyrostu naturalnego niwelowanego przez dużą skalę migracji, oraz z możliwości rozwoju gospodarczego, w tym dużego potencjału dla rozwoju turystyki i branży hotelarsko-gastronomicznej.

Uwarunkowania komunikacyjno-infrastrukturalne wynikają przede wszystkim ze stanu sieci komunikacyjnej gminy, w tym dróg gminnych, powiatowych i 135 wojewódzkich, a także ze stanu sieci infrastruktury technicznej, w tym prowadzonych inwestycji w zakresie wodociągów i kanalizacji.

2. Synteza kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kierunki rozwoju przestrzennego obejmują wydzielenie trzech grup stref struktury przestrzennej gminy – stref zurbanizowanych, rolno-przyrodniczych oraz przyrodniczych. Dla każdej z nich zostały wskazane dopuszczalne przeznaczenia terenów, wyznaczając pierwszą grupę pod zabudowę, w tym pod mieszkalnictwo i nowe inwestycje. Ponadto określone zostały parametry zabudowy i zagospodarowania terenów (wysokość, udział

powierzchni biologicznie czynnej), a także wyznaczone tereny wyłączone z zabudowy i pełniące funkcje ekologiczno-rekreacyjne oraz przestrzenie publiczne i obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego obejmują ograniczenia obowiązujące na obszarach cennych przyrodniczo objętych ochroną, a także zasady kształtowania środowiska, w tym zalesień gruntów niższych klas i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Kierunki ochrony środowiska kulturowego obejmują ograniczenia obowiązujące względem obiektów wpisanych do rejestru zabytków i w strefach ochrony konserwatorskiej, a także wytyczne ochrony innych obiektów zabytkowych.

Kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej obejmują zasady rozbudowy i modernizacji układu drogowego, w tym przebudowy drogi wojewódzkiej Ława – Kwidzyn, modernizacji pozostałych ważniejszych dróg w gminie oraz modernizacji linii kolejowej Warszawa – Gdańsk, a także modernizacji i rozbudowy sieci infrastruktury technicznej, w tym zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków.

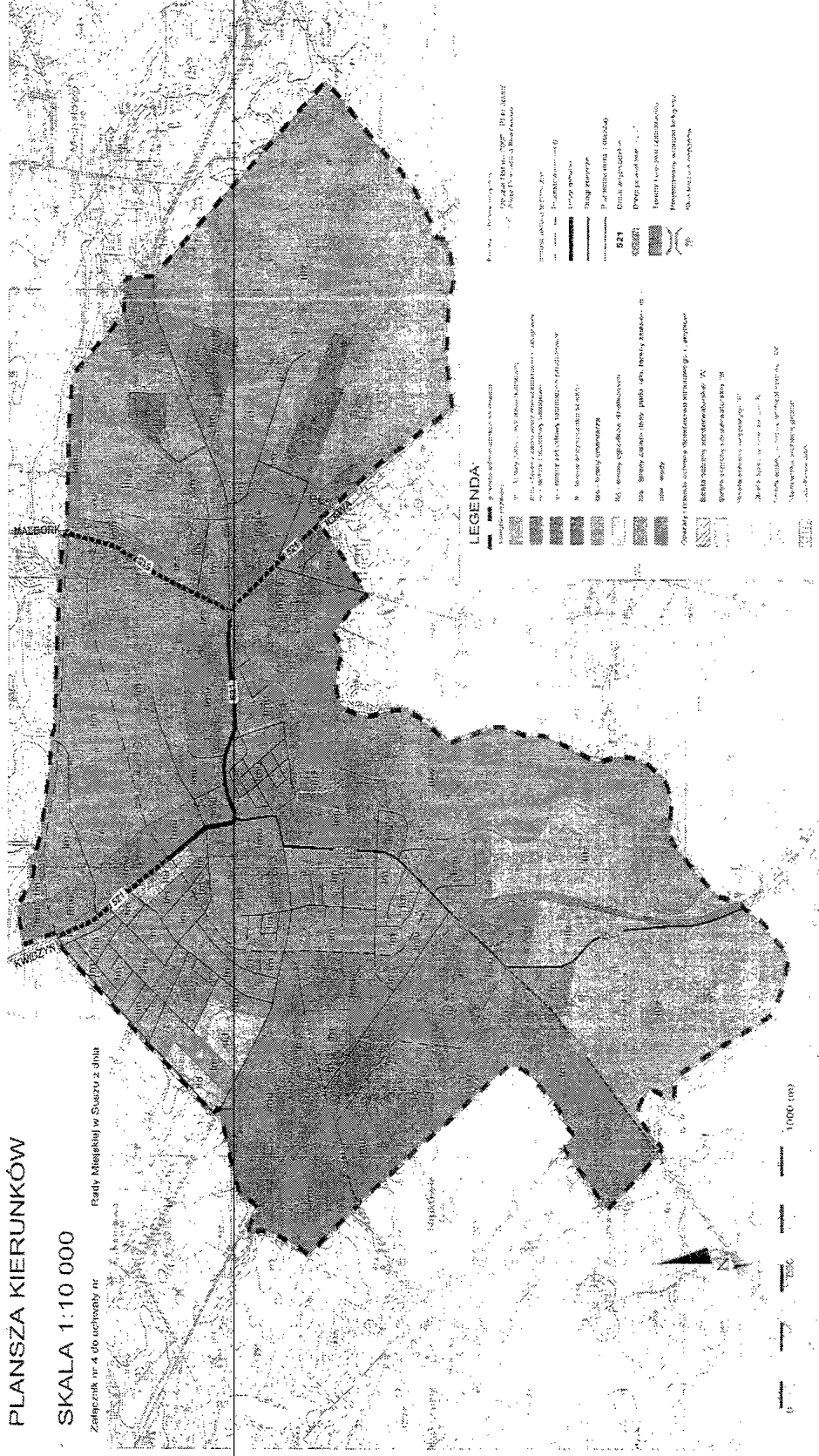
Mapa 4. Plansza Kierunków

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA SUWAŁK
PLANSZA KIERUNKÓW

SKALA 1:10 000

Załącznik nr 4 do uchwały nr

Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia

4. Podstawowe założenia przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

4.1. Wyznaczenie granic obszarów zdegradowanych (rewitalizacji) i uzasadnienie określenia granic zdegradowanego obszaru.

4.1.1. Metodologia sposobu uzyskania i wyznaczania obszarów zdegradowanych.

Zgodnie z Wytycznymi Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji obszary przeznaczone do rewitalizacji muszą spełniać przynajmniej dwa kryteria określające problemy społeczno – gospodarcze spośród zaproponowanych:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niekorzystne trendy demograficzne,
- niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania skolaryzacji,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń;
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska;
- niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej;
- wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców;
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego;
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych w Suszu według powyższych czynników rodzi kłopoty związane z udokumentowaniem wstępnych hipotez, ponieważ nie są prowadzone oddzielne statystyki dla danych dzielnic lub ulic, które przełożone mogą zostać na wskaźniki ilościowe. W związku z tym wstępna analiza geograficzna miasta mająca na celu wyodrębnienie obszarów przeznaczonych do rewitalizacji została przygotowana w oparciu o wyniki zogniskowanego wywiadu grupowego. Udział wzięły w nim osoby, które z racji pełnionych funkcji, pracy zawodowej i doświadczenia posiadają szeroką wiedzę na temat problemów społeczno – gospodarczych miasta Susz.

Jest to dość popularna metoda pozyskiwania badań jakościowych. Badanie pozwoliło wytyczyć obszary zagrożone w mieście według określonych wskaźników. W badaniu wzięli udział:

- Pan Mirosław Malinowski – KP Susz
- Pani Agnieszka Zielińska – Publiczne Gimnazjum Susz

- Pan Stanisław Przednik – Urząd Pracy Susz
- Pan Józef Zbigniew Kołeczek – ZUK Zarząd Nieruchomości
- Pan Bolesław Niemkiewicz – Prezes ZUK
- Pani Małgorzata Podogrodzka – UM Susz
- Pan Zdzisław Tur – UM Susz
- Pan Rużkiewicz – UM susz
- Pan Włodzimierz Karpiak – MGOPS Susz
- Pan Tomasz Pacan – UM Susz
- Pan Jan Włodarski – UM Susz
- Pan Rafał Młodawski UM Susz
- Pani Jadwiga Lichaczewska – UM Susz
- Pani Anna Bonkowska – UM Susz
- Pan Marcin Mądry – UM Susz

Badanie zostało przeprowadzone przez przeszkolonego moderatora dysponującego odpowiednią wiedzą socjologiczną.

Uczestnicy spotkania fokusowego to osoby związane z Suszem od lat. Osoby te, spotykając się, na co dzień w pracy zawodowej z problemami mieszkańców, znają bardzo dobrze tematykę społeczną i potrafią wskazać najbardziej newralgiczne rejony miasta, wymagające interwencji z zewnątrz. Znają dobrze środowisko lokalne i jego problemy, dzięki temu w trakcie rozmów pozyskane zostały informacje w szerokim kontekście wykraczającym poza wiedzę płynącą z doświadczenia zawodowego. W ten sposób udało się wytyczyć obszary zdegradowane oraz stworzyć podstawy merytoryczne do dalszych analiz związanych z rewitalizacją miasta (badania ilościowe przeprowadzone w formie ankiet z pytaniami zamkniętymi i otwartymi oraz analiza danych statystycznych).

Osoby, które wzięły udział w badaniu wskazały na następujące ulice:

Jako miejsca najbardziej nieatrakcyjne do zamieszkania w Suszu ze względu na duże natężenie ruchu samochodowego: ul. Prabucka, ul. Piastowska, ul. Kajki, ul. Ławska, ul. Słowiańska, ul. Wybickiego.

Jako miejsca zamieszkane przez rodziny uboższe, wielodzietne lub mieszkające w szczególnie trudnych warunkach: ul. Koszarowa, ul. Bałtycka, ul. Prabucka, ul. Piastowska, ul. Mickiewicza, ul. Korczaka, ul. Puławskiego, ul. Prusa.

Jako miejsce zamieszkania rodzin dotkniętych patologią społeczną: ul. Koszarowa, ul. Bałtycka, ul. Prabucka, ul. Piastowska, ul. Mickiewicza, ul. Korczaka, ul. Puławskiego, ul. Prusa, ul. Podmurze, ul. Wodna, ul. Szewska.

Jako miejsca spotkań miejscowych wandalii, osób spożywających alkohol: ul. Wybickiego, ul. Piastowska, ul. Prabucka, Stare Miasto, ul. Słowiańska, ul. Parkowa, Aleja wokół Jeziora.

Jako miejsca szczególnie niebezpieczne ze względu na częste interwencje policji: ul. Wybickiego, ul. Piastowska, ul. Prabucka, ul. Stare Miasto, ul. Słowiańska, ul. Parkowa, Aleja wokół Jeziora.

Jako miejsca szczególnie zaniedbane, o niskim poziomie wartości zasobu mieszkaniowego, przy których stan techniczny budynków wymaga natychmiastowej interwencji oraz miejsce gdzie występuje wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców: ul. Kajki, ul. Piastowska, ul. Prabucka, ul. Bałtycka, ul. Koszarowa, ul. Słowiańska, Stare Miasto.

Jako miejsce ze szczególnie wysokim stopniem degradacji środowiska naturalnego: Jezioro, ul. Leśna, ul. Piastowska, ul. Ławska.

Jako niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej: Jezioro, ul. Krótka, ul. Szewska, Os. Brzostowe, ul. Korczaka, ul. Kajki.

Jako miejsce o niskim poziomie wydajności energetycznej budynków: ul. Kajki, ul. Piastowska, ul. Prabucka, ul. Bałtycka, Os. Brzostowe, ul. Mickiewicza.

Jako miejsca zamieszkania osób bezrobotnych oraz bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych: ul. Koszarowa, ul. Ławska, ul. Podmurze, ul. Bałtycka, ul. Krótka, ul. Szewska, ul. Prabucka, ul. Mickiewicza, ul. Korczaka, ul. Piastowska, ul. Prusa, ul. Leśna, Os. Brzostowe, ul. P. Skargi, ul. Pułaskiego, ul. Słowiańska.

Na podstawie powyższych informacji zostały wstępnie wydzielone dwa zdegradowane obszary miasta wymagające wsparcia z zewnątrz, których zgodność z wytycznymi dla Lokalnych Programów Rewitalizacji ukazują obiektywne wskaźniki.

I obszar projektu rewitalizacji obejmuje:

Ulicę Koszarową, Mickiewicza wraz z całą ulicą Piastowską, ul. Wybickiego, jezioro Suskie, Osiedle Korczaka i ul. Dworcową.

II obszar projektu rewitalizacji obejmuje:

Osiedle Brzostowe z przylegającą ulicą Słowiańską, ul. Prabucka do ul. Wiejska, ul. Św. Floriana, ul. Kajki do ul. Prabuckiej. Ponadto Stare Miasto (ulica: Bałtycka,

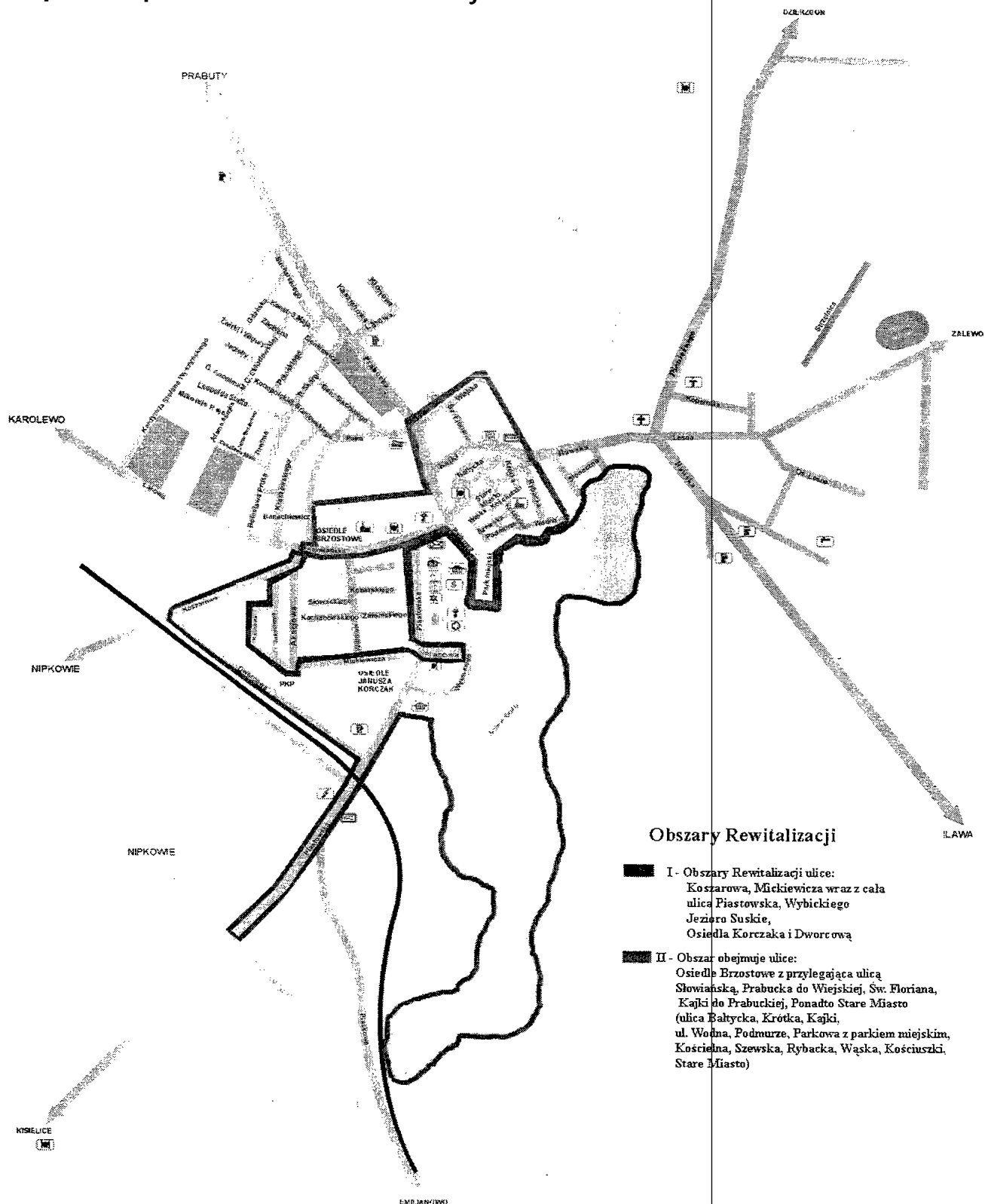

Krótką, Kajki, ul. Wodna, Podmurze, Parkowa z parkiem miejskim, Kościelna, Szewska, Rybacka, Wąska, Kościuszki, Stare Miasto).

Mapa 5. Mapa obszarów rewitalizowanych

4.1.2. Charakterystyka obszarów rewitalizacji.

4.1.2.1. I obszar projektu rewitalizacji:

Pierwszym terenem, który zostanie objęty program rewitalizacji są ulice: Koszarowa, Mickiewicza wraz z całą ulicą Piastowską, ul. Wybickiego, jezioro Suskie, osiedle Korczaka i ul. Dworcowa. Obszar ten zlokalizowany jest przy jeziorze Suskim i przylegającego do niego parku miejskiego wraz z pobliskimi ulicami, ograniczony od zachodu i południa ulicami Koszarową, Dworcową i Piastowską, od wschodu okala jezioro Suskie, a od północy ulicą Piastowską, Mickiewicza z przylegającym osiedlem Korczaka. Ma on ogromne znaczenie społeczne dla mieszkańców. Obszar ten charakteryzuje się niskim wskaźnikiem prowadzenia działalności gospodarczej, niskim poziomem wydajności energetycznej budynków. Z analizy przeprowadzonej na podstawie danych statystycznych, z wywiadu zogniskowanego i ankiet wynika, że obszar ten charakteryzuje się także wysokim poziomem ubóstwa i wykluczenia, długotrwałym bezrobociem, niekorzystnymi trendami demograficznymi oraz wysokim poziomem degradacji środowiska naturalnego. Głównym jego obiektem jest jezioro Suskie z przyległym do niego parkiem miejskim. Jezioro Suskie położone w mieście jest zbiornikiem odwadnianym do rzeki Liwy. Jezioro ma wydłużony kształt na kierunku północ-południe, a w jego otoczeniu spory udział mają tereny zurbanizowane. Jezioro było obciążone przez wiele lat ściekami miejskimi, co negatywnie wpłynęło na stan jego czystości. Stan wody w jeziorze Suskim jest na niskim poziomie. Woda jest zanieczyszczona różnymi odpadami, wymaga oczyszczenia, stwarza zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców, następuje częściowa degradacja środowiska. Na naprawę tej sytuacji składają się inwestycje w sieć kanalizacji sanitarnej, a także budowa kolektorów deszczowych w celu wyeliminowania przelewu ścieków do jeziora w okresie większych opadów. Ulice wokół jeziora Suskiego oraz przylegającego terenu są częściowo wyposażone w infrastrukturę techniczną: sieć sanitarną, sieć wodociagową. Na obszarze rewitalizowanym znajdują się także obiekty użyteczności publicznej tj: Urząd Miejski, Ośrodek Zdrowia, Pogotowie Ratunkowe, Apteka, Policja, Bank, Urząd Pracy, Poczta, Gimnazjum, Szkoła Podstawowa. W tym dystrykcie znajdują się także budynki z udziałem gminy, budynki ze 100% udziałem Gminy oraz budynki znajdujące się w zasobach prywatnych, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych oraz stacja PKP i infrastruktura. Największym problemem w sferze przestrzennej w ramach tego terenu jest infrastruktura techniczna, wymagające zagospodarowania puste

przestrzenie brzegów jeziora Suskiego. W ramach rewitalizacji I obszaru niezbędne staje się zagospodarowanie plaży miejskiej wraz z utworzeniem ogrodu rodzinnego oraz budową ścieżki dydaktycznej na jeziorze Suskim. Istnieje, co prawda miejsce rekreacji dla dzieci wyposażone w huśtawki, zjeżdżalnie i karuzelę, ale stan techniczny urządzeń jest nie najlepszy, część urządzeń jest zniszczona, przerdzewiała i może stwarzać zagrożenie dla dzieci z miasta i okolicznych miejscowości przyjeżdżających na różnego rodzaju imprezy plenerowe. Przy tego typu inwestycjach niezbędne staje się stworzenie odpowiednich miejsc postojowych i parkingowych dla mieszkańców oraz przyjezdnych turystów. Aby zadbać o odpowiednie bezpieczeństwo miasta, rozbudowy wymaga także istniejący system monitoringu.

Główne problemy:

- zdegradowana funkcja wypoczynkowa i rekreacyjna dla mieszkańców,
- zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców ze względu na zły stan techniczny znajdującej się wyposażenia i istniejącej przestarzałej infrastruktury,
- brak odpowiedniego miejsca do odpoczynku dla społeczności lokalnej oraz turystów,
- brak ścieżek dydaktycznych,

Obszar I Rewitalizacji położony jest na powierzchni 100,5896 ha. Zamieszkuje tu 1769 mieszkańców, co stanowi 30,19% udziału ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności

w mieście.

Tab. 29. Podstawowe dane I Obszaru Rewitalizacji.

Wyszczególnienie	Powierzchnia obszaru w ha	Liczba ludności na wyznaczonym obszarze w 2011r.	% udział ludności obszaru do ogólnej ludności w mieście
Obszar I Rewitalizacji	100,5896	1769	30,19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Suszu

Wyznaczony do rewitalizacji obszar spełnia kryteria określone w art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., które dotyczą obszarów miejskich. Kryteria oraz mierzalne wskaźniki obszaru zdegradowanego zostały odniesione do wartości bazowych uwzględnionych w załączniku nr 2 Wytocznych Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji (wersja z dnia 12.01.2010 r.).

I Obszar rewitalizacji charakteryzują budynki zróżnicowane pod względem wieku. Z uwagi na brak dokumentacji, dla niektórych budynków trudno jest określić rok budowy,

z pewnością jednak są to budynki „starej daty” i widnieją one na planach i dokumentach miasta przed 1980 rokiem. Jedynie budynek na ul. Mickiewicza 22 został wybudowany w roku 2011. Problemy tego obszaru są typowe dla budynków mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz wspólnotowych osiedli mieszkaniowych. W celu podniesienia społecznego statusu oraz uniknięcia społecznej izolacji, koniecznością staje się renowacja części wspólnych budynków wielorodzinnych oraz remont budynku szkoły podstawowej, która nie była odnawiana od lat. Z uwagi na niskie zasoby gminy budynki te do tej pory nie mogły zostać odnowione.

W celu zobrazowania terenu została przedstawiona poniższa tabela, która zawiera wykaz budynków mieszkalnych, zlokalizowanych na obszarze przewidzianym do rewitalizacji wraz z okresem ich budowy.

Tab. 30. Wykaz budynków mieszkalnych zlokalizowanych na I Obszarze Rewitalizacji.

LP.	Lokalizacja (ulica)	nr	Rok budowy budynku	Budynek w zasobach
1	Dworcowa	5	przed 1980	PKP
2	Dworcowa	3	przed 1980	Prywatny
3	Dworcowa	2	przed 1980	Prywatny
4	Dworcowa	4A	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa
5	Dworcowa	1	przed 1980	PKP
6	Koszarowa	13	1925	WM
7	Koszarowa	13A	1925	WM
8	Koszarowa	13B	1925	WM
9	Koszarowa	15	1925	WM
10	Koszarowa	17	1925	WM
11	Koszarowa	17A	1925	Gmina
12	Koszarowa	15A	1935	WM
13	Koszarowa	15B	1935	WM
14	Koszarowa	15C	1935	WM
15	Mickiewicza	8	1920	Prywatny
16	Mickiewicza	14	1922	Prywatny
17	Mickiewicza	5	1974	Prywatny
18	Mickiewicza	17	1977	WM

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

19	Mickiewicza	19	1985		Prywatny
20	Mickiewicza	22	2011		WM
21	Mickiewicza	3	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
22	Mickiewicza	4	przed 1980		Prywatny
23	Mickiewicza	6	przed 1980		Prywatny
24	Mickiewicza	10	przed 1980		Prywatny
25	Mickiewicza	15	przed 1980		Prywatny
26	Mickiewicza	12	przed 1980		Prywatny
27	Osiedle J. Korczaka	5	1975		WM
28	Osiedle J. Korczaka	4	1981	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
29	Osiedle J. Korczaka	8	1986	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
30	Osiedle J. Korczaka	12	1991	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
31	Osiedle J. Korczaka	3	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
32	Osiedle J. Korczaka	13	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
33	Osiedle J. Korczaka	6	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
34	Osiedle J. Korczaka	11	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
35	Osiedle J. Korczaka	2	przed 1980	Spółdzielnia Mieszkaniowa	
36	Piastowska	13	1900		WM
37	Piastowska	19	1910		WM
38	Piastowska	19A	1910		WM
39	Piastowska	19B	1910		WM
40	Piastowska	34	1920		WM
41	Piastowska	40	1920		WM
42	Piastowska	6	1925		WM
43	Piastowska	41	1925		Gmina
44	Piastowska	10	1930		Prywatny
45	Piastowska	12	1930		Prywatny
46	Piastowska	29B	1930		Prywatny
47	Piastowska	8	1936		Prywatny
48	Piastowska	29	1936		Prywatny
49	Piastowska	29A	1936		Prywatny
50	Piastowska	4	1963		WM
51	Piastowska	17	1963		WM

52	Piastowska	18	przed 1980	Prywatny
53	Piastowska	15	przed 1980	Prywatny
54	Piastowska	24	przed 1980	Prywatny
55	Piastowska	25	przed 1980	Prywatny
56	Piastowska	25	przed 1980	Prywatny
57	Piastowska	27	przed 1980	WM
58	Piastowska	33	przed 1980	Prywatny
59	Piastowska	40B	przed 1980	Prywatny
60	Wybickiego	4	przed 1980	Prywatny
61	Wybickiego	10	przed 1980	Gmina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta w Suszu.

I Obszar rewitalizacji charakteryzuje się *niskim poziomem wydajności energetycznej budynków*, które jest kryterium wyznaczania obszarów zdegradowanych. Kryterium to odnosi się do wskaźnika wydajności energetycznej budynków, gdzie brany jest pod uwagę udział budynków sprzed roku 1990 i dodatkowo dla budynków powstałych w latach 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych, powyżej 20% w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Na I obszarze rewitalizacji, liczba budynków sprzed roku 1990 wynosi 59 z 61 budynków, co stanowi 96,72% budynków znajdujących się na tym obszarze. Natomiast udział budynków sprzed roku 1990 w stosunku do wszystkich budynków w mieście Susz stanowi 76,68%. Dodatkowo liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w okresie 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych na terenie Obszaru I wynosi 3. Natomiast w Suszu w tym okresie powstało 13 budynków wielorodzinnych, dla których nie było przeprowadzonych żadnych prac termomodernizacyjnych. Zgodnie z wytycznymi, które zostały określone w Załączniku nr 2: Wytycznych Instytucji Zarządzającej w zakresie opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacyjnych, udział tych budynków powinien stanowić powyżej 20% w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

Tab.31. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków I Obszaru Rewitalizacji

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków sprzed roku 1990.	Liczba budynków sprzed roku 1990 do ogólnej liczby budynków w %.
Obszar I Rewitalizacji	61	59	96,72%
Susz	686	526	76,68%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Tab. 32. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków I Obszaru Rewitalizacji.

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w latach 1980 - 1990	Liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w latach 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych	Liczba budynków powstałych w latach 1980 - 1990 do liczby budynków powstałych w latach 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych w %.
Obszar I Rewitalizacja	3	3	100%
Susz	13	13	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Z danych GUS w 2010 roku na terenie miasta Susz zarejestrowanych było 535 podmiotów gospodarki narodowej, natomiast na I Obszarze rewitalizacji zarejestrowanych jest 91 podmiotów gospodarczych. Zatem I Obszar rewitalizacji spełnia kryterium obszaru zdegradowanego dla działań związanych z „Niskim wskaźnikiem prowadzenia działalności gospodarczej”. Kryterium to jest mierzone wskaźnikiem „Liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców obszaru”. Dla wyznaczonego obszaru wskaźnik ten wynosi 51,44 podmiotów na 1000 mieszkańców obszaru i jest zdecydowanie niższy od wskaźnika określonego dla Susza, który wynosi 91,30 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców miasta. Dane te przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 33. Kryterium niskiego wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej.

Wyszczególnienie	Liczba ludności w 2011r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2011 r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2011 r. na 1000 osób.
I Obszar Rewitalizacji	1769	91	51,44
Susz	5860	535	91,30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

4.1.2.2. II obszar projektu rewitalizacji.

Drugi obszar rewitalizacji obejmuje osiedle Brzostowe z przyległą ulicą Słowiańską, Prabucką aż do Wiejskiej, Św. Floriana, Kajki do Prabuckiej, ponadto Stare Miasto (ulica Bałtycka, Krótka, Kajki, ul. Wodna, Podmurze, Parkowa z parkiem miejskim, Kościelna, Szewska, Rybacka, Wąska, Kościuszki, Stare Miasto).

Opisywany obszar jest ścisłym centrum miasta, które stanowi miejsce reprezentacyjne, jednak stan techniczny okalających rynek budynków wymaga poprawy infrastrukturalnej, przebudowy istniejących ciągów komunikacyjnych na obszarze Starego Miasta. Obszar ten graniczy od wschodu i południa parkiem miejskim i przyległym do niego jeziorem Suskim od strony ulicy Podmurnej i Wodnej, od północy ul. Wiejską, natomiast strona zachodnia ograniczona jest Osiedlem Brzostowym. Obszar ten charakteryzuje się wysokim stopniem ubóstwa i wykluczenia społecznego, wysokim poziomem przestępczości i wykroczeń, długotrwałym bezrobociem, niskim poziomem wydajności energetycznej budynków oraz wysokim stopniem degradacji środowiska naturalnego.

O charakterze tego miejsca przesądzają budynki starsze, które wymagają gruntownego remontu. Dotychczasowe prace inwestycyjne miały raczej znaczenie kosmetyczne, dlatego koniecznym staje się renowacja części wspólnych budynków znajdujących się w II obszarze rewitalizacji. Problem techniczny stanowi także zabudowa na ul. Bałtyckiej. Jest to budynek „starego młyna”, którego estetyka pozostawia wiele do życzenia – szary, ponury elewacja wymaga renowacji podobnie jak stolarka okienna i drzwiowa. W ramach rewitalizacji budynek ten zostałby zaadaptowany na cele turystyczne i kulturalno - społeczne. Niestety mieszkańcy tych ulic nie wykazują dbałości o czystość i estetykę obiektów, są gorzej sytuowani finansowo, często dotknięci ubóstwem, długotrwałym bezrobociem i patologiami społecznymi. Aby przywrócić dawną świetność tego terenu niezbędnym staje się przebudowa istniejącego systemu komunikacyjnego, który przyczyni się do poprawy warunków komunikacyjnych w układzie przestrzennym, zasadniczą uwagę należy zwrócić także na przebudowę istniejącej sieci infrastruktury technicznej poprzez przebudowę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej, która przyczyni się do poprawy, jakości wody oraz uwagi wymaga także renowacja terenów zielonych w obrębie Starego Miasta. W celu stworzenia odpowiedniego bezpieczeństwa tego obszaru oraz w celu uniknięcia dewastacji istniejącej i przyszłej infrastruktury, terenów zielonych, trawników, itd. konieczna staje się rozbudowa istniejącego systemu monitoringu oraz przebudowa oświetlenia w obrębie Starego Miasta. W celu stworzenia ładu przestrzennego oraz miejsca odpoczynku dla mieszkańców i turystów niezbędne staje się zagospodarowanie terenu grodziska. Zagospodarowanie tego terenu wpłynie na ochronę walorów, atrakcyjność miasta oraz dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnej budowie oświetlenia małej architektury oraz oznakowania miejsca, jako zabytku

archeologicznego. Zmian w strefie przestrzennej wymaga także zagospodarowanie parku nad jeziorem Suskim oraz w drugim etapie zagospodarowanie placu po spalonym MGOK, poprzez zmianę przestrzeni publicznej, społecznej i ożywienie terenu. Budowa amfiteatru letniego, alejek parkowych, oświetlenia parkowego oraz miejsc dla publiczności stworzy atrakcyjne warunki do spotkań i korzystania z różnego rodzaju organizowanych w mieście imprez kulturalnych. W tej chwili jest to miejsce spotkań „marginesu”. Z uwagi na brak odpowiedniego oświetlenia, monitoringu i zagospodarowania mieszkańcy boją się wieczorami przechodzić przez park.

W obrębie Rynku Miejskiego zawiera się przede wszystkim niewykorzystany potencjał gospodarczy i reprezentacyjny miasta. Na tym terenie skupiają się główne obiekty dziedzictwa kulturowego (kościół parafialny p.w. św. Rozalii przy ul. Słowiańskiej oraz Sanktuarium pod wezwaniem św. Antoniego Padewskiego przy ul. Kościelnej) oraz obiekty użyteczności publicznej (Apteka, Bary, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej). W tym dystrykcie znajdują się budynki z udziałem gminy oraz budynki ze 100% udziałem gminy, a także wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe i budynki w zasobach prywatnych. Dzięki nakładom inwestycyjnym można podnieść rangę tego dystryktu. Przywracając świetność obiektom, budynkom o wartości architektonicznej z adaptacją na cele społeczne poprzez utworzenie Centrum Przedsiębiorczości podniesiemy atrakcyjność inwestycyjną miasta. Dzięki temu centrum stopniowo odzyska swoją wartość jak również walory reprezentacyjne, co przyciągnie turystów i stworzy nowe możliwości dla promocji i rozwoju gminy.

Obszar ten stanowi teren o największym potencjale rekreacyjnym miasta, jednak ze względu na brak kompleksowych nakładów inwestycyjnych wymaga zagospodarowania i poprawy infrastruktury technicznej i rekreacyjnej. Niewątpliwie walory przyrodnicze stracą na znaczeniu, ponieważ w opinii większości mieszkańców Susza park jest miejscem mało bezpiecznym. Park miejski stał się ulubionym miejscem spotkań lokalnej chuliganerii. Park miejski poprzez zagospodarowanie pustych przestrzeni może odzyskać swoje znaczenie rekreacyjne i stać się ponownie chlubą Susza, w chwili obecnej w parku utwardzona jest tylko część ścieżek. Jeśli restauracja będzie prowadzona kompleksowo i jeśli uda się wygospodarować fundusze na systematyczne zabiegi pielęgnacyjne park może stać się wymarzonym miejscem odpoczynku dla mieszkańców i turystów. Działania w tym kierunku przyczynią się do większej aktywności społecznej oraz niewątpliwie będą służyły wzrostowi bezpieczeństwa na terenie ogólnodostępnym dla każdego chcącego odpocząć.

Nie można jednak nie dostrzegać starań władz miasta o utrzymanie ścisłego centrum w czystości. Na miarę możliwości finansowych teren jest stosunkowo zadbane.

Główne problemy:

- brak bezpieczeństwa - miejsce spotkań „marginesu”,
- patologie społeczne,
- brak oświetlenia Starego Miasta,
- brak zagospodarowania parku nad jeziorem,
- brak systemu monitoringu,
- brak odpowiedniej infrastruktury technicznej,
- brak odpowiedniego systemu komunikacji,
- brak miejsc postojowych i parkingów,
- niszcząca substancja mieszkaniowa, niedostateczny stan techniczny budynków,
- niewykorzystany potencjał gospodarczy, historyczny i kulturowy.

II Obszar rewitalizacji położony jest na powierzchni 18,3998 ha. Na tym obszarze zamieszkuje 1673 mieszkańców, co stanowi 28,55 % wszystkich mieszkańców Susza.

Tab.34. Podstawowe dane Obszaru II Rewitalizacji

Wyszczególnienie	Powierzchnia obszaru w ha	Liczba ludności na wyznaczonym obszarze w 2011 r.	% udział ludności obszaru do ogólnej ludności w mieście
II Obszar Rewitalizacji	18,3998	1673	28,55

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Wyznaczony do rewitalizacji obszar spełnia kryteria określone w art. 47 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r., które dotyczą obszarów miejskich. Kryteria oraz mierzalne wskaźniki obszaru zdegradowanego zostały odniesione do wartości bazowych uwzględnionych w załączniku nr 2 Wytycznych Instytucji Zarządzającej do opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji (wersja z dnia 12.01.2010 r.).

Obszar II rewitalizacji charakteryzują budynki zróżnicowane pod względem wieku. Z uwagi na brak dokumentacji dla niektórych budynków trudno jest określić rok budowy, z pewnością jednak są to budynki „starej daty” i widnieją one na planach i dokumentach miasta przed 1980 rokiem. Z pośród nich można wyróżnić jedynie trzy budynki, które zostały wybudowane po roku 1990. Problemy tego obszaru są typowe dla budynków mieszkalnictwa jednorodzinnego oraz wspólnotowych osiedli mieszkaniowych. W celu podniesienia społecznego statusu obszaru II rewitalizacji oraz uniknięcia społecznej izolacji, koniecznością staje się przywrócenie centrum miasta stanu reprezentacyjnego

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

poprzez gruntowny remont budynków starszych, części wspólnych budynków wielorodzinnych, które przesądzają o charakterze tej dzielnicy. II Obszar rewitalizacji wymaga zagospodarowanie pustych przestrzeni, które przyczyniłyby się do aktywności społecznej, ograniczyłyby patologie społeczne oraz służyłyby wzrostowi bezpieczeństwa i przewróceniu dawnej świetności reprezentacyjnego centrum.

W celu zobrazowania zabudowy wokół obszaru II została przedstawiona poniższa tabela, która przedstawia wykaz budynków mieszkalnych wraz z okresem ich budowy, które zlokalizowane są na obszarze przewidzianym do rewitalizacji.

Tab.35. Wykaz budynków mieszkalnych zlokalizowanych na Obszarze II Rewitalizacji

LP.	Lokalizacja (ulica)	nr	Rok budowy budynku	Budynek w zasobach
1	Bałtycka	3	1915	WM
2	Bałtycka	4	1910	WM
3	Bałtycka	5	przed 1980	Gmina
4	Bałtycka	7	1998	WM
5	Bałtycka	13	1900	WM
6	Bałtycka	15	1910	WM
7	Bałtycka	17	1902	WM
8	Bałtycka	19	przed 1980	WM
9	Kajki	1	1925	WM
10	Kajki	3	1925	WM
11	Kajki	4	1910	WM
12	Kajki	8	przed 1980	Prywatny
13	Kajki	10	przed 1980	Prywatny
14	Kościelna	4	1905	Parafia Rzymsko-Katolicka
15	Kościelna	6	przed 1980	Parafia Rzymsko-Katolicka
16	Kościelna	8	przed 1980	Prywatny
17	Kościuszki	3	przed 1980	Prywatny
18	Krótką	2	1890	Gmina
19	Os. Brzostowe	1	przed 1980	Prywatny
20	Os. Brzostowe	2	przed 1980	Prywatny
21	Os. Brzostowe	3	przed 1980	Prywatny

22	Os. Brzostowe	4	przed 1980	Prywatny
23	Os. Brzostowe	5	przed 1980	Prywatny
24	Os. Brzostowe	6	przed 1980	Prywatny
25	Os. Brzostowe	7	przed 1980	Prywatny
26	Os. Brzostowe	8	przed 1980	Prywatny
27	Os. Brzostowe	9	przed 1980	Prywatny
28	Os. Brzostowe	10	przed 1980	Prywatny
29	Os. Brzostowe	11	przed 1980	Prywatny
30	Os. Brzostowe	12	przed 1980	Prywatny
31	Os. Brzostowe	13	przed 1980	Prywatny
32	Os. Brzostowe	14	przed 1980	Prywatny
33	Os. Brzostowe	15	przed 1980	Prywatny
34	Os. Brzostowe	16	1983	Prywatny
35	Os. Brzostowe	17	1983	Prywatny
36	Os. Brzostowe	18	1983	Prywatny
37	Parkowa	1	przed 1980	WM
38	Parkowa	2	Przed 1980	Prywatny
39	Podmurze	2	1895	Gmina
40	Podmurze	4	1895	Gmina
41	Podmurze	6	1895	Parafia
42	Podmurze	8	przed 1980	Prywatny
43	Podmurze	10	przed 1980	Parafia
44	Prabucka	5	1925	Gmina
45	Prabucka	6	1925	WM
46	Prabucka	7	1920	WM
47	Prabucka	9	1959	Prywatny
48	Prabucka	11	1892	Prywatny
49	Prabucka	12	przed 1980	Prywatny
50	Prabucka	13	przed 1980	Prywatny
51	Prabucka	14	przed 1980	Prywatny
52	Prabucka	15	1900	WM
53	Prabucka	16	przed 1980	Prywatny
54	Prabucka	18	przed 1980	Prywatny

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

55	Prabucka	19	1933	Prywatny
56	Prabucka	19	przed 1980	Prywatny
57	Prabucka	20	1925	Prywatny
58	Prabucka	21	1934	Prywatny
59	Prabucka	23	przed 1980	Prywatny
60	Prabucka	19A	1933	Prywatny
61	Prabucka	22A	przed 1980	Prywatny
62	Prabucka	22B	1969	Prywatny
63	Rybacka	11	2004	Prywatny
64	Słowiańska	2	przed 1980	Prywatny
65	Słowiańska	4	przed 1980	Prywatny
66	Słowiańska	5	przed 1980	Prywatny
67	Słowiańska	6	przed 1980	Prywatny
68	Słowiańska	7	1974	Prywatny
69	Słowiańska	8	przed 1980	Prywatny
70	Słowiańska	9	przed 1980	Gmina
71	Słowiańska	10	1897	Prywatny
72	Słowiańska	11	1900	WM
73	Słowiańska	12	1900	Prywatny
74	Słowiańska	14	1900	WM
75	Słowiańska	15	1900	Prywatny
76	Słowiańska	16	1900	WM
77	Słowiańska	17	1904	Prywatny
78	Słowiańska	19	przed 1980	Prywatny
79	Słowiańska	20	1905	WM
80	Słowiańska	21	przed 1980	Prywatny
81	Słowiańska	22	1905	Prywatny
82	Słowiańska	23	przed 1980	Prywatny
83	Słowiańska	25	1900	Prywatny
84	Słowiańska	27	1900	WM
85	Słowiańska	28	1905	WM
86	Słowiańska	32	1900	Gmina
87	Słowiańska	34	przed 1980	WM

88	Słowiańska	12A	przed 1980	WM
89	Słowiańska	2a	1980	Prywatny
90	Słowiańska	2b	BD	Prywatny
91	Słowiańska	34A	1905	WM
92	Stare Miasto	1	1920	WM
93	Stare Miasto	10	1920	Prywatny
94	Stare Miasto	14	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
95	Stare Miasto	15	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
96	Stare Miasto	16	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
97	Stare Miasto	17	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
98	Stare Miasto	18	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
99	Stare Miasto	19	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
100	Stare Miasto	20	przed 1980	Prywatny (mieszkalno-użytkowy)
101	Szewska	4	1980	Gmina
102	Św. Floriana	2	1930	WM
103	Św. Floriana	3	1930	WM
104	Św. Floriana	4	przed 1980	Prywatny
105	Św. Floriana	5	1930	WM
106	Św. Floriana	6	przed 1980	Prywatny
107	Św. Floriana	7	1930	WM
108	Św. Floriana	8	przed 1980	Prywatny
109	Św. Floriana	9	1930	WM
110	Św. Floriana	11	1910	WM
111	Wąska	5	przed 1980	Prywatny
112	Wąska	7	przed 1980	Prywatny
113	Wąska	9	przed 1980	Prywatny
114	Wąska	11	przed 1980	Prywatny
115	Wąska	13	przed 1980	Prywatny
116	Wiejska	2	1980	Gmina
117	Wiejska	4	2011	Prywatny

118	Wiejska	6	przed 1980	Prywatny
119	Wodna	1	1920	Gmina
120	Wodna	3	przed 1980	Prywatny
121	Wodna	4	przed 1980	Prywatny
122	Wodna	6	przed 1980	Gmina
123	Wodna	3a	przed 1980	Gmina

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu

II Obszar rewitalizacji charakteryzuje się *niskim poziomem wydajności energetycznej budynków*, które jest kryterium wyznaczania obszarów zdegradowanych. Kryterium to odnosi się do wskaźnika wydajności energetycznej budynków, gdzie brany jest pod uwagę udział budynków sprzed roku 1990 i dodatkowo dla budynków powstałych w latach 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych, powyżej 20% w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Na obszarze I – Rynek Miasta, liczba budynków sprzed roku 1990 wynosi 120 z 123 budynków, co stanowi 97,56% budynków znajdujących się na tym obszarze. Natomiast udział budynków sprzed roku 1990 w stosunku do wszystkich budynków w mieście Susz stanowi 76,68%. Dodatkowo liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w okresie 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych na terenie Obszaru I wynosi 6, co stanowi 46,15 % w ogólnej liczbie 13 budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w tym okresie w Suszu, dla których nie było przeprowadzonych żadnych prac termomodernizacyjnych. Zgodnie z wytycznymi, które zostały określone w Załączniku nr 2: Wytycznych Instytucji Zarządzającej w zakresie opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacyjnych, udział tych budynków powinien stanowić powyżej 20% w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Dane zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tab. 36. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków II Obszaru Rewitalizacji.

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba budynków sprzed roku 1990.	Liczba budynków sprzed roku 1990 do ogólnej liczby budynków w %.
II Obszar Rewitalizacji	123	120	97,56%
Susz	686	526	76,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Tab. 37. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków Obszaru II Rewitalizacji.

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w latach 1980 - 1990	Liczba budynków mieszkalnych wielorodzinnych powstałych w latach 1980 – 1990 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych	Liczba budynków powstałych w latach 1980 - 1990 do liczby budynków powstałych w latach 1980 – 19980 bez jakichkolwiek prac termomodernizacyjnych w %.
Obszar II Rewitalizacji	6	6	100%
Susz	13	13	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

Z analiz przeprowadzonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu wynika, że obszar objęty rewitalizacją jest zagrożony ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Na 559 osób korzystających z pomocy społecznej w Suszu (zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz. U. Nr 64, poz. 596, z późn. zm.), aż 226 osób zamieszkuje II obszar rewitalizacji i otrzymuje zasiłki z pomocy społecznej. Zgodnie z kryterium „Wysokiego poziomu ubóstwa i wykluczenia” dla wyznaczonych obszarów zdegradowanych w miastach wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru wynosi 135,09 osób na 1000 mieszkańców. Natomiast w skali miasta Susz wskaźnik ten wynosi 102,22 osób na 1000 mieszkańców, co świadczy to o tym, że Obszar II charakteryzuje sytuacja ubóstwa zdecydowanie gorsza, niż średnia dla Susza. Dane dotyczące tego kryterium zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tab. 38. Kryterium wysokiego ubóstwa i wykluczenia II Obszaru Rewitalizacji.

Wyszczególnienie	Liczba ludności w 2011 r.	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej.	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności.
II Obszar Rewitalizacji	1673	226	135,09
Susz	5860	599	102,22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Suszu.

4.1.3. Analiza wyników badań ankietowych, „Jakość życia mieszkańców Susza”.

Uzupełnieniem diagnozy społeczno – gospodarczej miasta Susz jest analiza wyniku badań kwestionariuszowych dotyczących, jakości życia mieszkańców. Wysoka, jakość życia mieszkańców jest nadrzędnym celem zrównoważonego rozwoju każdej gminy. W literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji, jakości życia, co w konsekwencji

stwarza możliwość wieloaspektowego ujęcia problemu. Mnogość tych definicji wynika najprawdopodobniej z faktu, że jakość życia jest pojęciem interdyscyplinarnym, którym zajmują się badacze z zakresu medycyny, psychologii, socjologii, filozofii oraz ekonomii społecznej. W związku z tym, jakość życia w zależności od zakresu i celów badania mierzona jest za pomocą wskaźników obiektywnych (np. PKB *per capita*, wskaźnik rozwodów, stopa bezrobocia, poziom zanieczyszczenie środowiska itp.) lub subiektywnych. Na potrzeby niniejszego opracowania, jakość życia została zdefiniowana, jako poczucie zadowolenia i satysfakcji z własnego życia w oparciu o subiektywne wskaźniki takie jak: stan zdrowia i jakość opieki zdrowotnej, sytuacja rodzinna, sytuacja materialna, warunki mieszkaniowe, poczucie bezpieczeństwa, formy spędzania czasu wolnego oraz poziom zadowolenia z infrastruktury miejskiej. Wysoki stopień dostępności dóbr zabezpieczających podstawowe potrzeby (np. opieka medyczna, bezpieczeństwo) oraz umożliwiających rozwój osobisty powoduje, że odczuwa się wysoki poziom, jakości życia. Natomiast brak takich możliwości sprawia, że poczucie, jakości życia obniża się.

Celem niniejszego badania była identyfikacja czynników, które negatywnie wpływają na subiektywną percepcję życia mieszkańców Susza oraz identyfikacja najbardziej pożądanых działań, które będą sprzyjały poczuciu satysfakcji z życia Suszan.

Schemat doboru próby badawczej na potrzeby badania przedstawia poniższa tabela:

Poziom ufności (stopień prawdopodobieństwa)	0.95
Wielkość populacji miasta	5000
Szacowana wielkość frakcji	0,5
Błąd maksymalny (margines błędu)	0,1
Wielkość próby (minimalna)	94
Wielkość próby przyjęta w badaniu	97

Wielkość próby jest zawsze funkcją, która przede wszystkim zależy od przyjętego poziomu ufności, marginesu błędu, a także od rozkładu w próbie i w mniejszym stopniu od wielkości badanej populacji. Interpretując przedstawiony schemat doboru naszej próby stwierdzamy, że zalecaną wielkością próby badawczej jest liczba, co najmniej 94 mieszkańców Susza. Wówczas to możemy stwierdzić, analizując odpowiedzi na pytania ankiety i wyciągając dalsze wnioski, jak również formułując hipotezy, że są one uprawdopodobnione, w 95% czyli, że można z prawdopodobieństwem 95% przenieść wnioski z próby na całą populację mieszkańców Susza, ale jednocześnie tylko i wyłącznie przy założeniu, że wyciągane wnioski i formułowane hipotezy mogą zawsze

odbiegać od rzeczywistości, o +/- 10%, bo tyle właśnie wynosi nasz zaakceptowany a priori margines błędu statystycznego.

Przeprowadzone na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta badanie, jakości życia ma charakter sondażowy ze względu na aspekty finansowe. Celem opracowania niniejszego dokumentu jest wytyczenie obszarów rewitalizacji zgodnie z wytycznymi oraz określenie zakresu prac rewitalizacyjnych. Badanie, jakości życia stanowi jedynie dopełnienie analizy społecznej Susza. Badanie to przeprowadzono w sposób generujący jak najmniejsze koszty stosując technikę przechwytywania respondentów. Uzyskane w ten sposób wyniki są rodzajem sondażu opinii i nie mogą być uznawane za w pełni reprezentatywne nie mniej jednak stanowią one cenne źródło informacji dotyczących, jakości życia mieszkańców.

Wyniki badań uzyskano za pomocą wywiadu kwestionariuszowego (rozdystrybuowano ok 300 ankiet). Ankieta została udostępniona wszystkim zainteresowanym na stronie Urzędu Miejskiego. Była również dystrybuowana przez pracowników jednostek miejskich takich jak szkoła, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, Suski Ośrodek Kultury oraz przez wolontariuszy z Centrum Wolontariatu. Ponadto została bezpośrednio wysłana do największych pracodawców Susza. W wyniku badania pozyskano 97 wypełnionych kwestionariuszy.

Analiza wyników została usystematyzowana w następujących kategoriach:

1. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego respondentów.
2. Subiektywna ocena własnego stanu zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.
3. Subiektywna percepcja sytuacji materialnej oraz warunków mieszkaniowych respondentów.
4. Formy spędzania czasu wolnego mieszkańców Susza.
5. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

4.1.3.1. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego respondentów.

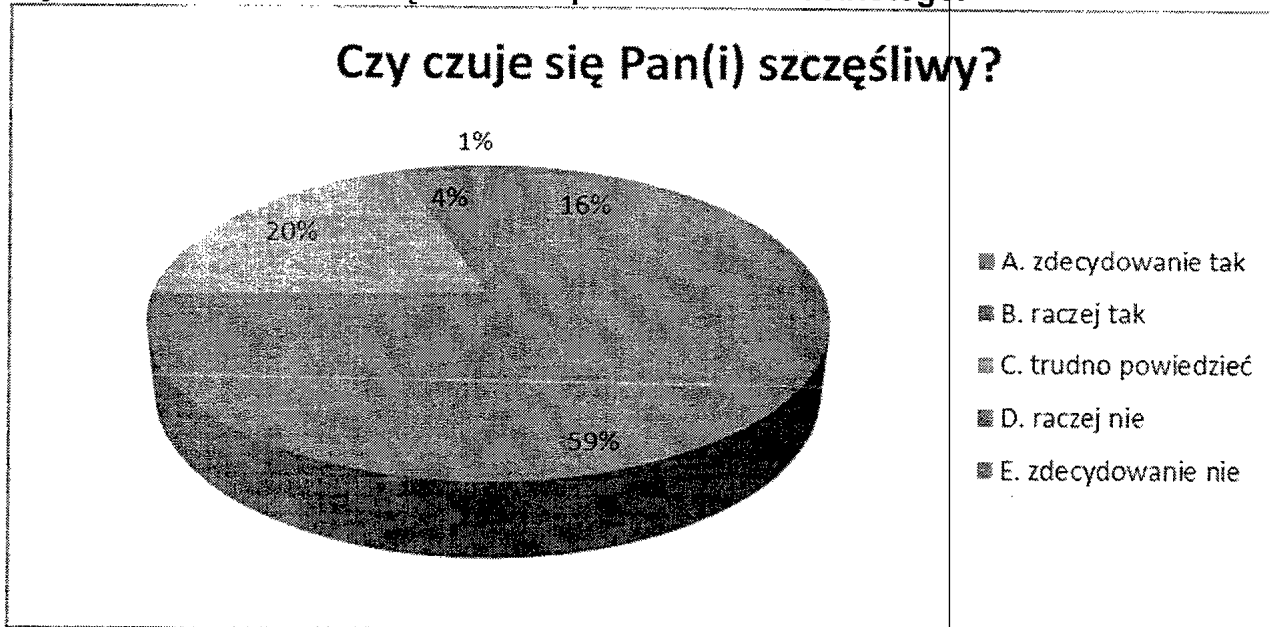
Zdecydowana większość respondentów deklaruje, że jest szczęśliwa (niemal 60% odpowiedzi). Są to jednak deklaracje umiarkowane ponieważ na pytanie: „Czy jest Pan(i) szczęśliwy(a)” respondenci wybierali przeważnie odpowiedź „raczej tak”, odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło 16% mieszkańców. Jednocześnie jedna piąta ankietowanych wykazała ambiwalentne, a 5% respondentów uważa, że nie są

szczęśliwi. Zdecydowana większość respondentów ma w swoim otoczeniu ludzi, na których może liczyć w trudnych chwilach. Z reguły są to członkowie najbliższej rodziny.

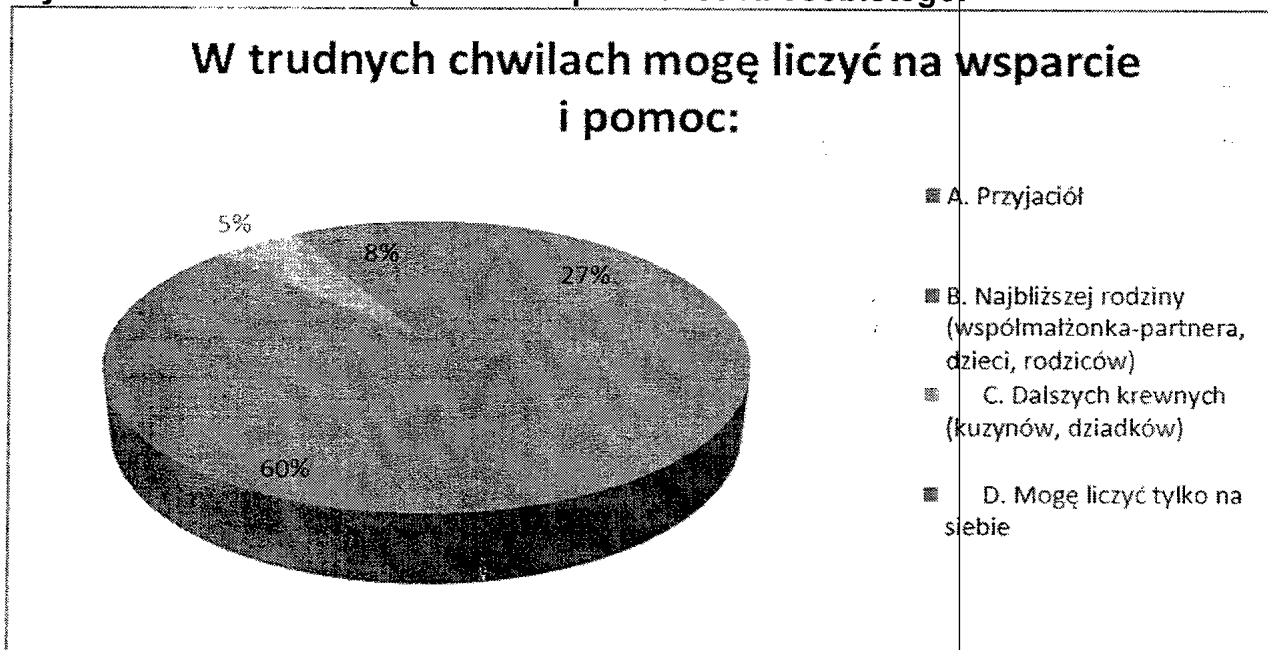
Wykres 8. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Rodzina jest głównym źródłem szczęścia a dom rodzinny jest gwarantem bezpieczeństwa osobistego dla większości ankietowanych. Zdecydowana większość respondentów (niemal 60%) na pytanie „Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z życia rodzinnego” wybrała odpowiedź „tak – jestem dumny(a) z mojej rodziny”. Około jedna czwarta ankietowanych wybrała odpowiedź „raczej tak – mieliśmy przejściowe kłopoty, z którymi sobie poradziliśmy”. Do poważnych problemów rodzinnych przyznało się 2% respondentów.

Wykres 9. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

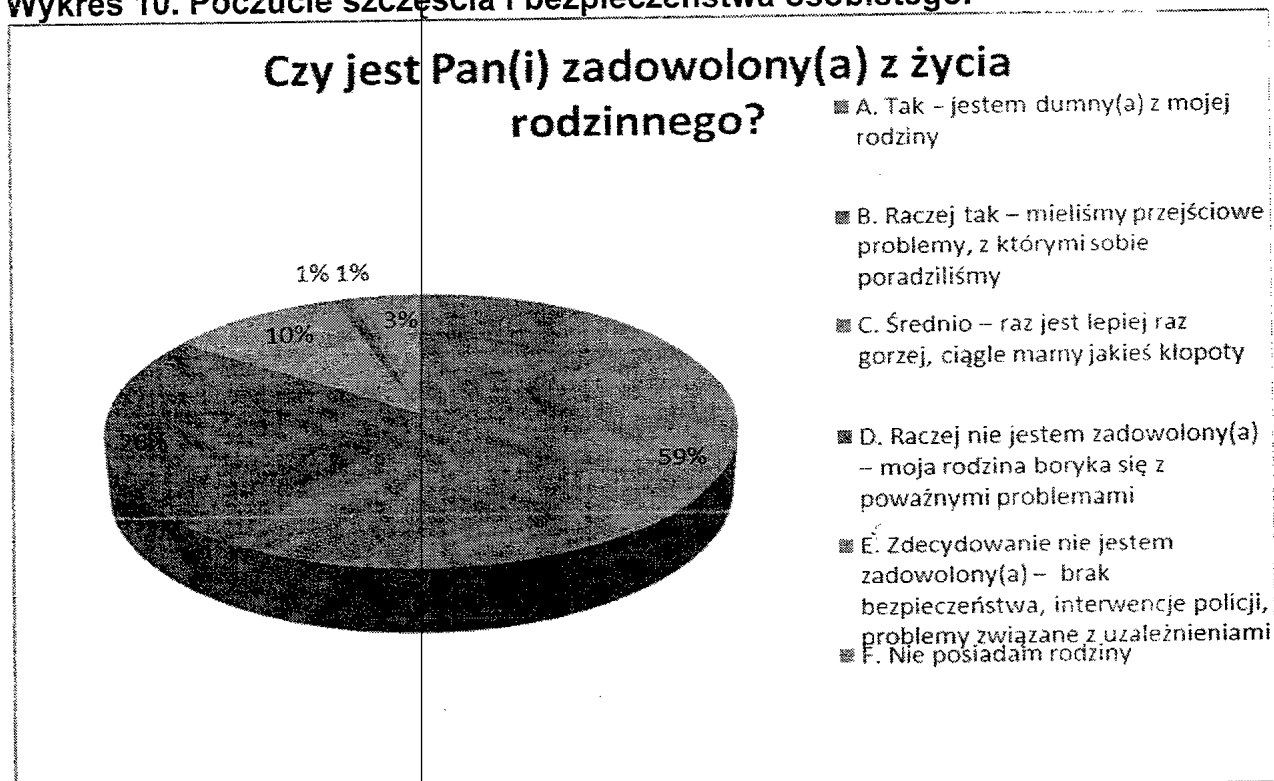

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 10. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

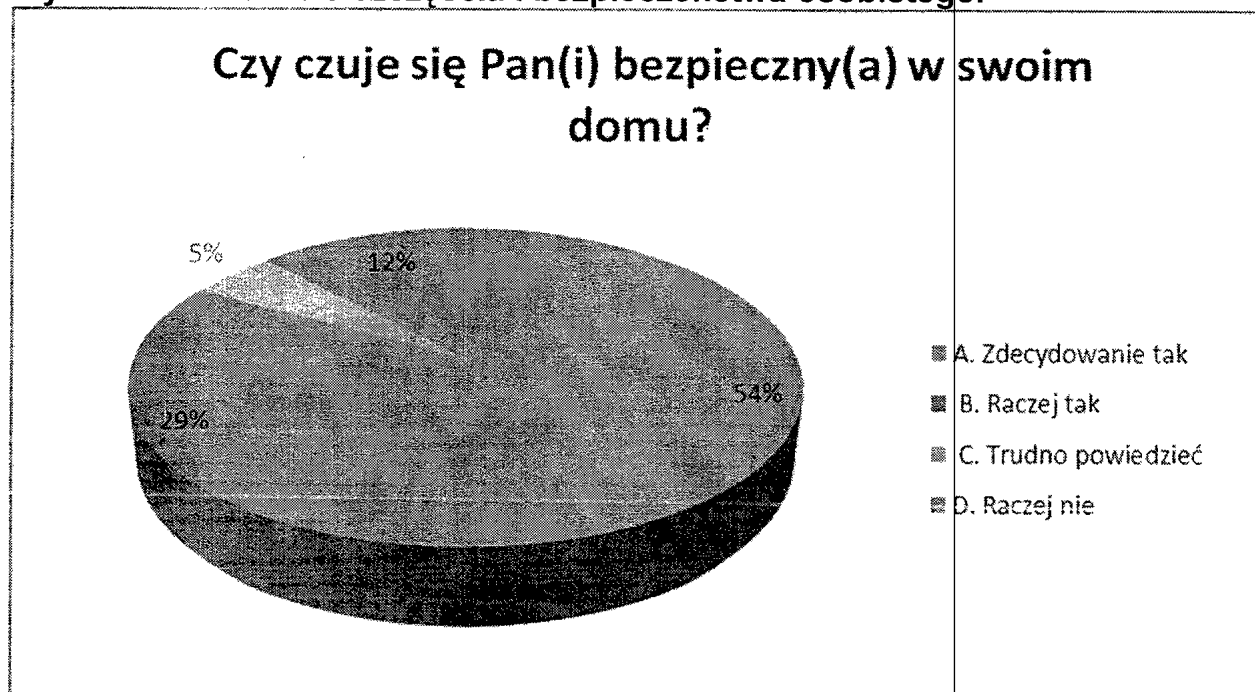

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Niemal wszyscy mieszkańcy Susza, którzy wzięli udział w badaniu przyznają, że w swoim domu czują się bezpiecznie (odpowiedzi „tak” i „raczej tak” stanowią łącznie 83% odpowiedzi). Różnice w tych odpowiedziach możemy dostrzec różnicując respondentów ze względu na miejsce zamieszkania. Odsetek respondentów czujących się bezpiecznie w swoich domach jest najwyższy poza obszarem rewitalizacji. Jednocześnie wśród osób nieczujących się bezpiecznie we własnym domu najwięcej było osób zamieszkujących obszary rewitalizacji. Niższy wskaźnik subiektywnego poczucia bezpieczeństwa potwierdzają także odpowiedzi na pytanie o poczucie szczęścia – odpowiedzi „raczej nie jestem szczęśliwy” oraz „zdecydowanie nie jestem szczęśliwy” pochodzą przede wszystkim właśnie z obszarów rewitalizacji.

Wykres 11. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

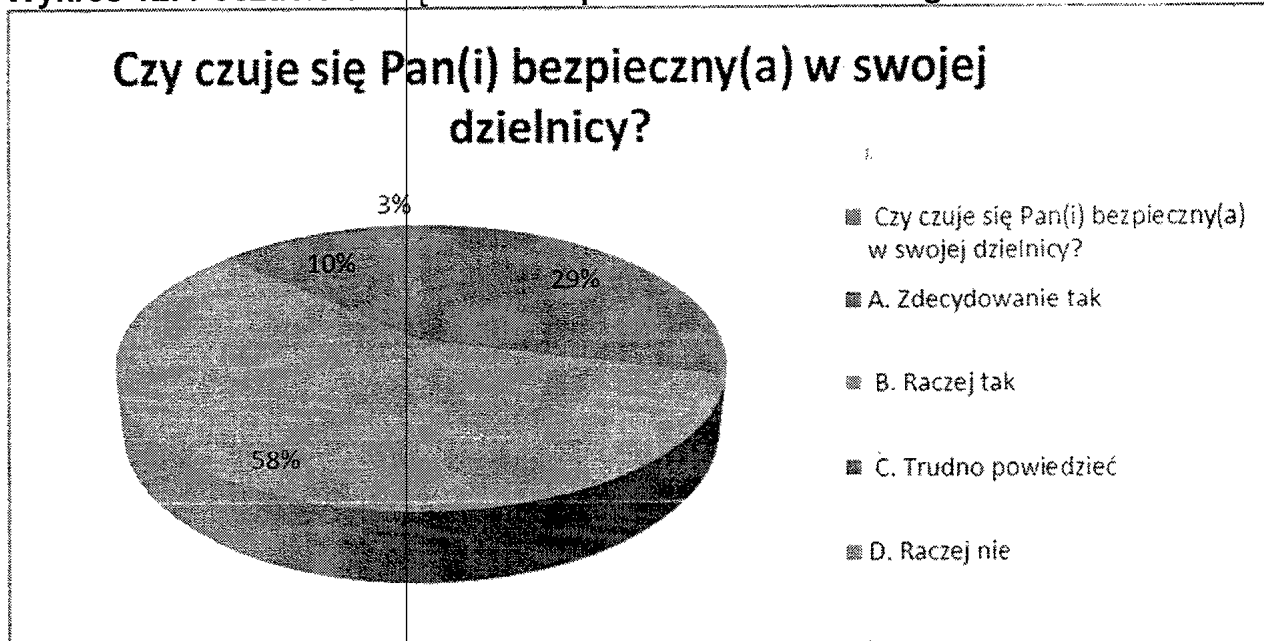
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Podobnie przedstawiają się odpowiedzi na pytanie o poczucie bezpieczeństwa w dzielnicy zamieszkania. Przy czym wskazane odpowiedzi są bardziej umiarkowane. Największy odsetek osób odpowiedziało, że „raczej” czują się bezpieczni, podczas gdy w pytaniu o bezpieczeństwo we własnym domu respondenci wybierali najczęściej odpowiedź „zdecydowanie tak”. Analizując te wyniki pod kątem miejsca zamieszkania respondentów widzimy taką samą tendencję, przy czym odpowiedzi „zdecydowanie nie czuję się bezpiecznie w mojej dzielnicy” udzielili tylko respondenci zamieszkujący obszary rewitalizacji.

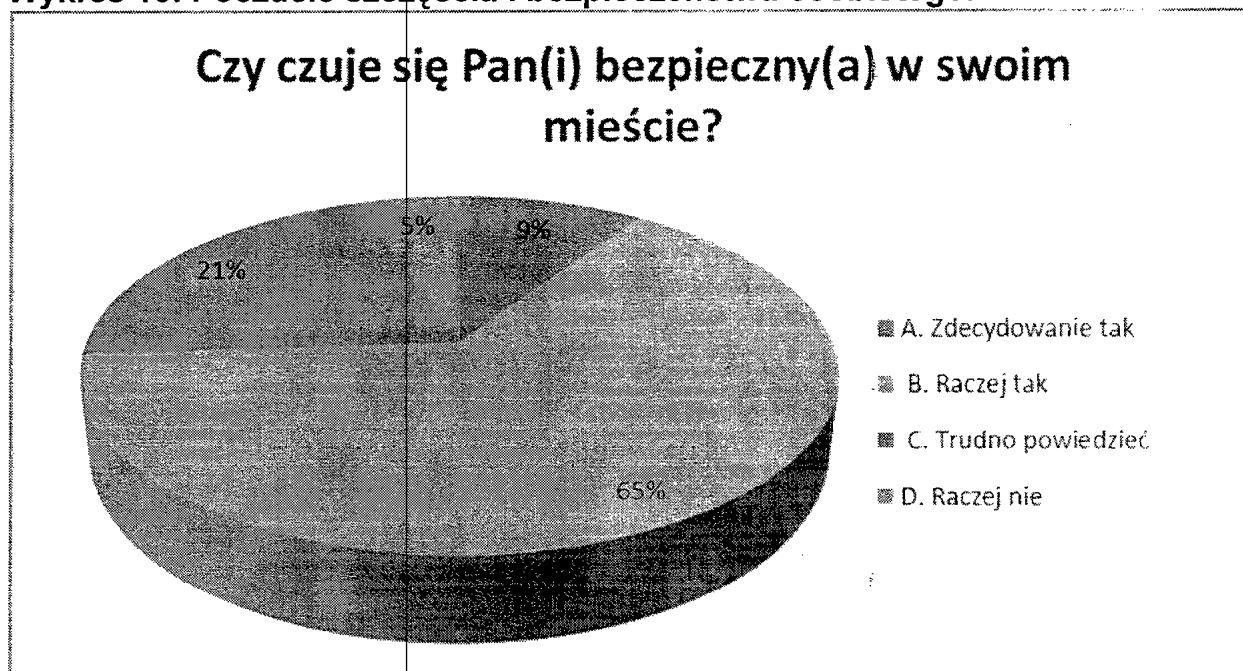
Wykres 12. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Niemal trzy czwarte respondentów odpowiedziało, że czuje się bezpiecznie w Suwałkach („zdecydowanie” 65% a „raczej”, 9%) podczas gdy jedynie 5% udzieliło odpowiedzi „raczej nie”. Ponadto, jeśli chodzi o poczucie bezpieczeństwa w mieście w porównaniu z analogicznymi pytaniami odnośnie domu i dzielnicy, ankietowani dużo częściej mieli problem z określeniem swoich odczuć i dlatego wybierali odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Wykres 13. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

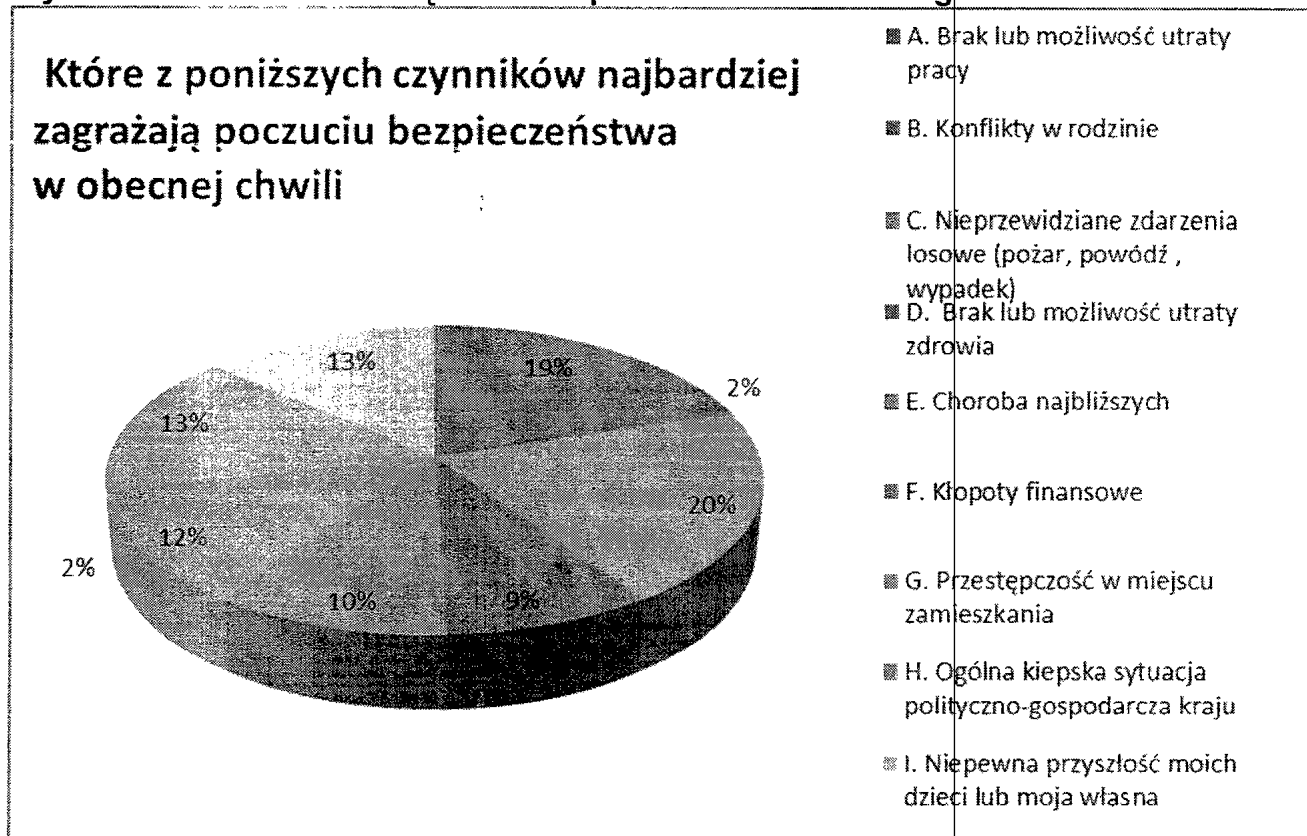
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Na pytanie o czynniki zagrażające poczuciu bezpieczeństwa odpowiedzi były bardzo zróżnicowane. W dużej mierze respondenci wskazywali, jako przyczyny

zagrożające poczuciu bezpieczeństwa czynniki zewnętrzne, na które nie mają bezpośredniego wpływu. Różnicując odpowiedzi ze względu na miejsce zamieszkania mieszkańców okazuje się, że odpowiedzi związane z konfliktami w rodzinie i przestępczością padły częściej ze strony mieszkańców obszarów rewitalizacji. W tych obszarach częściej niż w pozostałych częściach miasta poczuciu bezpieczeństwa zagraża także brak lub możliwość utraty zdrowia.

Wykres 14. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

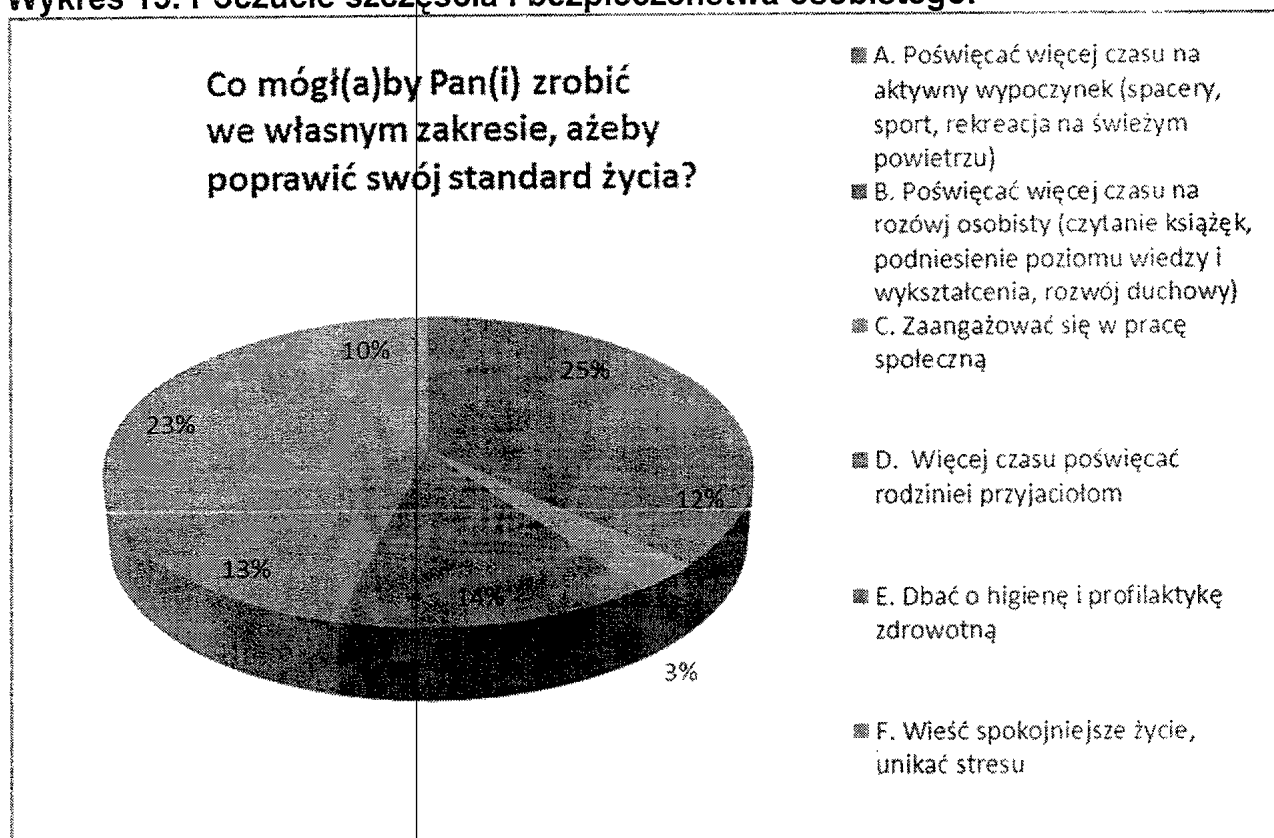
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Respondenci mimo upatrywania przyczyn zagrażających poczuciu bezpieczeństwa w czynnikach zewnętrznych dostrzegają wiele możliwości poprawy standardu swojego życia poprzez własne działania. Żaden z ankietowanych nie odpowiedział, że nie ma żadnej możliwości samodzielnego działania w tym zakresie. Aż jedna czwarta ankietowanych kładzie nacisk na aktywny wypoczynek, jako czynnik poprawy jakości życia, przy czym odpowiedź ta najczęściej padała wśród osób zamieszkujących obszary rewitalizacji.

Wykres 15. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

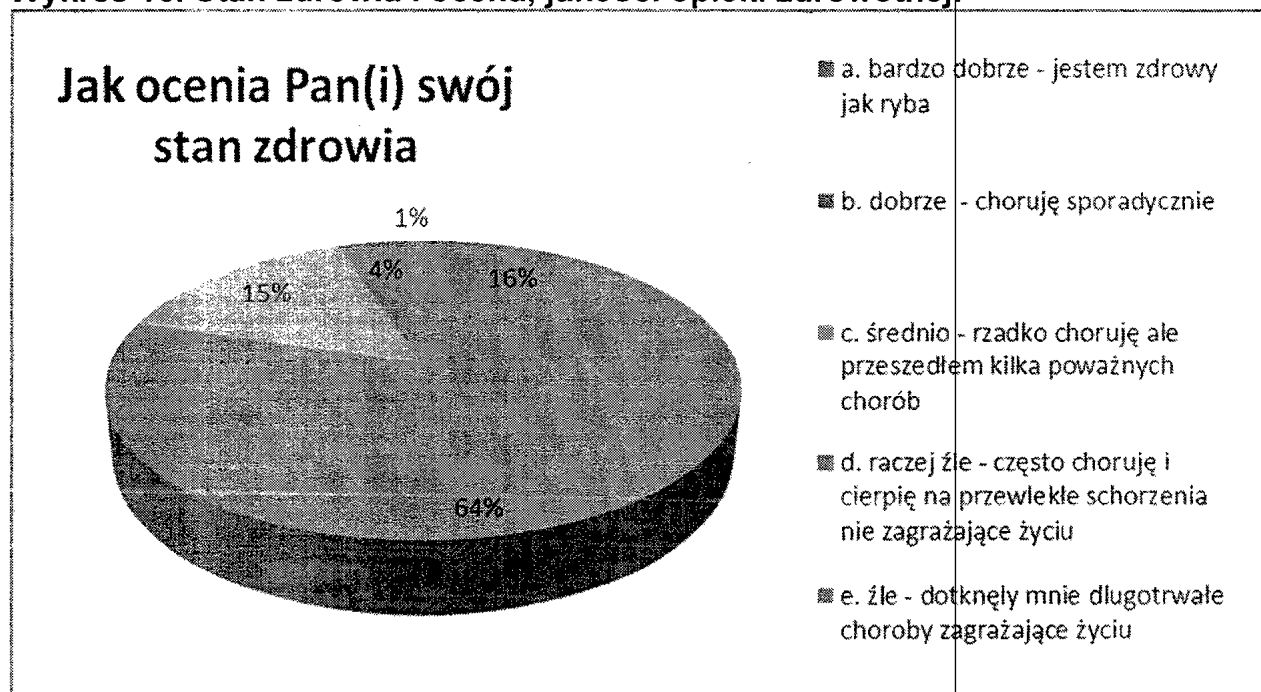
4.1.3.2. Subiektywna ocena własnego stanu zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu w zdecydowanej większości oceniają swój stan zdrowia dobrze bądź bardzo dobrze. Około jednej piątej ankietowanych zdrowie nie dopisuje. Ci respondenci, wśród czynników, które utrudniają im odczuwanie pełnej satysfakcji ze stanu zdrowia najczęściej wskazali, na jakość opieki zdrowotnej a potem złą sytuację materialną. Respondenci spoza obszarów rewitalizowanych częściej niż pozostali w tym zakresie wskazywali na brak wolnego czasu, jako przyczynę niższego poczucia satysfakcji z własnego zdrowia. Dostęp do opieki zdrowotnej respondenci określają najczęściej, jako średni ze względu na kolejki do państwowych lekarzy specjalistów. Niemal jedna trzecia ocenia opiekę zdrowotną jednoznacznie negatywnie. Jedynie 22% ankietowanych ocenia dobrze opiekę zdrowotną w Suszu. Mieszkańcy obszarów rewitalizacji częściej niż pozostali respondenci udzielali odpowiedzi neutralnych oceniając dostęp do opieki zdrowotnej, jako średni, co być może sygnalizuje, że ta kwestia nie budzi skrajnych emocji lub nie rodzi wysokich oczekiwań.

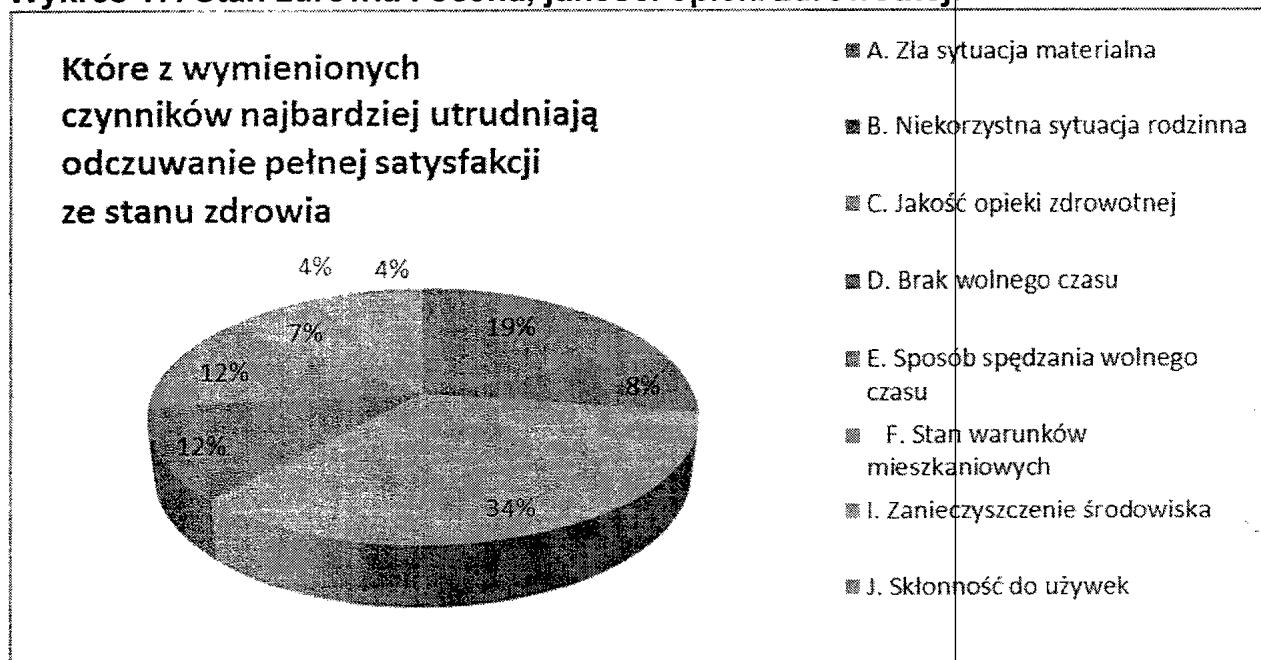

Wykres 16. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 17. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.

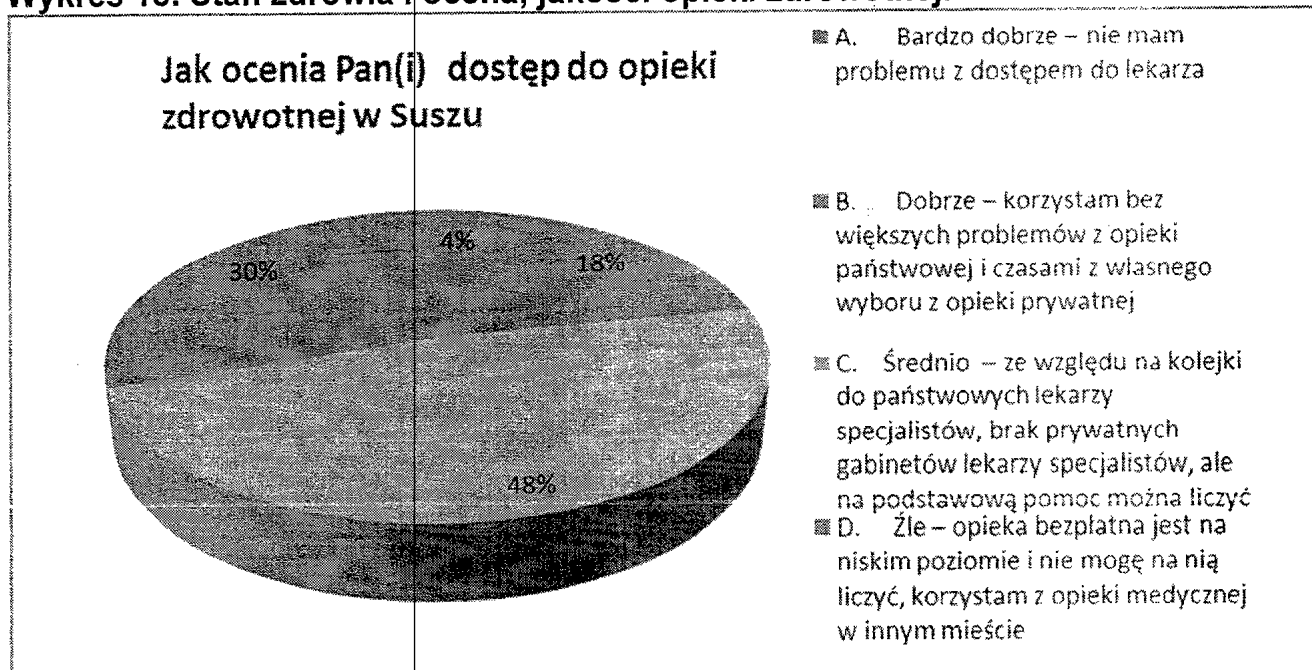

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 18. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

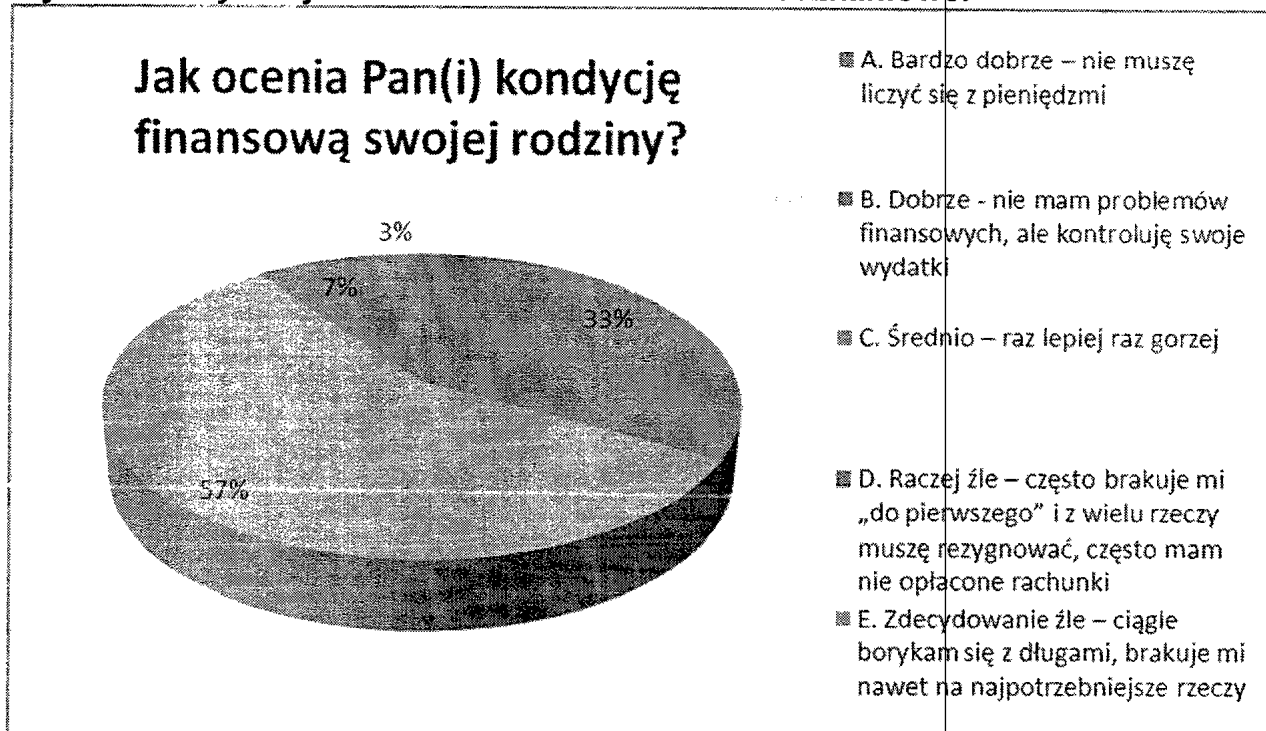
4.1.3.3. Subiektywna percepcja sytuacji materialnej oraz warunków mieszkaniowych respondentów.

Nikt z respondentów nie ocenił swojej sytuacji materialnej, jako bardzo dobrej. Zdecydowana większość oceniła swoją sytuacją, jako średnią. Jedynie 10% ankietowanych przyznało, że ich sytuacja materialna jest zła. Odpowiedzi negatywne pochodziły głównie od respondentów zamieszkujących obszary rewitalizacji. Poziom zadowolenia z osiąganych dochodów jest też niższy wśród tych ankietowanych w porównaniu z zamieszkującymi pozostałe obszary miasta.

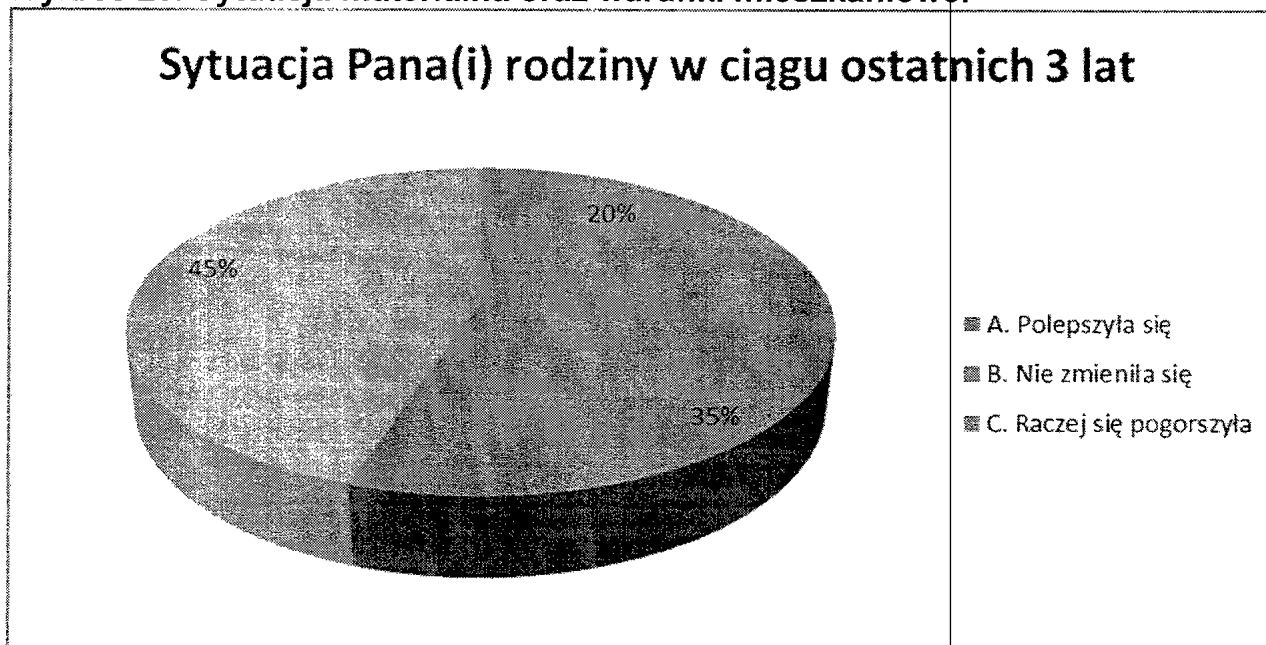

Wykres 19. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 20. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.

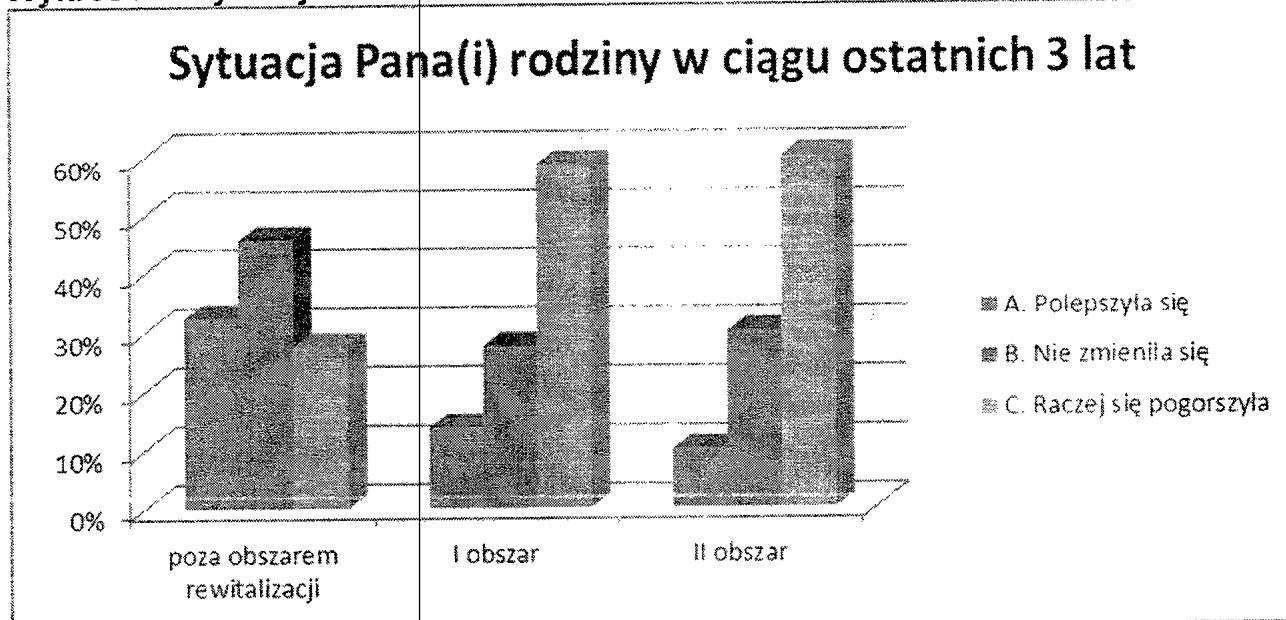
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Według osób biorących udział w badaniu sytuacja materialna w ciągu ostatnich trzech lat raczej pogorszyła się. Jedynie, co piąty ankietowany uważa, że sytuacja jego rodziny uległa poprawie.

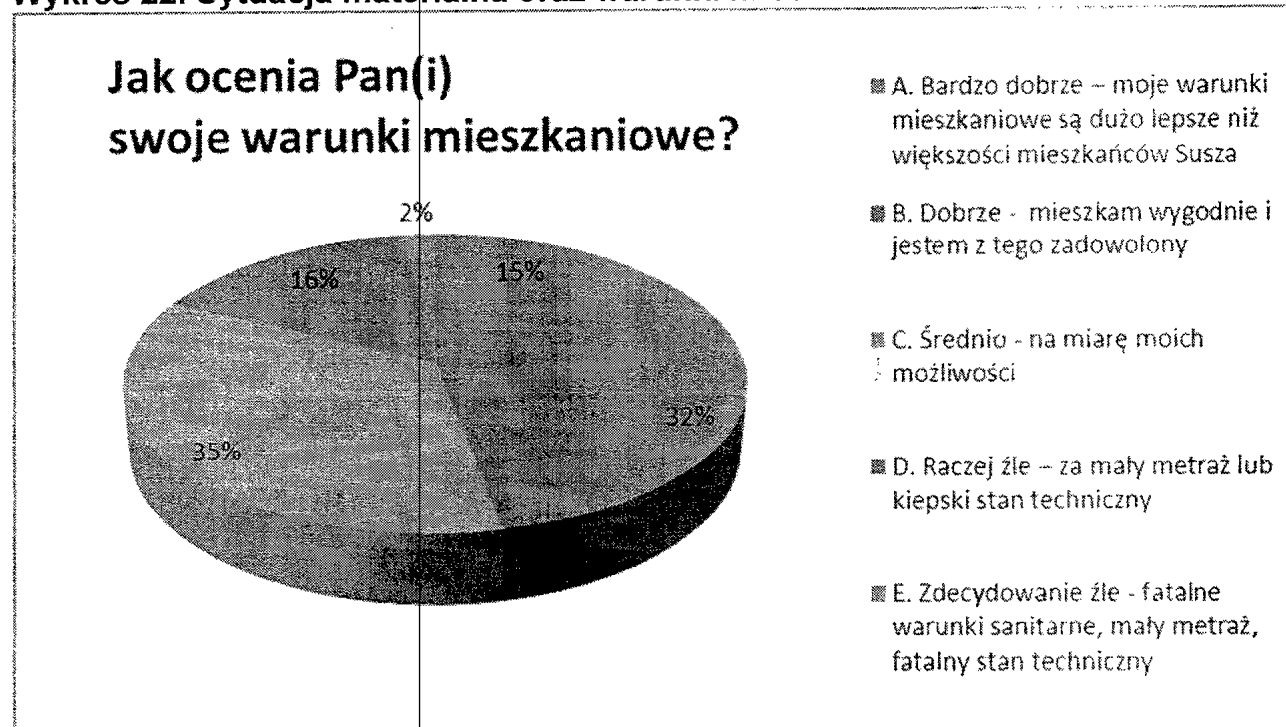
Wykres 21. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Zarówno w pierwszym jak i w drugim obszarze rewitalizacji odpowiedzi rozkładały się porównywalnie (najmniej odpowiedzi pozytywnych i najwięcej negatywnych), podczas gdy poza obszarem rewitalizacji poziom odpowiedzi pozytywnych i negatywnych był porównywalny, przy czym najwyższy odsetek dotyczył odpowiedzi umiarkowanych.

Wykres 22. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.

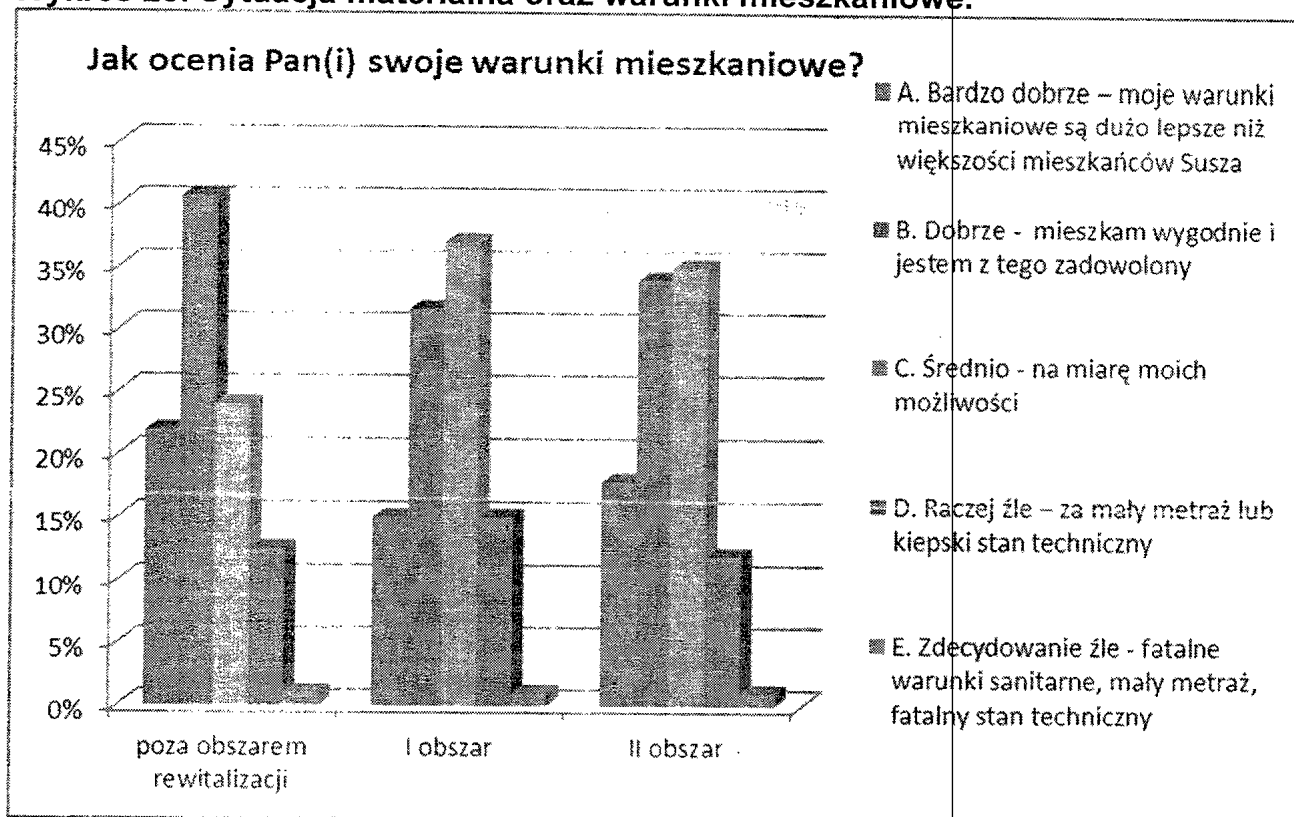
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Niemal połowa ankietowanych oceniła swoje warunki mieszkaniowe, jako dobre lub bardzo dobre. Niemal, co piąty ankietowany wypowiedział się w tej kwestii negatywnie. Odpowiedzi była umiarkowanych udzieliło 35% ankietowanych.

Wykres 23. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wśród osób biorących udział w badaniu najlepiej swoje warunki mieszkaniowe oceniali mieszkańcy spoza obszarów rewitalizacji miasta (najwyższy odsetek odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze”). Mieszkańcy obszarów rewitalizacji najczęściej wybierali odpowiedź „średnio”. Poziom odpowiedzi negatywnych był zbliżony zarówno w ramach obszarów objętych rewitalizacją jak i poza nimi.

4.1.3.4. Formy spędzania czasu wolnego mieszkańców Suwałki.

Z odpowiedzi udzielonych przez osoby biorące udział w badaniu można wywnioskować, że w czasie wolnym ankietowani najchętniej uczestniczą w życiu towarzyskim z rodziną lub przyjaciółmi oraz wykonują zaległe prace domowe. W dalszej kolejności najpopularniejszą formą spędzania czasu wolnego jest aktywny wypoczynek w miejscu zamieszkania oraz rozwijanie swojego hobby. Na rozwój intelektualny poświęca swój wolny czas co dziesiąty respondent. Warto zauważyć, że jedynie 8% ankietowanych wybiera bierny odpoczynek w domu. Większość respondentów wybiera aktywne formy spędzania czasu wolnego. Tendencję ta potwierdzają także odpowiedzi na pytanie, w którym respondenci sami wskazywali pożądane formy rozrywki, których w Suwałkach brakuje. Odpowiadając na to pytanie ankietowani najczęściej wymieniali kino (ponad jedna trzecia ankietowanych), następnie plac zabaw dla dzieci (jedna piąta

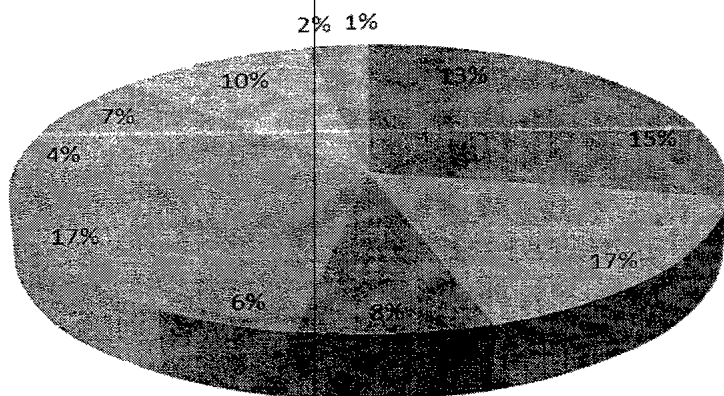

ankietowanych) a dalej basen oraz imprezy rozrywkowe. Miejsce zamieszkania w nieznacznym stopniu różnicuje te oczekiwania.

Wykres 24. Formy spędzenia wolnego czasu mieszkańców Susza.

Której z wymienionych poniżej czynności poświęca Pan(i) najwięcej wolnego czasu?

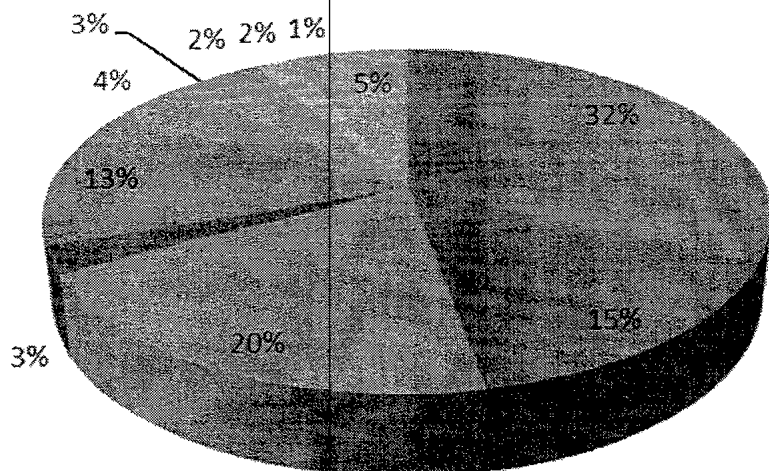

- A. Hobby
- B. Aktywny wypoczynek w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy
- C. Uczestniczenie w życiu towarzyskim w rodzinie, gronie przyjaciół
- D. Bierny wypoczynek w domu
- E. Wyjazdy poza miejsce zamieszkania i okolice
- F. Wykonywanie zaległych prac w domu
- G. Uczenie się, doskonalenie swoich kwalifikacji
- H. Dodatkowa praca zarobkowa
- I. Rozwój duchowy
- J. „Czas dla siebie”
- K. Inne (jakie?)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 25. Formy spędzenia wolnego czasu mieszkańców Susza.

Czego brakuje w Suszu aby mógł Pan(i) spędzać atrakcyjnie czas wolny?

- A. Kino
- B. Basen
- C. Plac zabaw dla dzieci
- D. Oświetlenie dróg
- E. Imprezy rozrywkowych
- F. Amfiteatr
- G. Ścieżka biegowa
- H. Kawiarnia
- I. Teatr
- J. Klub seniora
- K. Rozwinięcie turystyki wodnej

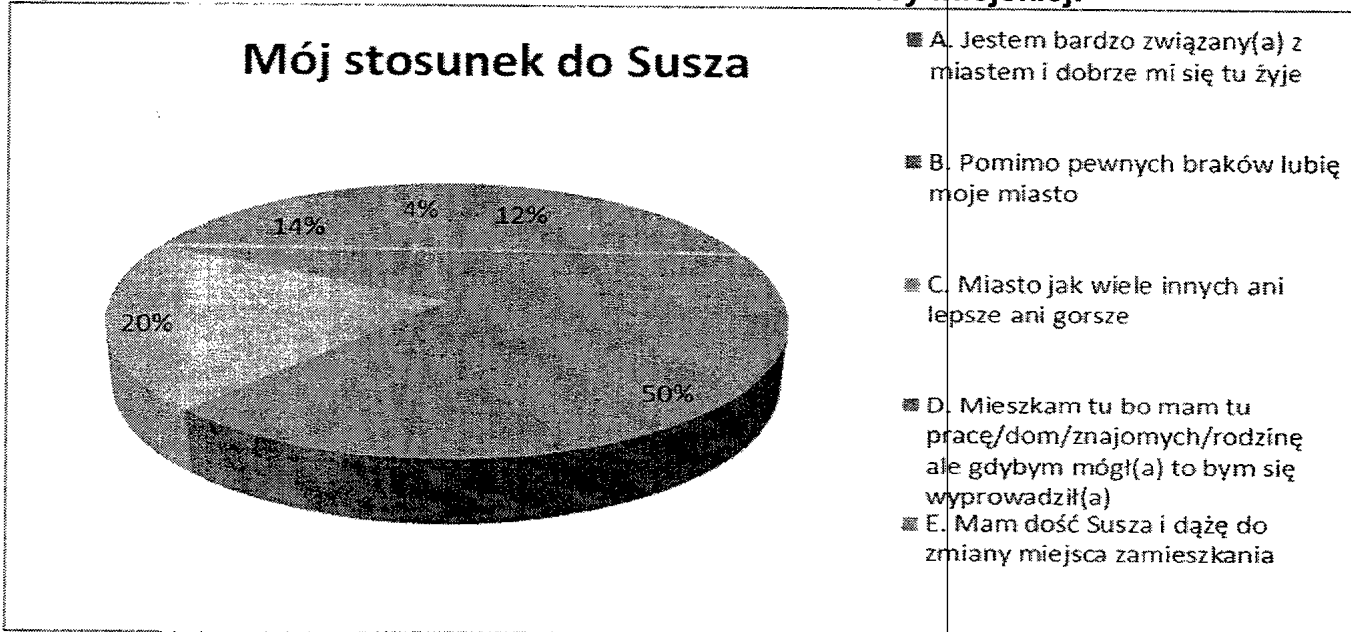
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

4.1.3.5. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Zdecydowana większość ankietowanych lubi swoje miasto (62% ankietowanych), przy czym 21% ankietowanych zmieniłaby miejsce zamieszkania gdyby tylko była taka możliwość.

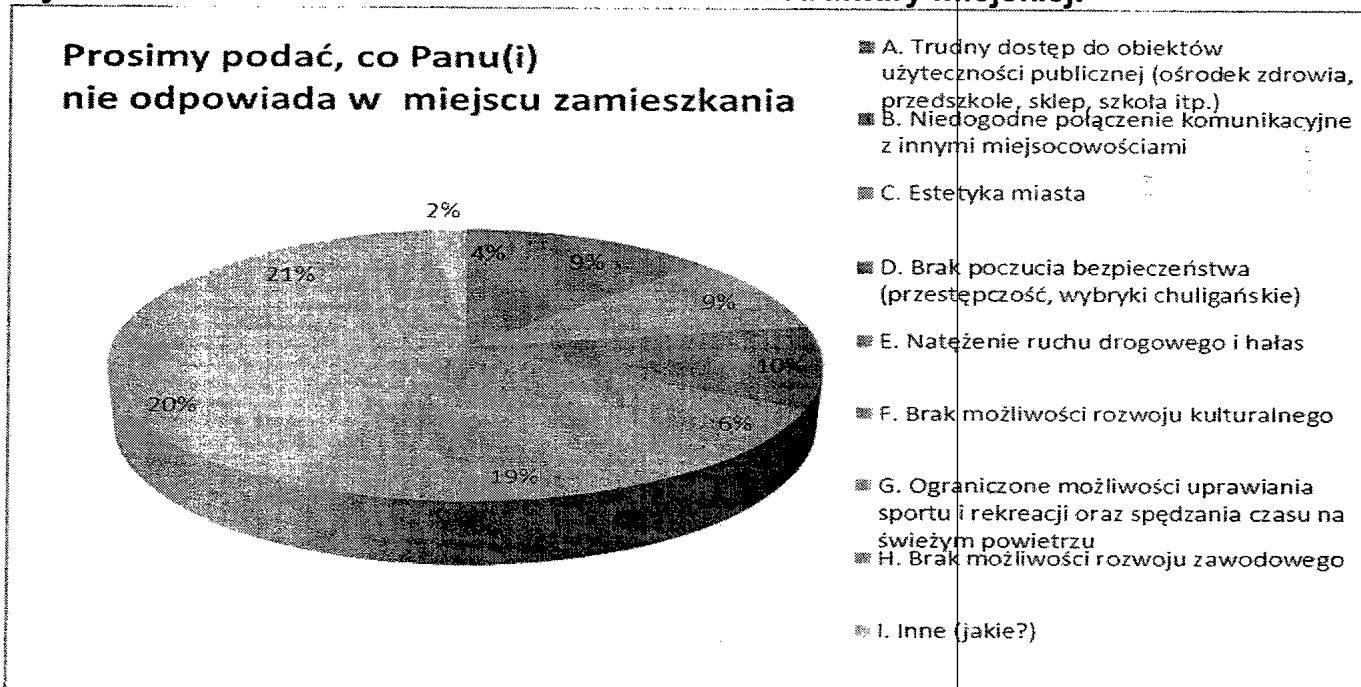
Wykres 26. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Ze względu na miejsce zamieszkania odpowiedzi różnicują się następująco: mieszkańcy obszarów rewitalizacji trochę częściej niż pozostali udzielili odpowiedzi „pomimo pewnych braków lubię moje miasto” oraz „miasto wiele jak innych ani lepsze ani gorsze”. Trochę rzadziej także deklarowali chęć wyprowadzki z miasta.

Wykres 27. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

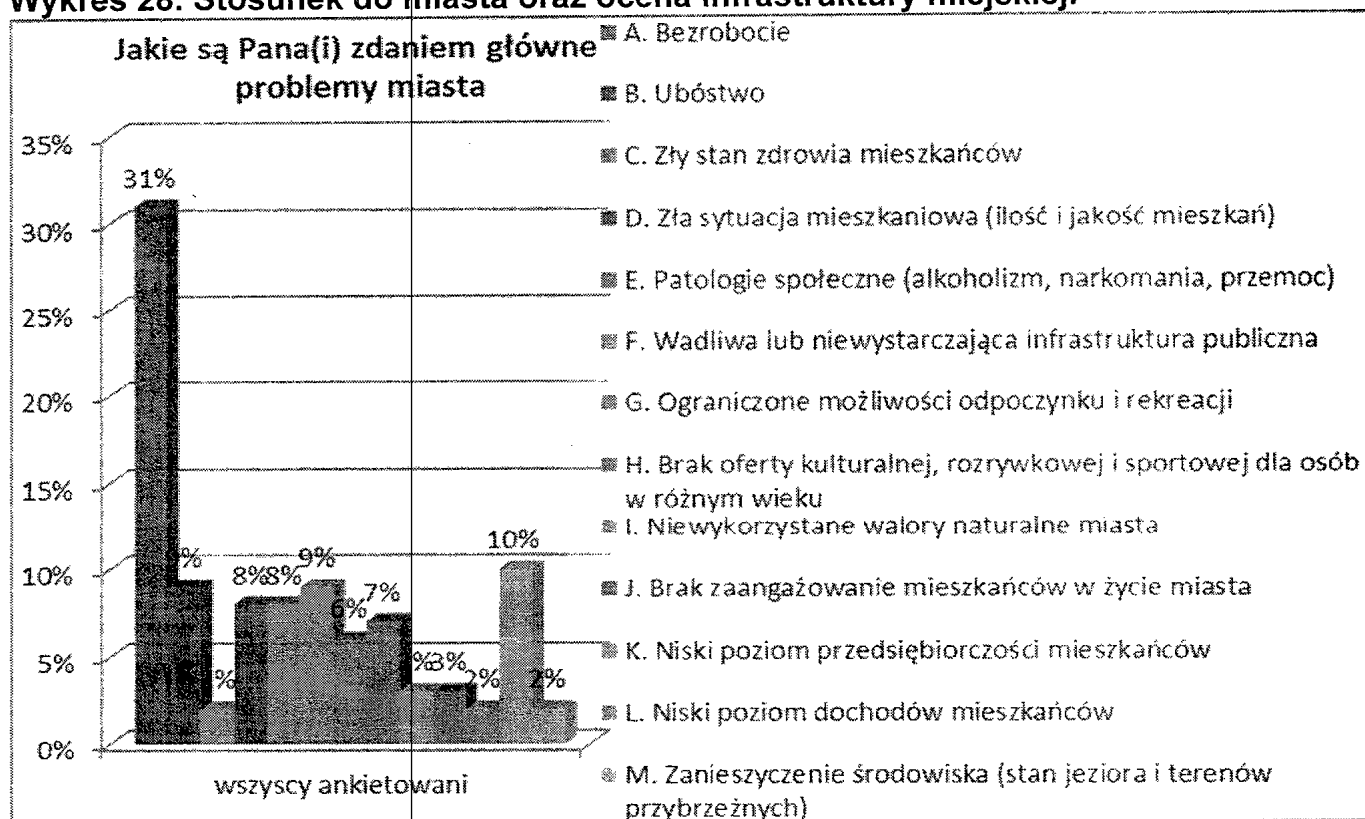

Respondenci, jako największe mankamenty Susza wskazywali brak możliwości rozwoju zawodowego i kulturalnego oraz ograniczone możliwości rekreacji na świeżym powietrzu. Ponadto, jako słabe strony miasta wymieniali brak poczucia bezpieczeństwa, estetykę miasta oraz niedogodne połączenia komunikacyjne z innymi miejscowościami. Miejsce zamieszkania nie różnicuje znacząco tych odpowiedzi, jedynie mieszkańcy spoza obszarów rewitalizacji częściej niż pozostali, jako uciążliwy czynnik wskazywali natężenie ruchu drogowego i hałas. Mieszkańcy pierwszego obszaru częściej niż pozostali uskarżali się na trudny dostęp do obiektów użyteczności publicznej a mieszkańcy drugiego obszaru częściej niż inni wymieniali brak poczucia bezpieczeństwa oraz niedogodne połączenia komunikacyjne.

Jako najbardziej palące problemy miasta ankietowani w pierwszej kolejności wymienili bezrobocie (jedna trzecia mieszkańców). Pozostałe odpowiedzi były bardzo zróżnicowane. Mieszkańcy dość często wymieniali także niski poziom dochodów mieszkańców, ubóstwo, niewystarczającą infrastrukturę społeczną a także brak zaangażowania mieszkańców w życie miasta oraz niski poziom przedsiębiorczości.

Wykres 28. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

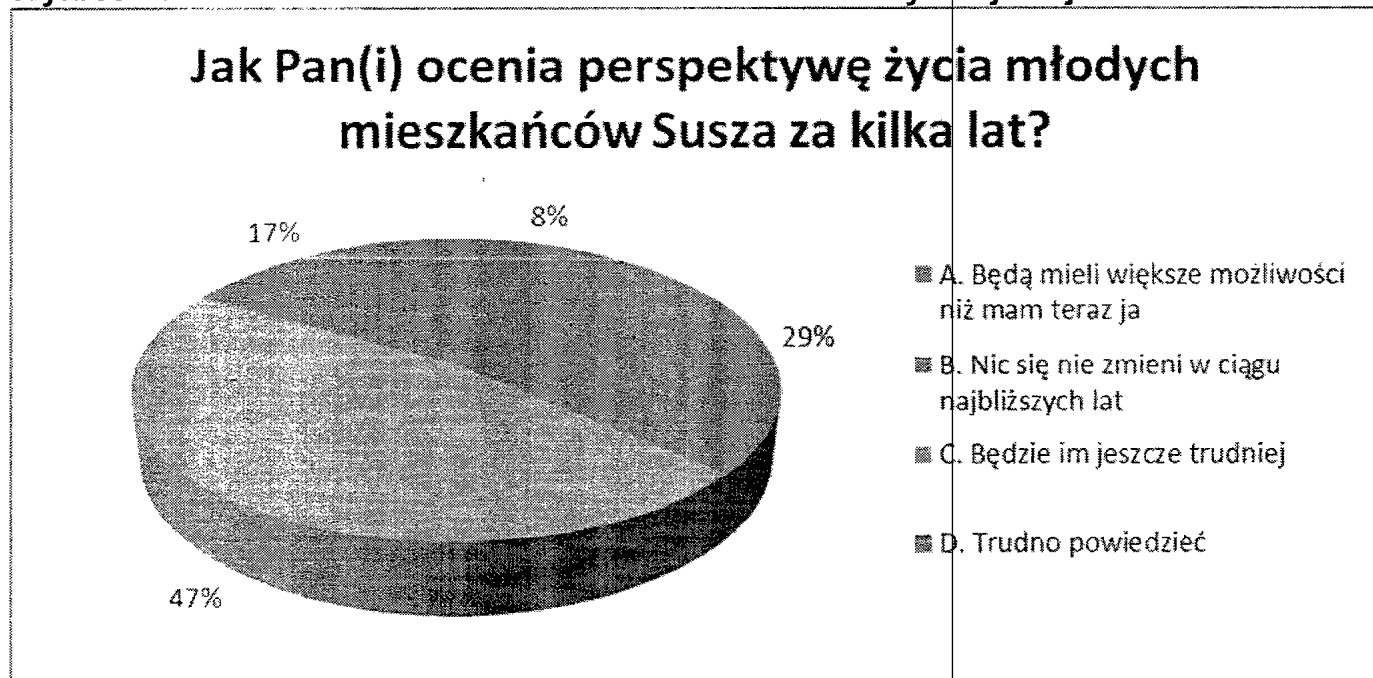
Pomimo tego, że mieszkańcy lubią swoje miasto raczej nie widzą w nim perspektyw dla młodych ludzi. Na to pytanie najczęściej padała odpowiedź, że młodym ludziom za parę lat w Suszu będzie jeszcze trudniej (tak uważa niemal połowa

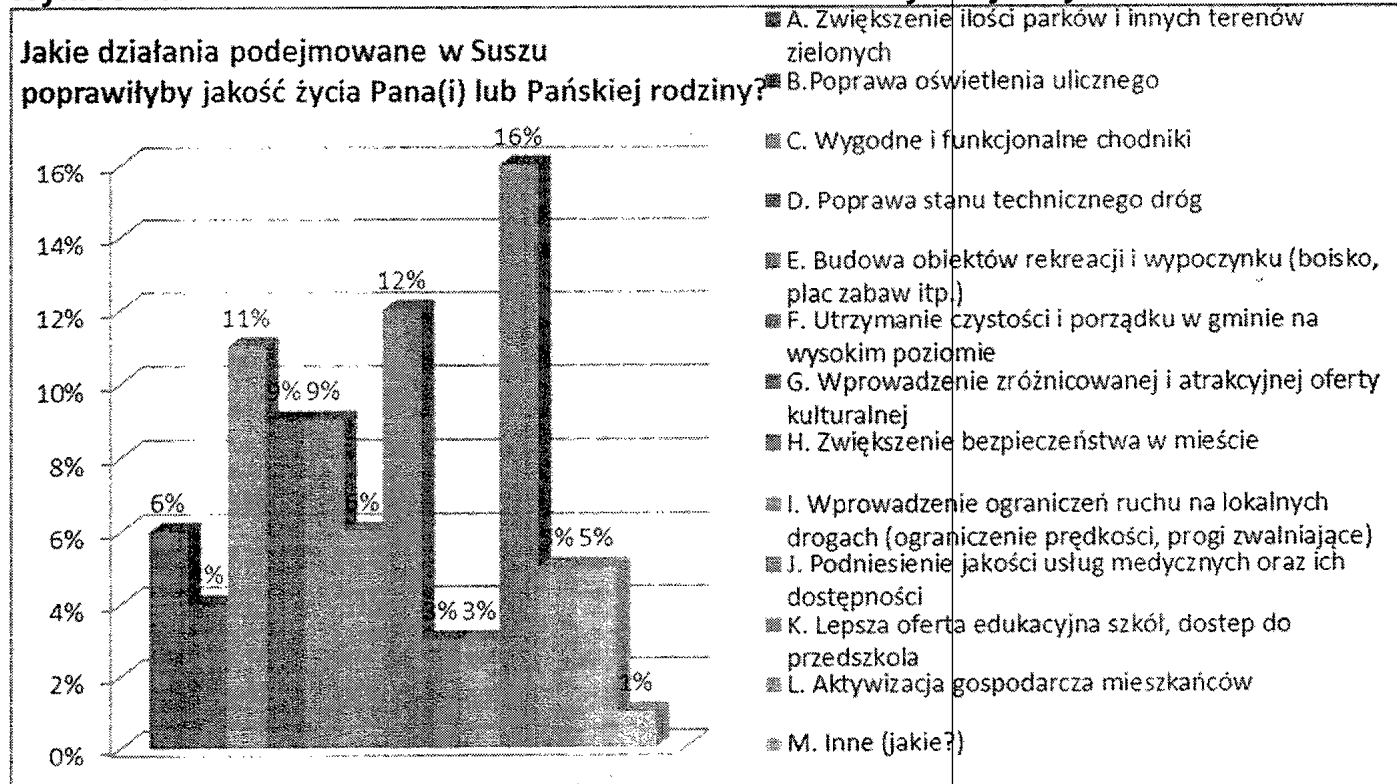
respondentów) a niemal jedna trzecia wychodzi z założenia, że nic się nie zmieni w tym zakresie. Takie stanowisko należy wiązać także z osobistą oceną sytuacji rodzinnej gdzie 45% ankietowanych odpowiedziało, że sytuacja w ciągu ostatnich lat pogorszyła się.

Wykres 29. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Wykres 30. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

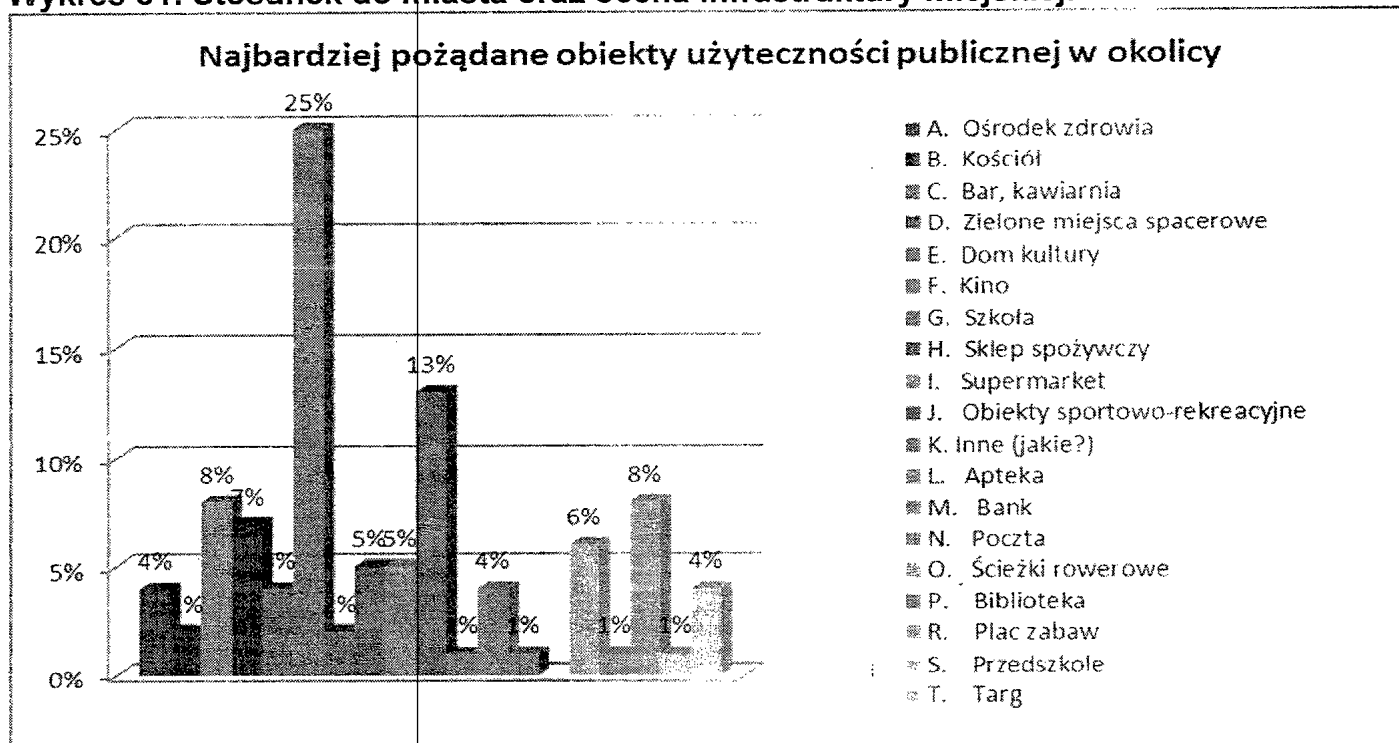

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Jako czynniki mogące podnieść poziom życia mieszkańców Susza respondenci najczęściej wskazywali podniesienie, jakości usług medycznych, a w dalszej kolejności wprowadzenie zróżnicowanej i atrakcyjnej oferty kulturalnej, poprawę funkcjonalności ciągów pieszych i dróg oraz budowa obiektów sportu i rekreacji.

Wykres 31. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

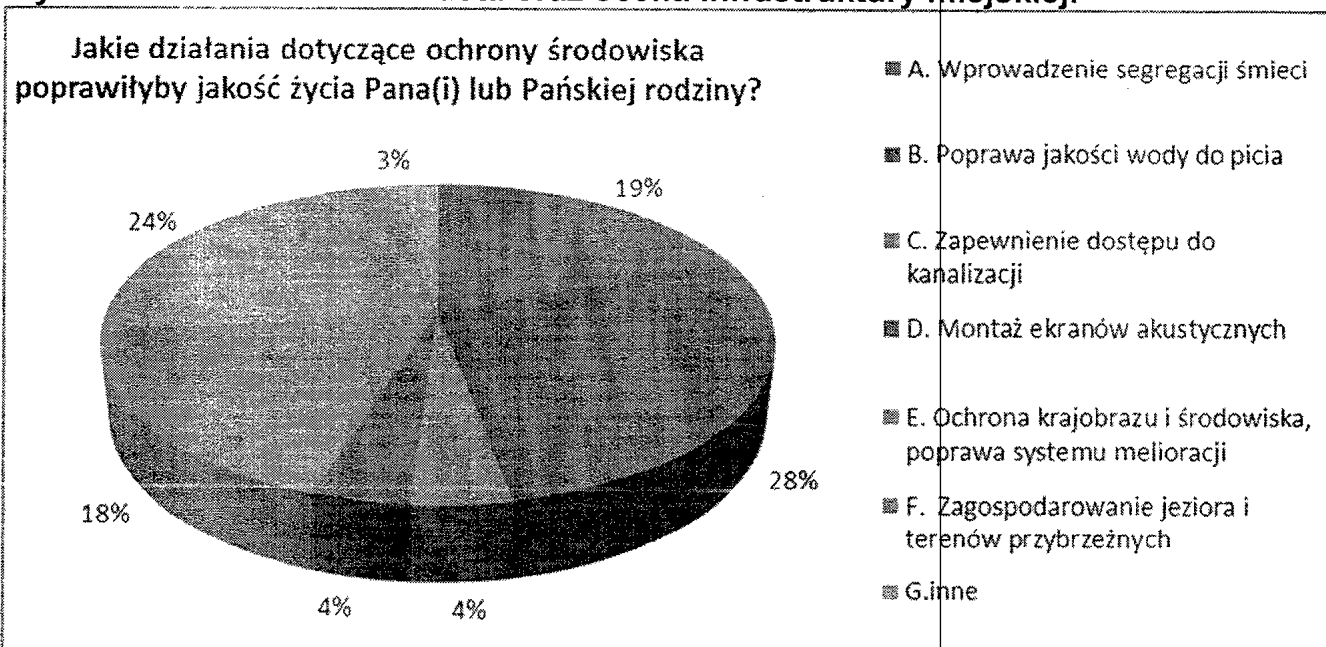
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Jako najbardziej pożądany obiekt użyteczności publicznej w okolicy miejsca zamieszkania jedna czwarta ankietowanych wskazała kino. Ponadto respondenci najchętniej w dalszej kolejności obiekty sportowo – rekreacyjne, plac zabaw oraz kawiarnię lub bar.

W dziedzinie ochrony środowiska respondenci, jako najbardziej pożądane działania podnoszące, jakość życia w Suszu wskazali poprawę, jakości wody do picia oraz zagospodarowanie brzegów jeziora i terenów przybrzeżnych.

Wykres 32. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Podsumowanie

Poziom życia mieszkańców Susza opisany za pomocą subiektywnych wskaźników nie jest zbyt wysoki. Zakładając, że niski poziom wiązałby się z wysokim odsetkiem ubóstwa, niskim poziomem bezpieczeństwa, słabym zdrowiem i niskim poziomem zabezpieczenia medycznego, niskim poczuciem szczęścia, niezadowoleniem z dostępnych form rozwoju osobistego, niezadowoleniem z dostępnej infrastruktury miejskiej a wysoki z wszechstronną możliwością realizacji własnych planów życiowych, można przyjąć, że poziom życia Suszan plasuje się na średnim poziomie. Z jednej strony w Suszu mieszkańcy mają zabezpieczone podstawowe potrzeby, ale brakuje mieszkańcom możliwości i przestrzeni do rozwoju osobistego i zawodowego. Oferta rozrywkowa i rekreacyjna jest na niskim poziomie i najczęściej kierowana jest do wąskiej grupy wiekowej. Brakuje miejsc do spędzania czasu z dziećmi jak również ogólnodostępnych miejsc spotkań osób starszych. Brakuje miejsc urozmaiconego aktywnego wypoczynku dla wszystkich mieszkańców. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi respondenci widzą potrzebę aktywizacji gospodarczej miasta oraz aktywizacji społecznej mieszkańców. Ankietowani dostrzegają zarówno plusy jak i minusy Susza, nie widzą jednak dobrych perspektyw na rozwój miasta pod kątem życia osób młodych, uważają także, że sytuacja ich rodzin w ostatnich latach pogorszyła się. Być może jest to związane z kryzysem ekonomicznym, który w mniejszym bądź większym stopniu jest odczuwalny w całym kraju. Takie wnioski można wysnuć biorąc pod uwagę odpowiedzi związane z największymi problemami miasta. Są to głównie

czynniki ekonomiczne charakterystyczne nie tylko dla Susza, ale także wielu innych miast tej wielkości umiejscowionych w Polsce Wschodniej. Ponadto rozwój aspiracji życiowych jest jednak dużo szybszy niż rozwój miasta. Proces wyrównywania poziomu rozwoju gospodarczego pomiędzy makroregionem Polski Wschodniej a pozostałymi częściami kraju następuje bardzo powoli a efekty tego procesu będą widoczne prawdopodobnie dopiero w kolejnym pokoleniu. Poziom rozwoju gospodarczego jest uzależniony nie tylko od władz miasta, ale także od czynników zewnętrznych. Podniesienie poziomu życia mieszkańców w ten sposób byłoby niezwykle trudne. Warto jednak pochylić się nad niektórymi możliwościami umożliwiającymi rozwój osobisty mieszkańców. Wielu z nich preferuje aktywny sposób spędzania czasu wolnego a lokalizacja miasta sprzyja rozwojowi takich form wypoczynku. Ponadto jak wynika z odpowiedzi respondentów pożądane byłoby wzbogacenie oraz różnicowanie form rozrywki kulturalnej, większe wykorzystanie walorów naturalnych na rzecz miasta, zagospodarowanie brzegów jeziora. Biorąc pod uwagę ograniczone środki miasta nie jest łatwo podjąć decyzję o dużych inwestycjach infrastrukturalnych pożądanych przez mieszkańców takich jak basen czy kino. Nie mniej jednak z tych oczekiwań można wyciągnąć wnioski, co do potrzeb mieszkańców w zakresie urozmaicenia możliwości spędzania czasu wolnego. Jest to najprostszy sposób do podniesienia poziomu, jakości życia mieszkańców.

5. Planowane zadania w latach 2012-2016 na obszarze rewitalizowanym.

5.1. Planowane zadania przestrzenne (techniczno - materialne), gospodarcze oraz społeczne na obszarze rewitalizowanym.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Tab. 39. Planowane zadania w latach 2012-2016 na obszarze rewitalizowanym.

Lp	Nazwa planowanego projektu	Wnioskodawca /Beneficjent	Adres/lokalizacja inwestycji	Charakter inwestycji Zadania: Przestrzenne Gospodarcze Społeczne	Szacunkowy koszt inwestycji (PLN – brutto)		Ramowy harmonogram realizacji		Zadania w ramach projektu
					Źródła finansowania	Kwota brutto	Rozpoczęcie	Zakończenie	
1	2	3	4	5	6		7	8	9
1	Adaptacja części młyna na cele turystyczne, kulturalno społeczne	Gmina Susz	Susz, ul. Bałtycka	Gospodarcze	Wkład własny inwestora	600 000,00	2013	2016	Cel strategiczny: Renowacja substancji zabytkowej miasta, tworzenie warunków do rozwoju życia kulturalno społecznego, utworzenie miejsc noclegowych Cel operacyjny: Zmiana sposobu użytkowania byłego młyna na cele hotelowe i kulturalne. Adaptacja pomieszczeń na cele społeczne. Stworzenie warunków do rozwoju zasobów ludzkich.
					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	1 400 000,00			
					Inne źródła	0,00			
					Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	2 000 000,00			
1	2	3	4	5	6		7	8	9
2	Renowacja terenów zielonych w obrębie Starego Miasta	Gmina Susz	Susz, ul. Stare Miasto	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	294 000,00	2013	2014	Cel strategiczny: Poprawa, jakości przestrzeni publicznej, nowe nasadzenia zieleni całorocznej i sezonowej, budowa małej architektury, utworzenie miejsc spotkań, odpoczynku Cel operacyjny:
					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	686 000,00			
					Inne źródła	0,00			

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

1	2	3	4	5	Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	980 000,00	7	8	Stworzenie odpowiednich warunków sprzyjających rozwojowi aktywności społecznej z zachowaniem trwałości użytkowania zasobów i walorów środowiska
			Susz, ul. Stare Miasto,		Wkład własny inwestora	660 000,00			Cel strategiczny:
3	Przebudowa istniejącego systemu komunikacyjnego na obszarze Starego Miasta	Gmina Susz	Miasto, Słowiańska, Św. Floriana, Bałtycka, Wodna, Podmurze, Parkowa, Kościelna, Szewska, Rybacka, Wąska, Kościuszki,	Przestrzenne	Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych Inne źródła	1 540 000,00 0,00	2014	2016	Poprawa warunków komunikacyjnych w układzie przestrzennym miasta Cel operacyjny: Zapewnienie bezpieczeństwa pieszym, rowerzystom, poprzez przebudowę istniejącego systemu komunikacyjnego
1	2	3	4	5	Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	2 200 000,00	7	8	
					Wkład własny inwestora	420 000,00			Cel strategiczny:
4	Przebudowa istniejącej sieci infrastruktury technicznej na obszarze Starego Miasta	Gmina Susz	Susz, ul. Stare Miasto	Przestrzenne	Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych Inne źródła	980 000,00 0,00	2014	2016	Usprawnienie infrastruktury komunalnej, przebudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i deszczowej, poprawa, jakości wody Cel operacyjny: Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej
					Planowane nakłady inwestycyjne	1 400 000,00			

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

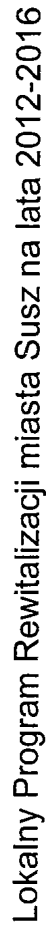
	2	3	4	5	OGÓŁEM	6	7	8	9
1	Budowa miejsc postojowych, parkingów	Gmina Susz	Susz, ul. Mickiewicza Piastowska, Bałtycka, Stare Miasto, Prabucka	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	90 000,00	2012	2013	Cel strategiczny: Budowa nowych parkingów i miejsc postojowych dla mieszkańców miasta
5					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	210 000,00			
					Inne źródła	0,00			Cel operacyjny: Poprawę warunków bytowych mieszkańców oraz zwiększenie ich bezpieczeństwa.
1	2	3	4	5	OGÓŁEM	300 000,00	7	8	9
6	Rozbudowa systemu monitoringu	Gmina Susz	Susz, ul. Stare Miasto, Wybickiego, Parkowa, Piastowska	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	60 000,00	2012	2014	Cel strategiczny: Rozbudowa systemu monitoringu, w celu podniesienia bezpieczeństwa publicznego
					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	140 000,00			
					Inne źródła	0,00			Cel operacyjny: Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście. Kształtowanie sprawnego systemu monitoringu w mieście.
1	2	3	4	5	OGÓŁEM	200 000,00	7	8	9
7	Renowacja części wspólnych budynków wielorodzinny	Gmina Susz	Susz na terenie I i II obszaru	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	741 000,00	2013	2016	Cel strategiczny: Poprawa estetyzacji i wizerunku miasta, wymiana potłaci dachowych, elewacje
					Planowana wysokość dotacji z	1 729 000,00			

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

ch	2	3	4	5	funduszy strukturalnych	7		8	budynków, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej	
						Inne źródła	0,00			
										Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM
1	2	3	4	5	6	Wkład własny inwestora	9 000,00	7	8	9
8	Zagospodarowania terenu grodziska	Gmina Susz	Susz, park nad jeziorem	Przestrzenne	Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	21 000,00		2012	2013	Ochrona walorów i atrakcyjności miasta dziedzictwa kulturowego, budowa oświetlenia, małej architektury, oznakowanie miejsca, jako zabytku archeologicznego
						Inne źródła	0,00			
						Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	30 000,00			
1	2	3	4	5	6	Wkład własny inwestora	115 200,00	7	8	9
9	Przebudowa oświetlenia Stare Miasto	Gmina Susz	Susz, ul. Stare Miasto, Słowiańska, Parkowa	Przestrzenne	Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	268 800,00		2013	2014	Budowa stylowego oświetlenia
						Inne źródła	0,00			
						Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	384 000,00			

163

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

	sportowo – rekreacyjny)	3	4	5	Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	2 100 000,00	7	8	Zagospodarowanie pustych przestrzeni, poprawa estetyzacji terenów nad jeziorem, utworzenie miejsc rozwijających aktywność społeczną, przystosowanie obiektów na cele gospodarcze (turystyczne i inne usługi)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
12	Utworzenie Centrum Przedsiębiorczości w Suszu	Gmina Susz	Susz, ul. Słowiańska	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	150 000,00	2015	2016	Cel strategiczny: Remont budynku o wartości architektonicznej wraz z jego adaptacją na cele społeczne
					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	350 000,00			
					Inne źródła	0,00			
					Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	500 000,00			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
13	Szkolenia i kursy zawodowe pod kątem potrzeb lokalnej przedsiębiorczości	Gmina Susz	Susz	Społeczne	Wkład własny inwestora	0,00	2013	2016	Cel strategiczny: Wzrost kompetencji lokalnej przedsiębiorczości.
					Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	140 000,00			

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

	zości					Inne źródła Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	0,00				Cel operacyjny:
1	2	3	4	5				6	7	8	9
14	Ścieżka dydaktyczna nad Jez. Suskim	Gmina Susz	Susz, nad Jeziorem Suskim	Przestrzenne		Wkład własny inwestora	24 000,00				Cel strategiczny:
						Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	56 000,00		2013	2013	Tworzenie warunków dla rozwoju edukacji, rekreacji wraz z promocją gminy
						Inne źródła	0,00				Cel operacyjny:
						Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	80 000,00				Rozwój i podniesienie standardów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
1	2	3	4	5				6	7	8	9
	Organizacja zajęć pozaekcyjny ch na bazie CSiR oraz SOK i Biblioteki	Gmina Susz	Susz	Spoleczne		Wkład własny inwestora	0,00				Cel strategiczny:
15						Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych	120 000,00		2013	2016	Tworzenie warunków dla rozwoju sportu, kultury fizycznej
						Inne źródła	0,00				Cel operacyjny:
						Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	120 000,00				Rozwój i podniesienie standardów infrastruktury sportowej.
1	2	3	4	5				6	7	8	9
16	Aktywizacja organizacji pozarządowy	Gmina Susz	Susz	Spoleczne		Wkład własny inwestora	0,00		2013	2016	Cel strategiczny:
						Planowana	40 000,00				Wzrost kompetencji

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Miejscowość	Gmina	Kod pocztowy	Kategoria	Wysokość dotacji z funduszy strukturalnych			Lata realizacji	Cel strategiczny	Opis przedsięwzięcia
						Inne źródła	Planowane nakłady inwestycyjne	OGÓŁEM			
1	Chęć poprzez warsztaty i spotkania integracyjne			3	4	5		6	7	8	organizacji pozarządowych.
							0,00				Cel operacyjny:
							40 000,00				Stworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu lokalnej przedsiębiorczości.
										9	
17	Wzmacnianie lokalnych liderów (np. sołtysów)	Susz	Gmina Susz		Społeczne		0,00		2013	2016	Cel strategiczny:
							25 000,00				Wzrost kompetencji lokalnych liderów.
							0,00				Cel operacyjny:
							25 000,00				Stworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu lokalnej liderów
									7	8	
1				3	4	5		6			
							210 000,00				Cel strategiczny:
							490 000,00		2014	2014	Wymiana połaci dachowych, elewacja budynku, zagospodarowanie boiska wokół szkoły.
							0,00				Cel operacyjny:
							700 000,00				Poprawa warunków edukacji. Organizacja czasu wolnego młodzieży.
18	Remont budynku szkoły podstawowej	Susz, ul. Piastowska	Gmina Susz		Przestrzenne						

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

1	2	3	4	5	6		7	8	9
19	Budynek byłej rzeźni obecnie Gwarant oraz piekarnia i cukiernia Dwórznika	Partner stwo Publicz no - Prywat ne	Susz, ul. Bałtycka, Słowiańska, Prabucka	Przestrzenne	Wkład własny inwestora	700 000,00	2014	2016	Cel strategiczny: Remont budynku piekarni i cukierni, dachy, stolarka okienna i drzwiowa, elewacja budyneków
	Planowana wysokość dotacji z funduszy strukturalnych								
	Inne źródła	0,00							
	Planowane nakłady inwestycyjne OGÓŁEM	1 400 000,00							
									Cel operacyjny: Poprawa estetyzacji budyneków.

6. Plan finansowy realizacji rewitalizacji - źródła finansowania programu rewitalizacji.

Przedstawiony poniżej plan finansowy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016 jest sumą planowanych nakładów w poszczególnych latach z uwzględnieniem źródeł finansowania.

Gmina Susz dodatkowo w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ma zamiar pozyskać środki w wysokości 325 000,00 PLN z przeznaczeniem na szkolenia, kursy zawodowe na rozwój lokalnej przedsiębiorczości, aktywizację organizacji pozarządowych, wzmocnienie lokalnych liderów oraz na organizację zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży. Szkolenia te będą uzupełnieniem planowanych inwestycji realizowanych w ramach powyższych zadań. Realizowane szkolenia pokażą, iż działania inwestycyjne realizowane na terenie miasta będą bezpośrednio wpływały na rozwój przedsiębiorczości w gminie, przyczynią się do długofalowego rozwoju gminy, do promocji gminy, co przełoży się na poprawę, jakości życia i bezpieczeństwo mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016

Tab. 40. Plan finansowy realizacji rewitalizacji – źródła finansowania programu rewitalizacji.

Plan finansowy realizacji rewitalizacji	Źródła finansowania					Ogółem
	Budżet JST	Budżet państwa	Środki UE	Środki prywatne	Inne*(jakie)	
Źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016	4 763 200,00	0,00	10 180 800,00	0,00	0,00	14 944 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie planowanych zadań przez Gminę Susz na lata 2012-2016.

7. System wdrażania.

System wdrażania zapisów programu rewitalizacji na lata 2012 – 2016 jest niezbędnym elementem ich realizacji. Realizacja programu jest uzależniona od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych, w tym UE i EOG, jak również od aktywności oraz skuteczności działań partnerów społecznych: organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych, spółdzielni. Podmioty te same mogą wspierać pożądane przemiany społeczne i gospodarcze i właśnie, dlatego właściwe wdrażanie programu rewitalizacji wymaga skumulowania działań wszystkich jednostek zaangażowanych w jego wdrożenie i realizację.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Lokalnego Planu Rewitalizacji jest Urząd Miejski w Suszu, a w ramach urzędu powołany, przez Burmistrza miasta Susz, [tzw. operator programu] zostanie Zespół zadaniowy ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Do podstawowych obowiązków zespołu będzie należało:

- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- bieżąca weryfikacja postępów prac nad realizacją zadań będących w gestii miasta,
- przygotowanie rocznych raportów na temat wdrażania Programu,
- zbieranie informacji do rocznego raportu o nieprawidłowościach,
- monitoring i ewaluacja programu,
- pomiar efektywności i aktualizacja zapisów programu rewitalizacji
- kontrola nad obiegiem informacji oraz środków finansowych Zespołu zadaniowy ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Programu.

W skład Zespołu ds. Koordynacji Lokalnego Programu Rewitalizacji powinni wejść:

- ✓ Pełnomocnik ds. Rewitalizacji przy Burmistrzu – osoba koordynująca prace Zespołu zadaniowego ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz Specjalnej Komisji ds. Rewitalizacji, członkowie zespołu.

Etapy systemu wdrażania Lokalnego Planu Rewitalizacji:

1. Podjęcie uchwały przez Radę Miejską o przyjęciu do realizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016”.
2. Powołanie Zespołu zadaniowego ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji przez Burmistrza.
3. Opracowanie ramowego planu działania dla Zespołu zadaniowego ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji.
4. Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji lub programów funkcjonalno – użytkowych, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń.
5. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników.
6. Realizacja zadań wpisanych do Lokalnego Programu Rewitalizacji zgodnie z harmonogramem.
7. Monitoring i ewaluacja programu rewitalizacji. Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.
8. Pomiar efektywności programu rewitalizacji.
9. Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta.
10. Opracowanie raportu podsumowującego realizację programu rewitalizacji.

8. System monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

8.1. System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz.

System monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz polegać będzie na systematycznym i ciągłym zbieraniu, analizowaniu i wykorzystywaniu informacji dla celów kontroli zarządzania i podejmowania decyzji w sprawie realizacji i aktualizacji programu.

System monitorowania pokaże osobom realizującym program rewitalizacji wiarygodne, rzetelne informacje o stanie zaawansowania prac, postępach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy.

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie procesu realizacji programu rewitalizacji muszą mieć na uwadze fakt, iż proces monitorowania jest procesem ciągłym, i ważnym we wdrażaniu założeń. Przerwanie procesu monitorowania jest stanem niebezpiecznym. Skutkować może dużymi opóźnieniami w realizacji poszczególnych zadań, a nawet poważnie zagrozić realizacji całego programu.

Etapy systemu monitorowania:

Etapy	Charakterystyka
ETAP 1 – Analiza celów projektu.	monitorowanie trwać będzie w całym okresie realizacji lokalnego programu rewitalizacji, czy cele określone w LPR są osiągane poprzez realizację poszczególnych projektów objętych programem oraz czy cele realizowane przez program rewitalizacji są nadal aktualne.
ETAP 2 – Przegląd procedur wdrażania.	dotyczyć będzie harmonogramu realizacji X etapów systemu wdrażania programu rewitalizacji. Zasadniczo ten etap służy dopasowaniu potrzeb informacyjnych do roli podejmowania decyzji przez instytucję zarządzającą programem rewitalizacji.
ETAP 3 – Przegląd wskaźników produktów i rezultatów.	dotyczy właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez beneficjentów końcowych na realizację zadań objętych programem rewitalizacji. Wskaźniki te muszą być zgodne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą się także odnosić do wskaźników założonych w niniejszym dokumencie, które zgodnie z zasadą trwałości będą służyły do pomiaru efektywności całego programu rewitalizacji.
ETAP 4 – Zaprojektowanie formatu raportów.	raporty z realizacji poszczególnych projektów będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych do Zespołu ds. Koordynacji Programu Rewitalizacji. Monitorowania nie można uznać, bowiem za pomyślne tylko, dlatego, że zostały zebrane wymagane informacje. Zebrane informacje muszą zostać przekazane w odpowiedniej formie, odpowiedniej osobie i w odpowiednim czasie. Konieczne jest, zatem stworzenie odpowiedniej formy raportu z realizacji zadania, aby każdy z beneficjentów przekazał informację o swoim zadaniu w tej samej formie. Ułatwi to znacznie monitorowanie zadań. Warto

	podkreślić fakt, iż tylko w takiej sytuacji można podjąć techniczną i właściwą decyzję, by zająć się problemem i zapewnić, że projekt „wróci na właściwy tor realizacji”, albo upewnić się, iż jest realizowany prawidłowo. Raporty powinny być składane wg następującego wzoru matrycy logicznej:
ETAP 5 – Przygotowanie planu wdrażania systemu monitorowania	równolegle realizowane z harmonogramem systemu wdrażania programu rewitalizacji

8.2. Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Susz.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Susz polegać będzie na badaniu programu z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia, jak również polegać będzie na umiejętnym zbieraniu i analizowaniu wszelkich informacji, danych, aby móc odpowiedzieć na pytanie – czy zostały osiągnięte zamierzone cele zakładane przez program rewitalizacji.

Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmować będzie ocenę okresową odpowiedzialności, efektywności, skuteczności, wpływu, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości programu w kontekście jego ustalonych celów.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie przegląd osiągnięć programu rewitalizacji w stosunku do planowanych oczekiwań oraz wykorzystanie doświadczeń płynących z realizacji programu w przyszłości.

Etapy procesu ewaluacji:

1. Określenie przedmiotu ewaluacji, oznacza odpowiedź na pytanie, co będzie podlegało ewaluacji?. W przypadku programu rewitalizacji ewaluacji podlegają zadania wpisane do programu rewitalizacji.
2. Postawienie pytań kluczowych – pytań, na które ewaluator, powinien znać odpowiedź.
  1. Ustalenie, jakie zagadnienia należy przeanalizować w celu udzielenia odpowiedzi na pytania ewaluatora.
  2. Zidentyfikowanie źródeł potrzebnych informacji – np. dobór próby przy badaniu ankietowym, gdzie znaleźć konieczne dokumenty, źródła GUS, PUP, itp.
  3. Wybranie metod pracy – badanie ankietowe, wywiady, obserwacja, analiza dokumentów źródłowych.

4. Opracowanie narzędzi – formularze ankiet, wytyczne do wywiadów, raportów ze zrealizowanych zadań.
5. Przygotowanie harmonogramu ewaluacji oraz narzędzia monitoringu (sprawdzenie czy otrzymujemy potrzebne informacje).²

Ewaluacja to stałe, cykliczne zbieranie informacji. Bardzo ważne jest to, aby na etapie planowania, a więc na etapie opracowania programu rewitalizacji określić jak będzie wyglądała ewaluacja zadań wpisanych do programu rewitalizacji – już na etapie planowania powinniśmy określić jak będzie wyglądać ewaluacja naszych działań:

- cele ewaluacji,
- sposoby zbierania informacji,
- terminy cząstkowe,
- odbiorcy ewaluacji.

Dużą zaletą ewaluacji jest jej systematyczność. Pozwala to na systematyczne zbieranie informacji, a co za tym idzie ewaluacja umożliwia na każdym etapie planowania, realizacji ulepszenie podejmowanych działań, pozwala na wykrycie, w zasadzie na każdym etapie realizacji najmniejszych uchybień. Dzięki temu można zniwelować ryzyko, a co za tym idzie pozwoli na uniknięcie nadmiernych kosztów związanych z nieprawidłowym realizowaniem zadań.

Do ewaluatora należy przede wszystkim kierowanie się obiektywizmem w procesie ewaluacji. Brak obiektywizmu, zachowania dokładności i precyzji w ocenie, powoduje, że działania ewaluacyjne stają się nieprecyzyjne, konsekwencją jest ich nieprzydatność.

W procesie ewaluacji bardzo ważne jest zbieranie informacji. Jednak nie każda informacja jest przydatna w procesie ewaluacji. Aby uniknąć zbierania niepotrzebnych informacji, już na etapie tworzenia programu rewitalizacji ewaluator powinien jasno sprecyzować, jakie informacje są mu potrzebne. Warto, przy zbieraniu informacji do ewaluacji usystematyzować informację, precyzyjnie określić, co jest ewaluatorowi potrzebne.

Ważną kwestią, która wywiera wpływ na każdą ewaluację jest wybór kryteriów. Komisja Europejska stosuje następujące kryteria:

Odpowiedniość – odpowiedniość celów programu rewitalizacji i poszczególnych projektów realizowanych w jego ramach dla problemów, jakie program miał rozwiązać,

² Stanisław Ubermanowicz, 2005, Ewaluacja splotowa InfoKultury. Skala dwuważonych, ocen, Poznań Wydawnictwo Naukowe UAM, ISBN 83-232-1608-8. Katarzyna Goleman, EWALULO..., "CZUWAJ", 5/2003

jak również dla środowiska fizycznego i środowiska polityk, w ramach, których funkcjonuje.

Przygotowanie programu rewitalizacji – logika i kompletność procesu planowania programu oraz wewnętrzna logika i spójność programu.

Efektywność – koszty, szybkość i efektywność zarządzania, przy wykorzystaniu, których wkład i działania zostały przekształcone w wyniki oraz jakość osiągniętych wyników.

Skuteczność – ocena wkładu osiągniętego dzięki wynikom w stosunku do osiągnięcia celów programu, oraz tego, jaki wpływ miały założenia na osiągnięcia programu.

Wpływ – skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności miasta.

Trwałość – prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających z programu będzie „płynął” nadal, szczególnie kontynuacja działań w ramach programu i osiąganie wyników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwojowych wsparcia ze strony polityki, czynników ekonomicznych i finansowych aspektów społeczno - kulturowych, płci. Odpowiedniość technologii i zdolności instytucjonalnych.

W ramach ewaluacji dokonywana będzie ocena raportów, składanych przez beneficjentów końcowych po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań. Natomiast okresowe oceny programu rewitalizacji dokonywane będą zgodnie z systemem wdrażania programu rewitalizacji.

Przy opracowywaniu poszczególnych raportów w ramach ewaluacji ważne będzie także powiązanie poszczególnych wskaźników produktu, rezultatów i oddziaływań z celami programu rewitalizacji. Aby ten efekt osiągnąć ważne jest na samym początku określenie i usystematyzowanie źródeł informacji, z których korzystać będzie Zespół zadaniowy ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji.

8.3. Ocena Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Susz na lata 2012-2016 jest dokumentem otwartym, który odzwierciedla potrzeby oraz priorytetowe działania związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta oraz społeczności Susza. LPR poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań.

Ocena efektywności wdrażania LPR obejmie przede wszystkim: wpływ realizacji poszczególnych zadań i projektów na sytuację społeczno-gospodarczą miasta, efektywność i skuteczność wykorzystania środków na realizację projektów i zadań,

efektywność i skuteczność wszystkich działań instytucji wdrażającej plan, beneficjentów i partnerów biorących udział w realizacji projektów.

8.4. Inicjowanie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Ważnym, pozytywnym efektem opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji było zainicjowanie współpracy pomiędzy władzą lokalną, a mieszkańcami gminy. Założono, bowiem, że Program ma wypracować formy i środki współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz rozwoju miasta Susz oraz stymulować spójność między działaniami sektorowo - branżowymi tych podmiotów. Współpraca opierała się na konsultacjach władz ze społecznością lokalną, w skład, której wchodziłi przedstawiciele sektora publicznego, prywatnego oraz organizacji pozarządowych. Rzeczowym efektem konsultacji społecznych było zatwierdzenie w drodze konsensusu listy projektów, będących podstawą Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zainicjowana współpraca władzy gminy ze społecznością lokalną będzie kontynuowana poprzez organizację systematycznych spotkań, na których prezentowane będą oceny wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Technicznymi sposobami inicjowania komunikacji pomiędzy wszystkimi sektorami zaangażowanymi w realizację LPR będą:

środki komunikacji społecznej bezpośredniej:

- spotkania mieszkańców z urzędnikami,
- spotkania burmistrza z mieszkańcami w czasie przyjęć interesantów,
- spotkania burmistrza z mieszkańcami samorządów poszczególnych obszarów,
- przesyłki pocztowe,
- poczta elektroniczna,
- rozmowy telefoniczne.

środki komunikacji społecznej pośredniej:

- relacje z dziennikarzami prasy, radia, telewizji, (informacja prasowa, konferencja, wywiady),
- ulotki,
- biuletyny,
- informatory,
- wydawnictwa (stałe, cykliczne i okazjonalne),
- strona internetowa.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zbigniew Skolimowski

Spis Map

Mapa 1. Położenie powiatu iławskiego na tle województwa warmińsko-mazurskiego.....	11
Mapa 2. Położenie Miasta Susz na tle powiatu iławskiego.....	
Mapa 3. Położenie miasta Susz.....	12
Mapa 4. Plansza Kierunków.....	118
Mapa 5. Mapa obszarów rewitalizowanych.....	123

Spis wykresów

Wykres 1. Małżeństwa, zgony, urodzenia.....	14
Wykres 2. Wskaźnik kształtowania się przedsiębiorczości w Suszu (ilość przedsiębiorstw na 1000 osób w wieku produkcyjnym).....	52
Wykres 3. Liczba ludności w latach 2005-2011 ze względu na miejsce zamieszkania.....	54
Wykres 4. Płynność bezrobocia w powiecie iławskim w latach 2002-2008.....	61
Wykres 5. Kradzieże w mieście Susz w latach 2007 – 2010.....	71
Wykres 6. Różboje i bójki w mieście Susz w latach 2007 – 2010.....	73
Wykres 7. Przestępstwa drogowe w latach 2007 - 2010.....	73
Wykres 8. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	141
Wykres 9. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	141
Wykres 10. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	142
Wykres 11. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	142
Wykres 12. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	144
Wykres 13. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	144
Wykres 14. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	145
Wykres 15. Poczucie szczęścia i bezpieczeństwa osobistego.....	146
Wykres 16. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.....	147
Wykres 17. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.....	147
Wykres 18. Stan zdrowia i ocena, jakości opieki zdrowotnej.....	148
Wykres 19. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.....	149
Wykres 20. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.....	149
Wykres 21. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.....	150
Wykres 22. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.....	150
Wykres 23. Sytuacja materialna oraz warunki mieszkaniowe.....	151
Wykres 24. Formy spędzenia wolnego czasu mieszkańców Susza.....	152
Wykres 25. Formy spędzenia wolnego czasu mieszkańców Susza.....	152
Wykres 26. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	153
Wykres 27. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	153
Wykres 28. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	154
Wykres 29. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	155
Wykres 30. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	155
Wykres 31. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	156
Wykres 32. Stosunek do miasta oraz ocena infrastruktury miejskiej.....	157

Spis tabel

Tab. 1. Ludność Miasta Suwałki w latach 2005 - 2011.	13
Tab. 2. Potencjał turystyczny Miasta Suwałki na tle powiatu i województwa:	21
Tab.3. Powody przyznania pomocy społecznej.	31
Tab.4. Drogi wojewódzkie przebiegające przez miasto Suwałki	35
Tab.5. Drogi powiatowe przebiegające przez miasto Suwałki	35
Tab.6. Drogi gminne Suwałki.	36
Tab.7. Najwięksi pracodawcy gminy i miasta Suwałki – stan na koniec roku 2011 r.	48
Tab.8. Podmioty gospodarki narodowej wg wybranych sekcji PKD.	50
Tab.9. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własności.	51
Tab.10. Przedsiębiorczość Miasta Suwałki na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2005-2010	52
Tab.11. Ludność miasta Suwałki na tle innych miast powiatu iławskiego ze względu na faktyczne miejsce zamieszkania w latach 2005-2011	54
Tab.12. Przyrost naturalny miasta Suwałki na tle powiatu i województwa.	55
Tab. 13. Mieszkańcy Suwałki w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.	56
Tab. 14. Liczba bezrobotnych w jednostkach administracyjnych powiatu iławskiego w latach 2005-2011	58
Tab. 15. Dynamika wzrostu bezrobocia w powiecie iławskim.	59
Tab. 16 Liczba bezrobotnych w powiecie iławskim (stan na 31.12.).	59
Tab. 17. Liczba bezrobotnych ogółem oraz z prawem do zasiłku w mieście Suwałki (stan na 31.12.2011)	61
Tab. 18. Struktura bezrobotnych w mieście Suwałki.	64
Tab. 19. Struktura bezrobotnych w powiecie iławskim.	65
Tab.20 Stopa bezrobocia w powiecie iławskim na tle województwa i kraju w latach 2005-2011.	66
Tab. 21. Wybrane kategorie przestępstw w latach 2007 – 2010.	70
Tab. 22. Przestępstwa popełnione przez nieletnich w latach 2007- 2011.	74
Tab. 23. Organizacje pozarządowe.	74
Tab.24. Zasoby mieszkaniowe w Suwałkach wg. stanu na 2011 rok.	81
Tab. 25. Powierzchnia budynków Gminy i Wspólnot mieszkaniowych stan na 2011 r.	82
Tab. 26. Powierzchnia budynków, w których nie zawiązały się wspólnoty mieszkaniowe stan na 2011 r.	85
Tab. 27. Powierzchnia budynków Gminy i Wspólnot mieszkaniowych stan na 2011 r.	86
Tab. 28. Powierzchnia budynków komunalnych stan na 2011 r.	89
Tab. 29. Podstawowe dane Obszaru I Rewitalizacji.	125
Tab. 30. Wykaz budynków mieszkalnych zlokalizowanych na Obszarze I Rewitalizacji.	126
Tab.31. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków Obszaru I Rewitalizacji	128
Tab. 32. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków Obszaru I Rewitalizacji.	129
Tab. 33. Kryterium niskiego wskaźnika prowadzenia działalności gospodarczej.	129
Tab.34. Podstawowe dane Obszaru II Rewitalizacji	132
Tab.35. Wykaz budynków mieszkalnych zlokalizowanych na Obszarze II Rewitalizacji.	133
Tab. 36. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków Obszaru II Rewitalizacji.	137
Tab. 37. Kryterium niskiego poziomu wydajności energetycznej budynków Obszaru II Rewitalizacji.	138
Tab. 38. Kryterium wysokiego upóstwa i wykluczenia Obszaru II Rewitalizacji.	138
Tab. 39. Planowane zadania w latach 2007-2015 na obszarze rewitalizowanym.	159
Tab. 40. Plan finansowy realizacji rewitalizacji – źródła finansowania programu rewitalizacji.	169

